

HVA MÅ GJØRES

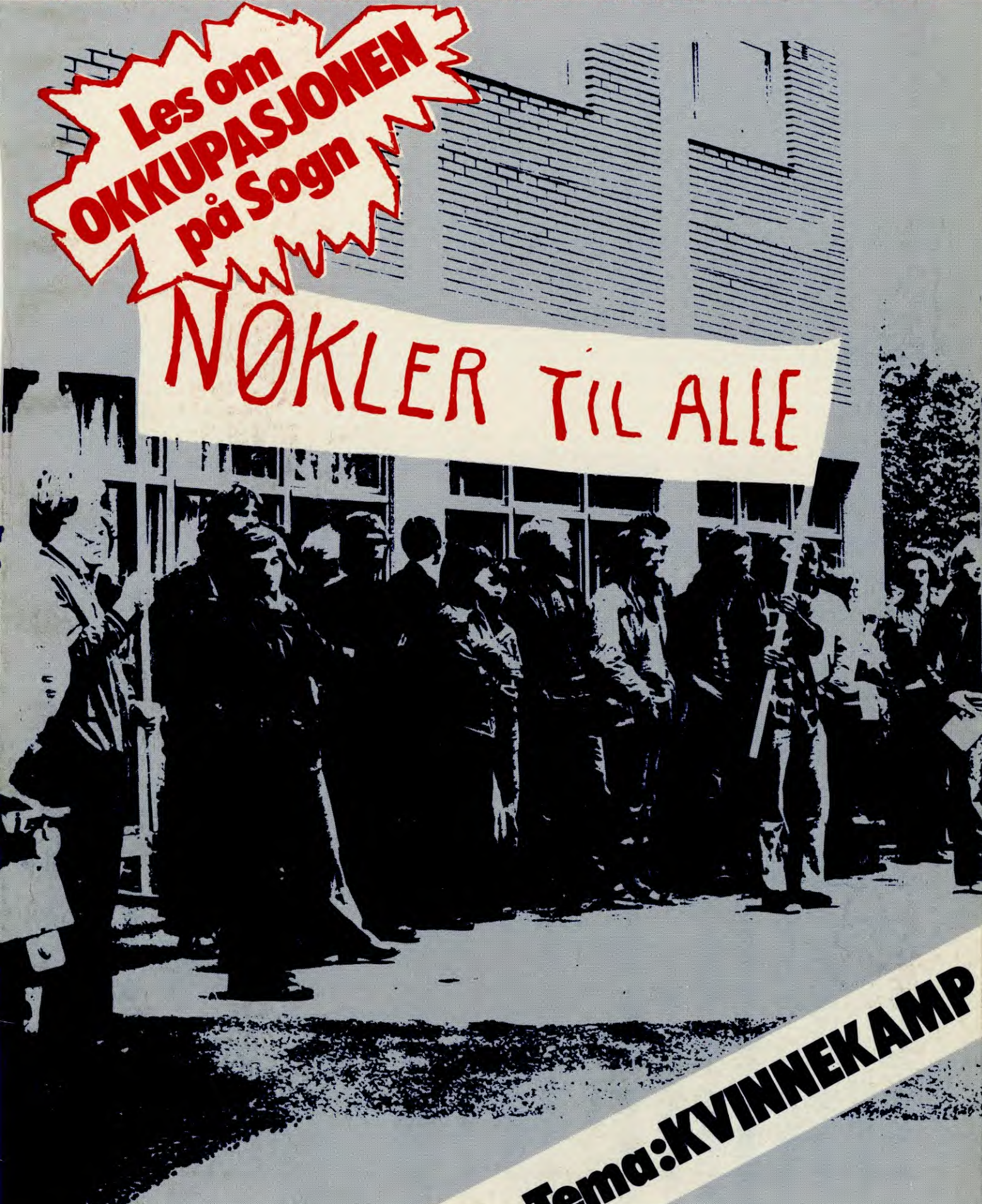
Nr. 4 - 1975 Kr.5,-

Avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund

2.årgang

Les om
OKKUPASJONEN
på Sogn

NØKLER TIL ALLE

Tema: KVINNEKAMP

HVA MÅ GJØRES

AVISA TIL NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND

Ansvarleg: Bernt Holtmark

Avisa kjem ut med 6 nummer i året.
Abonnementpris: 30 kroner.

ADRESSE:
Hva må gjøres, Boks 2072,
Grønnerleia, Oslo 5.
POSTGIRO: 2 23 26 43

SV STÅR FOR KAPITALISME - IKKE SOSIALISME

-Sveren Trond Værnes, formann i Studentsamskipnadens hovedstyre i Oslo gikk aktivt inn for å bruke klassestatens voldsapparat mot streikende studenter. Det SV-dominerte Arbeidsutvalget i Studenttinget støtta opp om denne linja. Reidar T. Larsen gjorde i TV sitt beste for å sverte studentkampen ved å sette studentene opp mot pensjonister og trygdede. NY TID fulgte opp med reportasje om "øldrikkende studenter" osv. Morten Jørgensen, SV og Per Hodneland, DKSF gikk sammen om ei underskriftskampanje mot okkupasjonen på Sogn. Konklusjonen er entydig: SV går i spenn med den svarteste reaksjon - NUF, Morgenbladet og VG - for å knekke studentenes interessekamp.

- I tariffoppgjøret står SV for kriseforlik og kapitulasjon. Ove Larsen, SV uttrykker linja presist: "Arbeidsfolk må finne seg i å bære byrdene av den økonomiske krisa under kapitalismen".

- Små brukere på Hitra og Lekvik har tatt opp kampen mot raseringa av jordbruket og gått til skattestreik. SV går mot aksjonen. "Et sosialistisk parti kan ikke oppfordre til skattestreik", var Berge Furrer's ord.

Til denne merittlista kan føyes til hundrevis av liknende eksempler: sabotasje av momskampen, sviket i abortsaka, nedlegginga av Aksjon Kyst-Norge, osv. osv. Tilsammen viser de klart: SV er i mot massekampen og forsøker å knekke den med alle midler!

Hvordan kan det ha seg at et parti som ynder å framstille seg som "sosialistisk" og "marxistisk" i alle saker gå mot folks egen kamp?

Svaret ligger i at SV ikke er noe parti for arbeiderklassen, men det Engels kalte et borgerlig arbeiderparti. Dvs. et parti som har til oppgave å "forføre" arbeidsfolk, bringe kampen deres på avveie, vekk fra sosialisme og revolusjon.

I imperialismens epoke er det umulig for borgerskapet å opprettholde makta uten slike partier. I Norge har DNA skjøtta denne rolla i over 50 år. I dagens Norge fungerer ikke dette redskapet like godt lenger. DNA begynner å miste grepet om fagbevegelsen. EEC-kampen betydde her et viktig skille. Folk begynte å gjennomskue de sosialdemokratiske frasene og var på vei mot venstre. DNA snakket om "tillitskrise".

I denne situasjonen trengte monopolkapitalen et nytt redskap til å holde arbeidsfolk nede. Den moderne revisjonismen i SV passet som hand i han ske til denne oppgava. Frasene deres var mer "radikale" og atpåtill "marxistiske". Metoden kapitalen bruker for å skaffe seg slike redskaper som DNA og SV er oppkjøp, løfter om "bein", posisjoner og fordeler. De skaper et sosialt sjikt som Lenin kalte arbeideraristokratiet. I Norge finner vi dette først og fremst i det enorme LO-byråkratiet, i staten og

sammenslutninger som NKL, i offentlige og halvoftentlige bedrifter. Det er idag DNA som sitter med de fleste "bein" og posisjoner. DNA og LO-ledelsen er i kraft av sine posisjoner sjøl monopolkapitalister og en del av herskerklassen. SV følger i de samme fotefarene.

Allerede nå har de erobret en del posisjoner i LO-byråkratets "mellomsjikt". De har også besatt en del byråkratkapitalistiske posisjoner innafor statsforvaltninga. Men fremdeles er det et stykke igjen til de er på høyde med DNA.

Hovedmetoden for å komme dit er styrking og utvikling av statsmonopolkapitalismen. Denne linja kommer idag klarest til uttrykk i forbindelse med krisa. Istedet for å reise arbeidsfolk til kamp mot oppsigelser og permitteringer er SVs patentmiddel: Statlig overtakelse. Friheten går til og med så langt i sin iver etter statlig overtakelse at de sier at problemene ikke skyldes krisen i den kapitalistiske økonomien, men den dårlige bedriftsledelsen i det private næringsliv.

På samme måte som DNA knytta seg til USA-imperialismen under og etter krigen har SV utvikla seg til en støtte-spiller for Sovjets sosialimperialisme. Sovjet er idag nettopp et slikt statsmonopolkapitalistisk samfunn som SV streber etter. Det er derfor like maktpåliggende for dem å skjule sitt eget strategiske mål som å skjule Sovjets virkelige karakter bak en skrud av sosialistiske fraser.

Lenin peker på nødvendigheten av uforsonlig kamp mot disse partiene: "Borgerlige arbeiderpartier er etablert i alle framskredne kapitalistiske land. . . Uten resolutt, uforsonlig krig på alle fronter mot disse partiene, - eller noe som knytter seg til det samme, mot grupper, strømninger osv. - er det umulig å snakke om kamp mot imperialismen, om marxisme eller om en sosialistisk arbeiderbevegelse."

Det er i dag bare den marxist-leninistiske bevegelsen, med AKP(m-l) i spissen som resolutt har reist denne kampen. Opp mot DNA og SVs prat om fredelig, parlamentarisk vei til "sosialismen" stiller vi nødvendigheten av væpna revolusjon. Opp mot DNA og SVs valgløfter stiller vi arbeidsfolks egen kamp. Opp mot DNA og SVs statsmonopolkapitalisme og borgerskapets diktatur stiller vi sosialismen og proletariatets demokratiske diktatur.

Norges Kommunistiske Studentforbund oppfordrer alle ærlige, progressive studenter:
Meld deg inn i NKS!
Kamp mot de borgerlige arbeiderpartiene!
Kamp mot den moderne revisjonismen!

● klipp og kommentar

KUL: Splitt studenter og arbeidere!

Høsten og vinterens streikekamper utviklet en stor støttebevegelse blant studentene som bl. a. ble en viktig faktor i telefonsentralmontørens seierrike streik. I denne bevegelsen så vi spirene til en enhetsfront mellom studenter og arbeidere som ble uttrykt ved telefonsentralmontørens støtte til Rød Front i DNS og politisk og økonomisk støtte til husleiestreiken på studentbyene. Dette er en enhet som NKS legger stor vekt på og som vi vil arbeide for å styrke fordi den har strategisk betydning når det gjelder å utvikle en enhetsfront mellom arbeiderklassen og andre lag av folket. Vi marxist-leninister ser en slik enhetsfront som en forutsetning for å gjennomføre revolusjonen i Norge. Dette vet borgerskapet. Derfor prøver de stadig å sette opp et kunstig skille mellom studenter og arbeidere. I denne splitt og hersk politikken har de en liten, men trofast alliert i våre hjemlige "venstre"-opportunistene KA og KUL. Dette kommer sjeldent klart til uttrykk i KA's hefte "Tvers igjennom lov til seier", der det bl. a. heter:

"Det siste hindrer ikke at AKP har hatt en viss midlertidig, skadelig innflytelse ved gjennom sine universitetsorganisasjoner å fremme visse oppfatninger blant streikende om at studenter og akademikere som så-dan har de samme interesser som arbeiderklassen, og at arbeiderne til gjengjeld for støtten fra universitetene nå må støtte studentenes kamp, på studentenes egne premisser. En slik innflytelse er imidlertid heldigvis overveiende et produkt av umiddelbare stemninger, og er dømt til å tape på lengre sikt."

Stort klarere kan det ikke sies. "Venstre"-opportunistene beklager at arbeidsfolk støtter studentenes kamp og benekter at disse har felles interesser mot monopolkapitalens og statens undertrykking. Dette setter også KUL's halvhjertede støtte til studentenes interessekamp og husleiestreikende i sitt rette lys. Hvordan kan de støtte en kamp som de samtidig beklager får støtte fra arbeidsfolk. Det er umulig, og det vet de sjøl. Den eneste grunnen til at de ikke åpent går mot studentenes kamp som burde være den naturlige konsekvens av deres reaksjonære politikk, er ren opportunistisk og redsel for å bli enda mer isolert enn de allerede er. Dette siste utspillet

burde være en tankevekker for de som fortsatt hevder at KUL/KA er en del av venstresida.

Clarté-kongress

Svenska Clartéförbundet gjennomførte i sommer kongress utenfor Stockholm. Kongressen kunne konstatere at siden Clartés forrige kongress i juni 1973 har bevegelsen blant studentene styrka seg og Clarté har gått framover.

Spesielt har studentbevegelsen vist sin styrke i kampen mot U-68. Alle rykter om "studentbevegelsens død" er gjort til skamme. 15 000 studenter streika 23. april i år. Samme dag gjennomførte studentene protestaksjoner på 51 læresteder i hele Sverige. Clartés medlemstall har økt med 75% siden siste kongress. En innsamlingskampanje som har gitt 50 000 kroner har styrka forbundets økonomi.

Kongressen uttalte seg videre om den fortsatte studentkampen: Kampen mot U-68 fortsetter minst til den endelige riksdagsbeslutning i 1977. Videre slår man fast at regjeringen sprer myter om en "høgskole for alle", samtidig som dårlige økonomiske vilkår ved studier og et uttaks-system som ensidig favoriserer karakterer i forhold til er-

farer fra arbeidslivet, setter kjøper i hjula for arbeidere som vil studere.

Kongressen la også stor vekt på kampen for kvinnes frigjøring og kampen for de demokratiske fri- og rettighetene.

Kongressen uttalte sin helhjerta støtte til den tredje verdens kamp for nasjonal uavhengighet, for en ny økonomisk ordening og mot supermaktene. Samtidig bedømte Clartés kongress at konkurransen mellom de to imperialistiske supermaktene USA og Sovjet gjør faren for en tredje verdenskrig høyst reell. Studentbevegelsen må ta sitt ansvar for å bygge opp en front mot begge supermaktene - mot krigstrusselen og for alle lands rett til nasjonal uavhengighet.

Alle undertrykte må forenes. Den progressive studentbevegelsen må legge stor vekt på å støtte arbeiderklassens streiker og styrke båndene mellom arbeidere og studenter.

Kongressen slo fast at vi går mot skjerpa klassestrider i Sverige og internasjonalt. Alt taler for at studentbevegelsen kan gjøre viktige innsatser i kampen mot monopolkapitalen og imperialismen i de kommende år.

ARBEIDERE OG STUDENTER - FOREN DERE!

Stockholm den 23. juni 1975
Svenska Clartéförbundet

ANTI-FASCISTER!!

5 spanske antifascister er arrestert av det spanske fascist-politiet etter "ulovlig" 1. mai-demonstrasjon i Madrid i år. En politimann ble drept under demonstrasjonen. Arrestasjonene er ledd i en represalie og hevnsaksjon fra Franco-regimets side. De fem er dømt til døden. Sjøl fascist-regimets egne lover er satt til side for å få dem dømt. Spanske marxist-leninister står i dag i spissen for væpnet kamp mot det fascistiske diktaturet. Kampen har nå gått over i en ny fase i Spania: Folkekrigens fase! Det fascistiske politiets desperate aksjon viser at denne kampen er i stor framgang, og at juntaen har store problemer. Det er viktig at alle progressive antifascister går i spissen for underskriftsaksjoner og protestaksjoner til støtte for de dødsdømte. Send protestene til den spanske ambassaden! Send kopier av protestene til oss. Skriv gjerne etter nærmere informasjon. Vi vil komme tilbake med stoff fra Spania seinere.

fra leserne

Sender et dikt jeg skreiv etter å ha lest HVA MÅ GJØRES om hvor de riktige tankene kommer fra. Det er på morsdialekta.

Hilsen J.

Kor kjem dæm riktige tankan fra?

Kor kjem dæm riktige tankan fra,
dale dæm ned fra himmeln?
Kjem dæm gjennom ein Gud som
nån sa,
fra Odin som rei på skimmeln?

Eller kjem dæm fra nån kloke hau
som plutselig oppdage ein ny idé,
som får dæ te å føl dæ dum som
en sau,
eller kanskje dæm bli produsert av
EDB?

Nei, dæm riktige tankan kjæm fra
praksis
si æ, og bare fra praksis alein.
Da sjer du om tankan tjene dæ,
eller om dæm bare står i vein.
nån - noen
hau- hoder

Husleigestreika

HUSLEIGESTREIKEN I OSLO

Husleigestreiken vart sett igang på nyåret. Bakgrunnen var forverringa i studentøkonomien og staten sin krise-politikk overfor studentsamskipnadene. Stipenda har minka, låna har blitt dyrare, vi har ikkje fått kompensasjon for prisstiginga gjennom løyvingane til lånekassa. Staten prøver å velte mest mogeleg av byrdene over på studentane og dei tilsette i samskipnadene. Realverdien av statstilskota går ned, utgiftene til staten gjennom husbankrente og folketrygdavgift går opp.

Dette er ein lekk i DNA-regjeringa sin politikk for å skjera mest mogeleg ned utgifter på uproduktive sektorar som utdanning og helse- og sosialsektoren.

DETTE ER KRISEPOLITIKK

For dei tilsette fører det til rasjonaliseringar, hardare arbeidspress, "friviljug" tilsetjingsstogg, press frå DNA-pampar for å føre "ansvarleg" lønspolitik, krav om kompensasjon for prisstigninga og reallønsauke "truger arbeidsplassene". Permittingar og konkurs er dei neste stega for å sikre monopolprofitten.

For studentane fører det til høge prisar og dyrtid. Ein hybel på 12 m² kostar opptil 360 kroner. Prisen på billegaste middag er tredobla sidan 1968. Omsetninga på kantinene har gått ned frå ca. 5 000 middagar til ca. 2 000 pr. dag, samstundes har studenttalet gått opp.

Studentane sitt svar - husleigestreik i Oslo, Bergen og Tromsø! I Oslo slutta 60-70% aktivt opp om å betala gamal leige, 10-15% støtta passivt. I Tromsø og Bergen var støtta 90-100%.

MØTT MED UTHALINGSTAKTIKK

Krava vi reiste i Oslo var:

Husleigene ned til 1974-nivå!

Tenesteytinga tilbake til 1974-nivå!

Kraftig auke av stipenda!

Ingen rasjonalisering eller oppseiing blant dei tilsette!

Regjeringa er ansvarleg for arbeidsplassene i Samskipnaden!

Regjeringa er ansvarleg for studentane si velferd!

Berre statstilskot kan sikre drifta av Samskipnaden!

Krava vart retta til DNA-regjeringa. Streiken var frå først av mest eit politisk pressmiddel som på lengre sikt også ville få økonomiske verknader gjennom at eit stort fleirta av studentane heldt att 30 kroner kvar månad.

SAMSKIPNADSLEIINGA FRÅ FØRSTE STUND PÅ STATEN SI SIDE!

Røynslene frå tidlegare husleigestreikar, som berre har vart nokre få månader, gjorde at DNA-regjeringa og Samskipnadsleiinga satsa alt på at uthaling og forsøk på å teia ihel kampen skulle knekka kampvilja. Både DNA-regjeringa og Samskipnadsleiinga nekta å ta opp forhandlingar med Streikekomitee.

SOMMAREN PÅ FIENDEN SI SIDE..

Sommaren ville bli ei vanskeleg fase for streiken - også fienden var klar over dette. Studentane var bortreist og desorganisert, fienden velorganisert med heile borgarpressa i ryggen.

Blant studentane var det stor semje om å føra streiken vidare over sommaren. Streikekomiteen åtarar mot provokasjonar medan vi er borte. Reiser diskusjon på korleis vi skal hindra at streikande blir nekta innflytting til hausten. Samlar inn sommaradressene til dei streikande for å kunna nå direkte ut med vurderingar av mottrekk mot provokasjonar og reiser diskusjon om korleis vi skal møta dei.

25. JUNI: HOVDSTYRET VEDTEK "INGEN NØKLER UTAN BETALING" OG UTKASTING MED "HARDE MIDLAR"

Hovudstyret i Samskipnaden - med SV-arane Værnes og Syrrist i spissen - vedtek å setja hundrevis av studentar på gata.

Streikekomiteen vurderer situasjo-

nen ut frå trugsmåla frå Samskipnadsleiinga og dei diskusjonane dei streikande har hatt. Konklusjonen blir: Slike provokasjonar må møtast med harde svar, vi må bruka dei maktmidla vi har. Blokkering/okkupasjon av resepsjonane på ein eller fleire av studentbyane blir føreslege og førebudd som mottrekk.

Målet og kravet for aksjonen var - NØKLAR TIL ALLE!

OKKUPASJONEN FRÅ DAG TIL DAG

Fredag 22. august blir resepsjonen på Sogn Studentby okkupert. Borgarpressa hetsar frå første stund.

På mandag er det nytt Hovudstyremøte, der fleirtalet med SVs Værnes i spissen held fast på utkastning av dei som streikar. Samskipnaden tilkallar store politistyrkar for å stanse okkupasjon på Kringsjø Studentby.

Først freistnad på mordbrann, seinare på å kaste tåregassgranat mot resepsjonen. Bak står nynazistar.

SV på universitetet fordømmer okkupasjonen. AU i Studenttinget seier det kan bli naudsynt å nytte politi mot okkupantane. Borgarlege studentpolitikarar frå SV til DKSF lagar til underskriftkampanje mot okkupasjonen.

Tirsdag 26. august: Nokre få reaksjonære tillitsmenn og tilsette freistar å trengje seg inn i resepsjonen og går til valdeleg åtak på okkupantane. På førehand har ein fått tak i VG for å "dekkje" det heile. Nokre tillitsmenn prøver å få det til at dei tilsette står ei slik "hard line" mot okkupantane, noko som er løgn.

Onsdag 27. august: Hovudstyret vedtek å setje inn politiet mot okkupantane. Første gong i studentrørsla si historie at slikt skjer. Okkupantane diskuterer og finn at dei lyt heve okkupasjonen.

SV går ope ut mot streiken. SV går i spissen for eit vedtak om å blåsa av streiken på Sogn 1. september.

frå januar til september

SAMSKIPNADEN- EN KAPITALISTISK BEDRIFT

De fleste studentsamskipnader er for tida i alvorlige økonomiske vansker. Sosialdemokrater og andre reaksjonære forsøker i denne situasjonen å velte stadig større byrder over på studenter og ansatte. Vi får høre at Samskipnaden er en slags »interesseorganisasjon» eller »velferdsinstitusjon» og at alle gode krefter må legge krefter til for å redde Samskipnaden. Opp mot dette må vi som kommunister ta utgangspunkt i ei marxistisk analyse av Samskipnaden og ikke i hva ulike byråkrater måtte utbasunere ved festlige anledninger.

Vi ser at Samskipnaden kjøper og utbytter arbeidskraft på samme måte som en hvilken som helst annen kapitalistisk bedrift. Den selger varer og tjenester og høster profitt. Den er underlagt de samme økonomiske lover som enhver annen kapitalistisk bedrift i det kapitalistiske Norge. Den allmenne inflasjonen rammer Samskipnaden på samme måte som andre bedrifter i samme bransje. Videre blir den hardt rammet av statens usosiale boligpolitikk. Til forskjell fra mange andre bedrifter har Samskipnaden likevel et par særdrag. For det første: Den er statskontrollert. Den er opprettet ved lov. Reglement og styringsstruktur bestemmes av staten. Staten har representasjon i styret, og viktigst: ankerretten sikrer staten det avgjørende ord i alle vik-

tige saker. "Medbestemmelsesretten" er helt illusorisk, og den er ikke annet enn retten til å danse etter statens pipe. Eller: å gjøre vedtak i strid med statens vilje og øyeblikkelig få et statsdiktat tredd ned over hodet, slik tilfellet var i Bergen og Tromsø. Det andre særdraget er styringsformen: studentene har flertall i hovedstyret. Dermed får man et spesielt motsetningsforhold mellom studenter og ansatte fordi studentene til synelatende kommer i et arbeidsgiverforhold overfor de ansatte. Dette "arbeidsgiverforholdet" er ikke reellt. Studentene er nemlig ikke i den situasjon at de kan håve inn merverdien av det arbeid som de ansatte legger ned. Et eksempel: Gjennom husleiene er vi med på å betale store summer i renter og avdrag på husbanklån. Dette fører til at Samskipnaden etterhvert sitter med store verdier i form av eiendomsretten til hybelhusa. Disse verdiene ser selvfølgelig ikke vi noe til. Styringsforma i Samskipnaden passer derimot staten som hånd i hanske. Når den økonomiske krisa skjerper seg, kan bare folka i KUD sette seg godt til rette i sine gode stoler og bivåne det forventede bikkjeslagsmålet mellom studenter og ansatte.

De mest hårdnakkede vil sikkert fremdeles hevde at Samskipnaden

ikke er kapitalistisk. Fra SV-hold har jeg fått høre at Samskipnaden ikke kan være kapitalistisk fordi den ikke akkumulerer kapital. Tenk det, Hedda! Jeg har tidligere vært inne på hvordan Studentsamskipnaden opparbeider seg eiendomsretten over hybelhusene. Utover dette har Studentsamskipnaden akkumulert kapital i form av fast eiendom, fonds, nye investeringer m. m. At Studentsamskipnaden i dag av økonomiske årsaker ikke makter å akkumulere kapital, vil selvfølgelig ikke si at Studentsamskipnaden med et slag har opphørt å fungere som kapitalistisk bedrift.

Til slutt litt om Studentsamskipnadens inntekter og utgifter. Staten kontrollerer begge deler. Inntektene gjennom fastsettelsen av låneramene og dermed studentenes kjøpekraft. Utgiftene direkte gjennom den usosiale boligpolitikken, rentenivået i Husbanken, arbeidsgiveravgifta, momsen m. m. og indirekte gjennom den allmenne inflasjonsbølgen. Stats-tilskuddene til Studentsamskipnaden er små og ubetydelige. Derfor er det riktig å si at det er statens politikk som truer Samskipnadens eksistens, og derfor er det bare kraftig politisk press fra studenter og ansatte sammen som kan berge Samskipnaden.

TF

Den kapitalistiske Samskipnaden har tilkalt klassestatens politi for å beskytte interessene sine - situasjon fra Kringsjø studentby 25. august.

Revolusjonære er ikkje pyser

Okkupasjonen på Sogn var ein militant aksjon. Okkupantane gjorde noko "ulovleg" for å fremja krava sine. Slikt gjev små ilingar i ma gen på leiarane i SV - aller mest i eit val-år. Berge Furre kunne i valprogrammet til SV i TV fortelje at SV ikkje hadde "diskutert" husleigestreiken!

MILITANTE KAMPFORMER.

Eindel progressive studentar har goså lurt på om ikkje det å okkupere ver å gå for langt. Vi som er revolusjonære, meiner at det er heilt naudsynt å ta i bruk militante kampformer dersom vi meiner noko med kampen og krava våre. Det blir aldri noko proletardiktatur innafor ramma av borgarlege lover - og heller ingen framgangsrik dagskamp. Lovene er reiskapar for borgardiktaturet og vil ikkje kunne fremja våre interesser. Mannen som prøvde å

brenna okkupantane inne med ein Molotov-coctail fekk 300 kr i bot for "forseelsen". Den som har lyst kan prøva om det kostar det same å kasta brannbomber i Høgres Hus! 300 kr i bot er det same som å seia "kjære fascistar", berre set igang, vi kjem ikkje til å døma dykk..."

LEGALISME OG "SNILL-GUTT"-STIL.

Den progressive studentrørsla treng ein militant kampstil. All legalisme og "snill gutt"-stil tener borgarskapet. Han vil føra til at vi avgrensar oss til å ahlda oss innafor dei rammene som dei borgarlege lovene set. SV er ein framstående representant for ein slik legalisme - same kor "marxistiske" og "revolusjonære" dei framstiller seg. Når har SV nokon gong gått i brodden for noko som kan kallast "ulovleg"? Ei borgarleg line

Staten avgjer kjøpekrafta til studentene gjennom lån- og stipendpolitikken og store deler av utgiftene til Samskipnadene gjennom rente- og avgiftspolitikken. Politisk har staten sikra seg kontrollen gjennom ein representant i Hovudstyret i Samskipnaden. Denne representanten har vetorett og kan anka alle avgjerder inn til Kyrkje- og Undervisningsdepartementet. I Tromsø og Bergen har dei gått så langt som til å setja helle styret ut av funksjon fordi det støtta studentane og dei tilsette sine krav!

SOSIALDEMOKRATIET SITT ANSVAR

Sosialdemokratiet - pampar, byråkratar og monopolborgarar i DNA-toppen - har heilt frå første stund hatt ansvaret for retningslinene for drifta i Samskipnadene. I Oslo har sosialdemokratiet hatt grep om den politiske og administrative leinga av Samskipnaden i meir enn 25 år med Ottosen som direktør helle tida.

FAGFORENIGA - BASTION FOR KLASSESAMARBEID

Fagforening og tillitsmannsapparatet har heile tida vore ein bastion for klassesamarbeidslina til DNA. Dei har heile tida lydig gått i brodden for å velta byrdene over på studentar og tilsette gjennom auka prisar, rasjonaliseringar osv. Fleire gonger har administrasjonen (med 17 i sjefsregulativet) saman med lojale tillitsmenn organisert streikar mot studentane

Fienden

sin kamp. Slike streikar har aldri vore diskutert av dei tilsette på førehand, dei får berre beskjed om å "leggja ned arbeidet om to timar". "Ulydighet" frå tilsette er jamgodt med "utrygg" arbeidsplass. Ei jente som under siste "streik" organiserte underskriftskampanje til støtte for studentane, fekk sparken ved første høve.

REAKSJONÆR PROVOKASJON FRÅ "TILSETTE"

Same direktørsjiktet og tillitsmannsapparatet stod bak den reaksjonære provokasjonen mot fredelege okkupantar i resepsjonen på Sogn studentby, ein nøye planlagt aksjon som VG framstiller som: "... en spontan aksjon for å kaste demonstrantane ut." "Vi orket ganske enkelt ikke å stå med hendene i fanget å se på at disse menneskene fratar oss retten til å utføre vårt arbeid ved studentbyen."

Kjelda til VG er "en røslig kar godt over de 50, med gråsprengt hår, ... som... står der og rister oppgitt på hodet"... "Mannen ønsket å være anonym". Kjelda til VG, den anonyme, er ingen ringare enn sjefsvaktmeister Klethagen, den mest aktive i det voldelege åtakket på fredelege okkupantar. Fredelege okkupantar som stiller kravet ingen utkastning av streikande studentar - nøkler til alle! Målet er å splitta og isolera studentar og deira kamp frå andre grupper. Til dette er "tilsette" - "arbeidarar" som slåss "for arbeidsplassene sine" ypparleg reidskap. DNA-regjeringa og heile borgarpressa veit å utnytta slik velorganiserte provokasjonar.

KVA HENDA SÅ I RØYNDRA?

Utafor den okkuperte resepsjonen på Sogn onsdag 27. august kort tid før kl. 1500:

og konsekvent legalisme høyrer saman!

"AKSJONEN MANGLAR PERSPEKTIV".

"Aksjonen nøyer seg med å sutre og be om (kreve) pengar til oss studenter" heiter det i ein SV-løpesetel. SV-leiarane klagar alltid over mangel på "perspektiv" når dei ikkje vil støtte kampar. Dette galdt også okkupasjonen på Sogn. "Kampen mot husleieøkning er . . . en kamp mot den kapitalistiske boligpolitikken" bemerkar dei djupsindig - som om ikkje alle progressive veit det! Vi veit meir: vi veit at denne kapitalistiske boligpolitikken i Oslo blir forvalta av SV sin kommunalråd Roar Wiik i intimt samarbeid med DNA. Vi veit at dette er eit ømt punkt i SV sin valkamp, som helst blir forbigått i togn.

LITA TUVE KAN VELTA. . .

Visst har kampen perspektiv: han syner oss kva klassestaten og klassefienden vil nytte av midlar mot ein rettferdig kamp, han har synt at revisjonistane er borgarskapet sine beste vener. Dette perspektivet er det ikkje rart at revisjonistane i SV fryktar. For det skal ikkje gje dei fred. Vi lyt aldri gløyma korleis DNA-regjeringa, Samskipnadsleiinga, AUF, "Fei dem ut"-folk, fascistar og revisjonistar stod nakne og avkledd bak det statlege valdsapparatet.

Journalistar frå VG og Arbeiderbladet dukkar opp. Ca. 20 av 850 tilsett i Samskipnaden samlast på plenen utanfor. Konstituert boligsjef Fritz Huitfeldt held oppsyn med arenaen, hovudstyreformann Værnes finn det tryggast å bli sitjande i bilen. Nazistane Blücher og Utnes dukkar fram. Kontorsjef i Boligavdelingen, Kurt Node-land, sjekkar tallet på okkupantar inne, går attende og gjev beskjed. Kl. 1500 stormar 10-12 tilsette leia av sjefsvaktmeister Klethagen fram mot resepsjonen, sparkar inn ei av glasdoorane, og 6-7 stykker greier å trengja seg inn. Fleire av okkupantane blir skadd, ein med eit kutt i handa. Provokatørane blir snøgt drivne tilbake og det byrjar ein diskusjon mellom okkupantar og ein del tilsette.

Men så. . . Brått kjem ein delegasjon på fire mann som kallar seg tillitsmenn for dei tilsette, leia av Jan Lien formann i landsforening 108 av NTL (for Universitet og Høgskular). Med seg hadde dei megafon og eit opprop underteikna "tillitsmennene for de ansatte" som ifølge tilsette som såg på det som hende, skulle delast ut under åttaket og etter at okkupantane var kasta ut. Oppropet gjekk mot okkupasjonen og avslutta med å påstå at "Det er 100% oppslutning om en hard linje overfor aksjonistene fra nesten alle ansatte." (Vår utheving.)

Fagforeningspampane prøver å skuva dei tilsette i Samskipnaden føre seg for å forsvare den reaksjonære provokasjonen.

3 FAKTA AVSLØRER

1) Ved å presentera seg som "tillitsmennene for de ansatte" underslår dei at fleire tillitsmenn støtta okkupasjonen, og dei gjer seg til talsmann for alle tilsette.

2) Dei hevdar at det er stor støtte for ei hard line, dvs. fysisk vold mot okkupantane. Dette er løgn og misbruk av dei tilsette. På oppropet dei hadde samla underskrifter til, stod det ikkje eit einaste ord om "hard line", berre at dei som underteikna ikkje kunne godta okkupasjonen. Vi trur ikkje dei tilsette støttar lina med fysisk vold mot studentar som kjempar for rettferdige krav.

3) Dei hevda at dei hadde "nesten alle ansatte" bak seg. På listene var det 120 underskrifter. Det vesle talet på provokatørar som storma resepsjonen var langt færre enn talet på dei tilsette som støtta okkupasjonen.

Slike desperate metodar brukar sosialdemokratiet for å sverta studentane, for å splitta oss innbyrdes, og for å isolera oss frå andre grupper.

Det var ein nøye planlagt aksjon som Samskipnadsleiinga stod bak. Alt dei første dagane kom dei første truslane om at "700 tilsette skulle koma og kasta ut okkupantane". Først etter ein velorganisert hetskampanje i borgarpressa, med VG og Arbeiderbladet i spissen, blei han gjennomført. 700 var då blitt til 10-12.

Onsdag kveld var dei som stod bak provokasjonen samla på Kringsjø. Denne gongen oppsummerte dei fiaskoen tidlegare på dagen og konsoliderte seg på ei hard line. Det blei vedteke at staten sitt valdsapparat skulle bli neste "argument" mot studentane sitt einfelte krav om "nøklar til alle". Direktøren i Samskipnaden, Ottosen, skulle senda trusel om "å be myndighetene om hjelp" dersom ikkje "tårnbygget var frigitt til dets egentlige formål" innan kl. 1500 torsdag. Neste trekk var så å innkalla Hovudstyret for å få strødd sand på vedtaket frå kvelden før. Answeret for aksjonen kviler med full tyngde på SV'arane Værnes og Syr-rist som med sine stemmer sikra fleirtal for aksjonen. Universitets- og stats-"myndigheter" blei kontakta for godkjenning.

Kl. 2000 torsdag 28/8-75 var vedtaket om bruk av politistyrkar mot studentar eit faktum. 2 representantar for Progressiv Front stemte mot.

REVISJONISME = REAKSJON

Under heile husleigestreiken og førebuinga til han, har SV og SVarar i ulike posisjonar anten sabotert ved passivitet eller aktiv sabotasje av kampen. Hovudlina har vore på revisjonistisk vis å hindra massekampen, for så i siste omgang å ty til "politisosialisme" for å knekka kampvilja blant studentane. SV i Hovudstyret og i Studenttinget sitt Arbeidsutval gjekk inn for å senda politistaten sitt valdsapparat - mot studentar som kravde "Nøklar til alle"!

MYKJE SKJEDDE FØR EIN KOM SÅ LANGT.

Første dåden i demokratiet sitt namn var å hindra allmøtehandsaming av samskipnadsbudsjetten før Studenttinget gjorde vedtak.

SV går inn for kriseforlik. SV visste godt at slike allmøte ville stå i vegen for det kriseforliket dei ville ha gjennom. Høyr berre kva SV-lø pesetel frå januar -75 seier: " Samskipnaden befinner seg i en vanskelig økonomisk krise. Vi mener at studentene må ta sin del av ansvaret for at Samskipnaden skal kunne gi sikre arbeidsplasser og et forsvarlig service-tilbud. De ansatte gjør sin innsats ved å gå med på ansettelsesstopp.

USV har derfor gått inn for at vi skal strekke vår økonomiske yteevne maksimalt for å oppnå enhet med de ansatte. Vi godtar ut fra dette prisøkninger, men disse må ikke gå ut over ramma som øknin-ger i lån og stipend utgjør".

Studentar og tilsette må dela byrdene likt er innhaldet i dette. For SV har alltid "einskap med dei tilsette" vore enskap med den reaksjonære lina til samskipnadsleiinga. Tilsvarande er arbeidarklassen for SV det same som LO-leiinga og det oppkjøpte arbeidar-artistokratiet.

Parolen om husleigestreik vart reist.

SV var mot heilt til det synte seg at 60-70% av studentane slutta aktivt opp om streiken. SV gjekk inn for å godta "van leg prisstiging", dvs. 10% og 12% på kantine og hyblar. "Det ville ikkje bli forstått av vanleg folk om vi prøvde å hindra all prisstiging", sa dei.

Støtte i ord - sabotasje i handling.

SV har aldri gjort nokon aktiv innsats for å utvikla streiken. Tvert imot har dei heile tida hatt aktive streikebrytarar innafor rekkene sine. Alfred Mangen, SV-ar og NSU-representant for Nordisk institutt, bur på Sogn og har heile tida vore aktiv imot streiken (og er stolt over å vera det).

I Studenttinget og Hovudstyret

har SV'arane Værnes og Syrrist m. fl. gjort alt dei har kunna for å knusa streiken. Dei har motarbeida kravet om forhandlingsrett for streikekomiteen og samskipnadene og frå Progressiv Front om at Samskipnaden og streikekomiteen skulle ta kontakt med boligforeningar som blei ramma på same måten som studentsamskipnaden gjennom auka husbankrente, avgiftsauke osv. i å bli vedteke.

To SV'arar i spissen for å knekka streiken.

Ved slutten av vårsemesteret er det klårt at streiken framleis er ein livskraftig og landsomfattande front. DNA-regjeringa og samskipnadsleiinga planlegg å bruka sommaren for å knekka streiken. SV'aran Trond Værnes blir formann i HOVUDSTYRET ved å lova følgjande:

1. å gå inn for auka kantinepriser
2. studentingsvedtak om semesteravgift og depositumsauke blir sett til side
3. å gå inn for harde tiltak mot dei streikande på studentbyane! ! !

Dette er revisjonisme av verste Portugal-type. Der utnytta revisjonistane masserørsla mot det fascistiske diktaturet til å oppretta eit nytt borgarleg diktatur som idag gjer alt det kan for å undertrykkja massekampen. Sjokkstyrkar er oppretta for å halde streikar, bondeopprør og revolusjonære organisasjonar nede.

Metoden til vår heimlege Goncalves Værnes er den same. Bruke studentane til å koma i posisjon (Studenttingvalet) og så trakka på studentane ("harde tiltak mot dei streikande") for å bli formann i Hovudstyret. Provakasjonen er eit faktum. SV har sikra fleirtal for harde tiltak og utkasting.

Det historiske Samskipnadsvedtaket

Streikekomiteen vurderer situasjonen og går inn for å setje hardt mot hardt. Kva gjer så SV?

Streikbryteri under "raude" faner!

SV prøvde aldri å leggja fram denne lina for eller gjennom streikekomiteen, - studentane si valde leiing. Tvert imot blir denne lina køyrt fram midt oppi mobiliseringa mot provokasjonane frå Samskipnadsleiinga. Det hjelper lite å framføre ho under "raude" flagg og preik om "kamp mot den kapitalistiske boligpolitikken". Denne lina tener staten og samskipnadsleiinga og går i borgerpressa sine fotspor.

Dagen før motaksjonane blir sett i verk, kjem SV ut med same lina som Aftenposten har propagandert ivrig for: Full innbetaling for å få nøklane. Full kapitulasjon for første trussel. Det beste våpnet studentane har for å hindra at samskipnadsleiinga fell oss i ryggen: det økonomiske presset vi har opparbeida gjennom å halde leiga tilbake, skal oppgjevast uten kamp. Det er det same som å gå inn for å levere våpna til pussing hos fienden.

Neste fase: OKKUPASJONEN ER EIT FAKTUM

Dette stiller SV overfor to muligheter: -støtta kravet om nøklar til alle, ta del i kampen mot Hovudstyret eller

-støtte til den harde Værnes-lina: politi mot rettferdige studentkrav. "Politisosialismen" styrkar seg.

Studenttinget gjorde alt ivår klåre vedtak om "ingen represalier mot husleigestreikande" Værnes har brote dette vedtaket for å bli formann. Innan hovudstyret har drøfta okkupasjonen og krava om nøklar til alle, har også to SV'arar, ein frå Grønt

Framhald s. 10

Adm. direktør redegjorde for bakgrunnen for innkallingen til det ekstraordinære styremøtet. På basis av denne redegjørelse og på basis av den konkrete innflyttingssituasjon i studentbyene på Kringsjå, Bjerke og Sogn gjorde styret følgende vedtak:

Styret pålegger Studentsamskipnadens administrasjon sammen med Studentsamskipnadens juridiske rådgiver, h.r. advokat Øystein Eskeland, å søke politiets bistand til å få Tårnbygget i Studenthyen på Sogn frigjort for dets egentlige bruk og om nødvendig begjære tiltale og straff mot dem som holder bygningen okkupert.

Styret forbeholder seg adgangen til i et senere møte å ta spørsmålet om begjæring av tiltale og straff opp til ny vurdering.

Dette vedtak ble gjort med 6 mot 2 stemmer, idet styremedlemmene E. Hansen og R. Klæboe stemte imot. Disse styremedlemmer fastholdt sitt syn som de ga uttrykk for i sitt forslag til vedtak på styremøtet den 25. august 1975.

Kva har vi vunne?

"Det er bra om fienden går til åtak på oss, for det visar at vi har drege ei skarp skiljeline mellom fienden og oss. Og enno betre er det om fienden rettar ville åtak mot oss og tilsvartar oss fulstendig, utan å tilkjenna oss ein einaste god eigenskap. Dette viser at vi ikkje berre har drege ei skarp skiljeline mellom fienden og oss, men at vi også har oppnådd ein heil del i arbeidet vårt." (Mao Tsetung 26. mai 1939.)

HETSKAMPANJEN I BORGER-PRESSA

er eit prov for det Mao påpeikar. Gjennom ein tre-trinns kampanje, med VG og Arbeiderbladet i brodden, har borgarpressa framstilt oss som privilegerte, prøvt å splitta og isolera oss frå andre grupper, for så til sist å framstilla oss utan ein einaste menneskeleg eigenskap. Hetsen hadde heilt openlyst som mål å kriminalisera vår rettferdige kamp og å rydda vegen for alskens provokasjonar og overgrep mot studentane.

Borgarskapet er tydelegvis livredd for at den kampen studentane har reist mot den folkefiendtelege boligpolitikken skal spreie gneistar. Ikkje minst midt oppi kommunevalkampen og valbløffen er slike spørsmål livsfarlege for dei borgarlege arbeiderpartia DNA og SV som står

ansvarlege for raseringa av bumiljø, hevinga av husbankrenta, avgiftsauke osv.

KVA HAR VI VUNNE?

Vi måtte gje opp kravet om nøklar til alle. Stilt andsynes staten sitt valdsapparat er vi enno ikkje sterke nok til å ta opp kampen, sjølv om kravet er einfelt og rettferdig.

OKKUPASJONEN HAR GJEVE RESULTAT:

Auka kjennskap til den kampen vi fører.

Studentane sin økonomiske situasjon blir diskutert over heile landet, og krava våre er betre kjend enn før. Støtte har kome frå Tomsø i nord til Kristiansand i sør. Tillitsfolk i 13 boligforeningar i Oslo har støtta okkupasjonen. Yrkesskule-elevar slår fast: "Studentenes okkupasjon og streik fortjener støtte fra alle som slåss mot boligdyrtida. Denne militante aksjonen er et eksempel på hvordan kampen mot boligdyrtida må føres." "Yrkesskule-elever har i lengre tid slåss for skikkelig boligforhold i Oslo. Nå får vi endelig et hybelhus - men til hvilken pris? En enkel hybel skal koste kr. 375, - i

måneden og en såkalt familieleilighet skal komme på kr. 750, -. Den kampen studentene nå fører er også en kamp mot høye priser på våre hybler."

Gjerde: "I det studieåret som tar til nå vil realverdiene på lån/stipend forbedres med 3,6 prosent. Her har man også inkludert husleieøkningen - vi tar igjen den. Derfor synes jeg husleiestreiken er urimelig. Men for å få slutt på denne stadig tilbakevendende uroen, vil vi forsøke å få stipendiene indeksregulerte."

BYRÅKRATANE OG PAMPANE ER AVSLØRTE SOM AGENTAR FOR STATEN!

Okkupasjonen har avslørt dei såkalla "studenttillitsmennene" i leinga for Samskipnaden og Studenttinget. Saman med direktørsjiktet og det lojale arbeideraristokratiet og tillitsmannsapparatet står dei last og brast med borgarstaten. Desse folka har objektive interessar av å stø staten, interessar som strir med interessane til vanlege tilsette og fleirtalet av studentane. Kampen vår må først på tvers av byråkratane og pampane om han skal vinne fram.

Framhald neste side

Over frå s. 9

KAMPLINA BLANT DEI TILSETTE ER STYRKA

Fagforeninga i Samskipnaden har vore ein bastion for reaksjonære sosialdemokratrar som har sett staten sin spare- og rasjonaliseringspolitikk ut i livet. Ein slik politikk er ein fiende for alle folkelege kampar, anten dei blir ført av studentar eller andre, og dei må nedkjempast.

Ein del tilsette har stått mot leiinga si line, og det som har skjedd den siste veka har styrka dei. Når leiinga går ope ut og avslører si råtne kjernefallslinje for staten og sine ville åtak på studentane, har dei som verkeleg ønskjer å tryggja arbeidsplassane blitt sveisa nærare saman og auka i tal. Fleire gruppetillitsmenn har støtta okkupasjonen, ca. tilsette, har lagt grunnlag for eit verkeleg kampefelleskap mellom studentar og tilsette på lengre sikt. Kor redd borgarskapet er for dette viser det at støtteannonse frå tilsette blei nekta innteken i Dagbladet! Den usemja som enno er, må vi løyse gjennom vidare diskusjonar.

KAMPEN HELD FRAM!

Samskipnaden sitt viktigaste mål med å halda nøklane tilbake var å knekkja streiken. Det klarte dei ikkje.

Okkupasjonen har gjeve høve til grundige felles diskusjonar på dei politiske krava, og styrka utgangspunktet for vidare kamp.

I motsetning til Tromsø der studentane fekk nøklane etter å ha truga med 1) full kantineboikott, 2) folk ville trekkja seg frå styrer og verv, 3) septemberleiga ville bli innbetalt på sperra konto og 4) direkte aksjonar frå studentane - greidde ikkje vi å få utlevert nøklane. Men vona om å knekka streiken blei gjort til skamme!

STATSBUDSJETTET NESTE SKILJEVEG

Statsbudsjettet som blir lagt fram i byrjinga av oktober vil avgjera både levevilkåra våre og tilhøva for dei tilsette for eit år framover. Det er berre ved å ta opp kampen vi kan tvinge den borgarlege DNA-regjeringa til å innrømme nokre av krava våre.

For å hindre denne kampen har både dei ope reaksjonære i DKSF og dei reaksjonære "politisosialistene" i SV sett inn alt for å knekkje husleigestreiken. Det viktigaste for dei er å få avblåst all kamp som kan truge posisjonane deira.

Trass i slike åtak på kampen, har vi tatt dei første stega i ein langvarig strid.

INGEN FORHANDLINGSRETT - INGEN STREIKERETT.

Eitt av desse stega har vore kravet om forhandlingsrett, som har stått sentralt i streiken. Samskipnaden og regjeringa står enno på å nekte husleigestreikande å kome i forhandlingsposisjon. Faktum er at 60 000 studentar under høgere utdanning ikkje eingong har rett til å forhandla om levevilkåra sine. Vi skal stillteiande nøya oss med dei smulane vi blir tilslengt av klassen kvart statsbudsjett!

Vi har heller ingen streikerett. Samskipnadsleiinga treng ikkje eingong gå om retten for å få kasta ut streikande studentar. Studentar som protesterer er rettslause og kriminelle.

Vi må ta lærdom av arbeidarklassen sin kamp for streikeretten. Han er blitt møtt med vald, fengsling og kriminalisering frå herskarklassen. Denne kampen held fram den dag i dag. Så lenge borgardiktaturet rår, vil herskarklassen prøve å gjere streikeretten til inkje.

Skal studentane oppnå forhandlingsrett og streikerett, må vi vera innstilte på at dette krev hard kamp. Vi skal kjempa for desse rettane, og forsvara dei vi har i dag tomme for tomme - dette er kommunistane si line!

Over frå s. 8

Gras og ein ope reaksjonær i Arbeidsutvalet i Studenttinget falle studentane i ryggen. AU i ST går mot at nøklane skal utleverast og inn for bruk av politi. Dersom "situasjonen tilspisser seg kan bruk av politi vere nødvendig f. eks. for å beskytte de ansatte. Dersom Samskipnaden i Oslo (SiO) skal ta initiativ til politinnkallelse må dette først skje etter konferanse mellom den administrative og politiske ledelse i SiO" !!!

I ly av hetsen frå borgerprensa

går kjente SVarar og aktive motstandarar av streiken i spissen for underskriftskampanja mot okkupasjonen. Marit Nybakk Aarset og Morten Jørgensen slår seg i lag med dei mest reaksjonære i AUF (Sipo-agenten Bjarne Eikefjord med bakgrunn i militær etterretning) og dei mest ekstreme frå DKSFs "Fei dem ut" kampanje som f. eks. Kåre Verpe. Om studentar blei møtt med løgner o me at hovudmålet med streiken heile tida hadde vore å knekka Samskipnaden økonomis og å øydeleggja arbeidsplassane for dei tilsette. Iflg Eikefjord var heile leiga betalt inn på sperre konto osv.

Hundrevis av underskrifter blir samla på dette grunnlaget.

SV, - spydspissen til borgarskapet mot studenttrøsla.

DKSF og AUF har tidlegare vore effektive reidskap mot studentane. Idag er dei for avslørt og kompromittert. Men borgarskapet er -førebels- ikkje i beit for revisjonistane gjer jobben. For formannsvern og posisjonar er det mange som gjerne trakkur ned massekampen. Men vi såg meir enn dette, - vi såg glimt av sosialfascismen. Når ikkje andre midlar duger til å knekka kampviljen, tyr ein til Staten sitt valdsapparat.

Fascistane opererte fritt

Den tvers gjennom råtne pressehetsen, gav fascistar som prøvda å brenna inne studentar og nazistar som forsøkte å kasta gassgranat mot okkupantane, fritt spelerom.

Han som sto bak mordbrannforsøket (Inge Løken), blei oppmuntra med ei bot på 300 kroner og var fri få timer etterpå. Til desse grove provokasjonane har ikkje SV sagt eit ord. Tvert imot har SV blant studentane gått i spissen for den hetsen som har gjort slike provokasjonar mogleg. Tek SV avstand frå bruk av politi - staten sitt valdsapparat - mot rettferdige studentkrav? Tek SV avstand frå desse provokasjonane? SV gjer det i studiesirkelen, kva med praksis?

"Ny Tid" nr 3

har tre oppslag på studentane sin kamp: "Kravstore bråkmakere?", "Øldrikkende demonstranter - eller

rettferdige krav?". "Må de ut med makt?" Arbeidararistokraten og pampen Pål Lynne Hansen og studentaristokraten og pampen Arild Nybakk står saman mot studentar i kamp:

"Hva bråker folk for som skal betale 330 kr? spør folk seg" At dette er for eit rom på 12 m² kjem liksom ikkje saka ved. Heller ikkje at studentar i kamp vil vera dei første til å støtta andre grupper som tek kampen opp mot boligdyrtida, ikkje minst dei med 950 kroner i husleige som avisa prøver å spela ut mot studentane. "Ny Tid" propagerer nett det same som borgarskapet i Samskipnadsleiinga og DNA-regjeringa: at husleigestreiken og okkupasjonen er ein trusel mot dei tilsette... som "føler sine arbeidsplasser truet, frykter rasjonaliseringar og i verste fall konkurs". Kven truger dei tilsette? Jau, det er krisepolitikken til dei borgarlege arbeiderpartia SV og DNA! Og Reidar T. Larsen følgjer opp i TV med å ta ord orda ut av munnen på Bjartmar Gjerde: "Hva så med pensjonistene?"

Etter dette er det ikkje vanskeleg å skjønne kvfor SV ender opp med å freiste å avblåse heile streiken. Revisjonistane har systematisk forrådt og kjempa mot dei streikande. Vi har fått eit godt innblikk i kva "Revisjonisme med makta er borgarskapet ved makta" eigentleg tyder. Vi må ta lærdom av det og skjerpa kampen mot revisjonismen.

Boikott de regionale styrene!

I juni i år ga Stortinget sin tilslutning til det nye distriktshøgskolesystemet. Dermed er det gitt grønt lys for et utdannings-system som skal sikre arbeidskraft tilpasset monopolkapitalens skiftende behov. Dermed er det gitt grønt lys for en beinhard rasjonalisering av høgre utdanning.

Dette Stortingsvedtaket var en hån mot det store flertallet av studentene som i lang tid har kjempet og protestert mot DH-systemet og det viste nok en gang at Stortinget er et lydige redskap i monopolkapitalens og DNA-regjeringas hender. SV stilte seg ikke uventet på linje med de andre borgerlige partiene. De markerte seg ved å gå inn for litt mindre studiesentra og litt mindre "samfunns"-representasjon, men forøvrig sluttet de opp om innføringa av høgskolesystemet.

Krisa skaper tidspress

Staten har tydeligvis hastverk med å sette systemet ut i livet. Krisa fører til økt behov for statlig inngrep i storindustrien - redde Reksten med flere, og krisa skaper økt behov for fleksibel arbeidskraft og omskoleringsmuligheter.

Staten og monopolkapitalen rasjonaliserer hardere, flere arbeidsplasser legges ned, permitteringene øker. Statens hastverk med å omstrukturere utdannings-systemet øker i takt med dette: Alt i slutten av juni sendte Kirke- og Undervisningsdepartementet ut ei pressemelding der det sto:

"Kirke- og Undervisningsdepartementet (vil) nå opprette distrikthøgskolestyrer i alle regioner.

Dette vil skje innen nyttår." Fra departementalt hold blir tidspunktet nærmere presisert til umiddelbart etter fylkestingsvalgene i alle regioner. Finnmark, Nord-Trøndelag og Østfold vil komme i første rekke, - kanskje før valget.

Kampen må fortsette!

Omtrent alle, studenter som ansatte, har gått imot DH-systemet og de regionale styrene og har markert sin motstand. Det har aldri vært en mer solid og omfattende enhet i studentbevegelsen enn den vi hadde i motstandskampen i vår. Selv om vi ikke klarte å hindre Stortingsvedtaket, er kampen mot DH-systemet på ingen måte tapt. Vi må fortsette kampen og videreutvikle enheten og styrken i motstandsbevegelsen. Dersom vi legger ned kampen nå, vil slaget være tapt en gang for alle.

AKTIV OG LANDSOMFATTENDE BOIKOTT

Den mest effektive måten å fortsette kampen mot høgskolesystemet på, er å gå til en aktiv styreboikott på alle skoler som blir berørt av dette. De regionale styrene er helt nødvendige redskaper for at staten skal kunne gjennomføre rasjonaliseringa og samordning av høgre utdanning mest mulig effektivt og i det tempo den ønsker. Det er derfor nødvendig at den fortsatte kampen rettes mot dem.

Boikotten må være aktiv på to måter: Den må brukes til å spre forståelsen av alvoret i denne saka og vinne støtte i det arbeidende folket for krava våre. På skolene må den brukes til å avsløre styrets karakter og virksomhet og til å reise kampen mot reaksjonære vedtak.

EN KAMP MOT STYRENE - EN KAMP MOT RASJONALISERING

Vi har etterhvert fått lang erfaring med statens bevisste rasjonaliseringspolitikk. Fra slutten av 60-tallet har staten stadig senket kostnadene pr. student. Studentenes levevilkår er blitt rammet gjennom den stadig synkende realverdien på lån og stipend. Studentantallet pr. lærer har vært jevnt stigende, og arbeids- og undervisningsforhold for studenter og ansatte er blitt stadig mer håpløse og kaotiske.

Selv om staten har pressa sitronen omtrent til siste dråpe, har ikke rasjonaliseringa vært effektiv nok. Det har vært tungrodd og umulig for staten å sette seg inn i alle forhold ved en skole. De eksterne regionale styrene skal for det første sikre en mer effektiv rasjonalisering av den enkelte skole. De vil styrke statens økonomiske kontroll gjennom å kunne gripe mer direkte inn overfor skolene. Styret skal bestemme hvor mange lærere som trengs, forholdstallet lærer-student, om skolen har behov for nybygg, materiell osv.

Styret vil også fungere som en buffert mellom skolen og staten. Det skal ha myndighet til å fordele ressursene mellom skolene i regionen og vil sette disse opp mot hverandre. Det vil fungere som hinder for at budsjettkrav kommer videre.

Samtidig vil styret være krumtappen i den mest effektive sparemetoden på lengre sikt - samordninga av høgre utdanning i store regionale studiesentra. Denne strukturrasjonaliseringa vil føre til en mer effektiv utnyttning av

Forts. vend!

Forts. fra forrige side

lærerressursene, lokalene, materiell osv. Den vil også ha den fordel at utdanninga til enhver tid kan bli lagt opp etter monopolkapitalens behov for arbeidskraft. Styrene vil altså ha som sin viktigste funksjon å være statens redskap for økt rasjonalisering av høgre utdanning.

Rasjonaliseringa og strukturrasjonaliseringa av utdanninga er ikke noe isolert fenomen i dagens kriseramte kapitalisme. En kamp mot styrene er en kamp mot angrep på utdanningstilbudene våre, arbeidsforholdene våre og trivselen vår. Men her må vi stå sammen med alle som kjemper mot staten og monopolkapitalens forsøk på å velte byrdene av krisa over på arbeidsfolk gjennom rasjonaliseringer, permitteringer og nedleggelse i industrien, gjennom raseringa av primærnæringene, gjennom angrep på det arbeidende folkets levekår. På den måten blir fronten mot styrene og det nye høgskolesystemet også en del av enhetsfronten mot staten og monopolkapitalens krisepolitikk.

EN KAMP MOT STYRENE - EN KAMP MOT ØKT STATSDIKTAT

Gjerde & co hevder at styrene vil bety en desentralisering av makt. I virkeligheten vil de bety en økt sentralisering av makta.

Staten vil gjennom styrene få mer effektive fangarmer, bedre kontroll. Det er departementet som oppnevner styrene. Studenter og ansatte har rett til å foreslå representanter, men dette er bare en formell rett. Styret er ansvarlig overfor departementet, og ingen andre. De eventuelle studentrepresentanter vil ikke kunne stilles til ansvar for det de gjør eller

tilbakekalles av studentene. Styret kan bare stilles til ansvar for sine handlinger av staten.

DNA-toppene hevder at styrene betyr en demokratisering gjennom at representanter for samfunnet skal sitte i flertall i styrene. Vi veit av erfaring at DNA-regjeringas og statens demokratiseringstiltak betyr økt demokrati for maktøverne for monopolkapitalen og statsbyråkratiet, ikke for arbeidsfolk. Slik er det også i dette tilfellet. "Samfunnsrepresentantene" i styret skal være folk direkte utpekt av departementet eller fylkesutvalget. Det foreslås til og med at representanter for arbeidskjøper og arbeidstakerorganisasjonene bør sitte i styret. Vi vil med andre ord få et flertall av styremedlemmer som aktivt og bevisst vil sette statens og monopolkapitalens politikk ut i livet. Dette "demokratiet" minner mest om de prinsippene som stokes opp i følgende sitat:

"Vårt demokrati bygger på tanken at: 1) På hvert sted skal ansvaret overtas av en som ikke er valgt nedenfra, men valgt ut ovenfra.

2) Han har ubetinget autoritet nedover og absolutt ansvar oppover, til forskjell fra tidligere demokratier, som lar alle bli valgt nedenfra, står til ansvar nedover og blir utstyrt med autoritet oppover - en fullstendig sinnssyk omkasting av enhver menneskelig organisering. . ." (Fra Hitlers bordtaler, s. 449. Hentet fra Harald Ofstad: "Vår forakt for svakhet", s. 51.)

Dersom studentene skulle gå inn i styrene, ville de få en klar gisselfunksjon. Den seinere tida har klart vist hva statsoppnevnte "demokratiske" organer er verdt. I studen-

tenes "velferdsorganisasjon", Samskipnaden, fikk til og med studentene flertall. Men Samskipnaden er et statsmonopol uansett demokratisk frakk, og når studentene ikke lenger vil fungere som lydige redskaper for statens politikk, men reiser kampen mot den, smeller statsdiktatet til.

EN KAMP MOT STYRENE - ET FORSVAR AV DEMOKRATISKE RETTIGHETER

Staten driver en voldsom utbygging av den statsmonopolistiske sektoren. Et ledd i denne politikken er å utbygge og forsterke statsmakta og statsbyråkratiet - å sikre seg størst mulig kontroll på stadig flere områder i samfunnet. I utdanningssektoren innebærer dette f. eks. at institusjonenes relative sjølstendighet og begrensede medbestemmelse blir radert bort og erstattet med oppnevning ovenfra av lydige redskaper for statens politikk.

Både rasjonalisering på utdanningssektoren og styrkinga av statsdiktatet innebærer angrep på de borgerlig-demokratiske rettighetene studentene har i dag. Retten til å velge utdanning selv, retten til progressive fagopplegg og pensja, retten og muligheten til politisk virksomhet på lærestedene er noen av de rettighetene som er trua. En knebling av de borgerlig-demokratiske rettighetene som studenter i likhet med arbeiderklassen har tilkjempa seg, vil bety en svekking av kampevnen vår. I kampen for et sosialistisk Norge er det helt nødvendig å kjempe for å beholde alle de rettighetene vi har.

FORTSETT KAMPEN MOT DH-SYSTEMET

BOIKOTT REGIONALE STYRER

V-E

NYNORSK EINASTE RIKSMÅL I LANDET

Framhald frå side 42

viktig at dette vert lagt fram så tydeleg som råd er. Slik det står i artikkelen dykkar, får det ikkje dei som ikkje har sett dette sjølv til å skjønne kva ankepunkt vi har mot bokmålet, kvifor vi held fast på at striden for norsken (nynorsken) er ein nasjonal strid som arbeidarklassen må aksle i vår epoke osv.

Det er rett at Ivar Aasen nytta mønsterformprinsippet då han arbeidde ut ein norsk skriftnormal. Dette var eit over lag godt arbeid. At han greidde dette så godt at riksmålet han skapte står den dag i dag, er eit merke på kor stor målvit-skapsmann han var. Sjølv meiner eg han gjorde rett i å byggje på dette prinsippet. Det var m. a. til stor hjelp for å få folk i dei fleste landslutene til straks å gjere seg nytte av skriftmålet han hadde skapt. - Like fullt er det ingen ting i veien

for at det kunne vore skapt eit norsk riksmål etter andre prinsipp. Slik ville det nok ha vore om ikkje svenske og danske stormenn hadde lykkast med å slette ut den norske staten for 4-500 år sidan.

Stutt meiner eg det er rett å seie det slik: Mønsterformprinsippet var ikkje det viktigaste ved det arbeidet Aasen gjorde. Det viktigaste var at han oppdaga desse kjensgjerningane:

1) Det fanst eit eige mål i Noreg. Det var ikkje slik mange trudde at det skriftmålet dei nytta på den tida var ei vidareutvikling av den gamle norsken. Det var heller ikkje slik andre trudde, at norsken var utdøyd i landet. Norsk var eit levande mål i alle landslutar, og det hadde systemdrag som skilte det klårt ut frå andre nordiske mål.

2) "Det norske Maal har -- i lange Tider kun været brugt i Tale, men ikke i Skrift. " Norsk levde i talen, men det vanta eit skriftmål som svarta til

det utviklingssteget målet hadde nådd. (Det gamle skriftmålet sto på eit tidlegare utviklingssted i nær sken enn det som rår no, og kan ikkje takast opp att.)

3) Det "alminnelige Sprog" er dansk og vert brukt av eit mindretal. (Merk dette: Når Sivle skriv om Hr. Treschow, skriv han dansk, liksom Ibsen, Bjørnson, Kielland osv. gjorde i alt dei skreiv. Dette skjønna Aasen, medan stortalet av professorar og litteraturgranskarar er heilt ukjende med dette i dag, ser det ut til!"

4) Noreg er såleis eit land der to nasjonalspråk står mot kvarandre: dansk og norsk. Dette er til ulempe for stormengda av folket.

(Samanfattinga er henta frå artikkelen "To vegar" i Materialisten (1/75). Dei utheva setningane er sitat frå s. 13. Resten står eg sjølv til ansvar for.)

O.F.

Den politiske oppseiinga av Geir Sundet og den påfølgjande streika ved Norsk Hamnerverk i Stavanger har reist ei bolge av protestar kring om i landet. Monopolkapitalen er inne i den mest alvorlege krisa sidan andre verdskrigen: permitteringar, innskrenkingar og nedleggingar følgjer. Arbeidarklassen har reist seg til kamp mot dette. Eit av dei våpna monopolkapitalen har tatt i bruk for å knekke motstanden er å seie opp politisk aktive arbeidarar.

HVA MÅ GJØRES har intervjuva ein av dei oppsagde ved Norsk Hamnerverk, Reidar Usken og kona hans Irene, for å høyre nærare om streika, støttearbeidet og kampen frametter.

- Kvifor gjekk de til streik ?

- Geir har gjort jobben sin godt. Han var ivrig i vernearbeidet, noko vi som jobbe på Hamnerverket ser som ei særskild viktig sak. Han synt seg som ein god arbeidskamerat både i og utafor jobben. Nokon grunn til oppseiing ut frå arbeidsforholdet hans kunne vi som jobba saman med han ikkje sjå. Vi var klar over at han var aktiv på venstresida i norsk politikk, så vi sjøna alle at det var ei politisk oppseiing. Vi som arbeidskameratar kunne ikkje tolerere at folk som kjempar for arbeidarane sine krav og rettar skal stå utan arbeid.

Vi gjekk til klubben med dette for å få dei til å kjempe. Visseleg fekk vi ikkje medhald. Klubbformann Quannvik gjekk frå første stund aktivt i spissen mot oss. Vi kunne ikkje akseptere eit slikt svik. Da distriktssekretæren heller ikkje kunne gjere noko, støtta styret i avd. 25 i Jern og Metall oss. Medlemsmøte i avd. 25 støtta oss med 200 mot 1 røyst og

- Forbundsleiinga har aktivt gått mot oss og gjort jobben for NAF. Einaste måten å vinne siger på er å avsløre motstandarane NAF og LO-leiinga og at folk ser klasse-sviket til desse og tek opp kampen der dei bur og arbeider. Kampen for våre rettar må gå gjennom streikestøttekomitear av di fagrørsla er så tungrodd i dag.

For å vinne må ein kjempe aktivt for at alle, uansett partitilknytning som stør saka, tek opp resolusjonar, løyver pengar i fagforeiningar og klubbar og aktivt tek del i streikestøttekomiteane.

- Irene, du jobbar aktivt i streikestøttearbeidet ?

- Saka gjeld ikkje berre dei ni som er oppsagde, men heile arbeidar-

sjonar til saka vår. Vi oppmodar klubbar å følgje telefonsentralmon-tørane sitt døme: dei har vedteke å gå til streik om vi taper saka. Vi har mektige motstandarar, LO-leiinga og NAF, så vi lyt stå hardt krava om vi skal unngå ei uthuling av lovverket, unngå ein klassesdom.

Motstandarane sin taktikk er og har vore å boikotte saka vår i aviser og massemedia, å hale ut rettssaka for å knekke kampvilja vår. Vi har til dømes hatt store vansker med å få ting inn i avisene. Pressa har ein-sidig støtta forbundsleiinga og klubb-formann Quannvik. NRK har totalt boikotta oss.

Styrken vår ligg i at vi kjemper for ei sak som gjeld heile arbeidarklassen og alle demokratiske krefter. Samla står vi sterkt.

TRAPP OPP STØTTA TIL HAMNERVERK ARBEIDARANE !

løyva samstundes 5000 kr for at vi kunne halde fram med aksjonen.

Etter 6 dagar fekk alle dei streikande sparken - med forbundet si velsigning. Forbundet sa at oppseiinga var lovleg - som om dei kan avgjere det.

Vi såg no at vi førte ein kamp for alle arbeidsfolk - ein kamp mot politiske oppseiingar, retten til arbeid og forsvar av streikeretten. Dette er ein kamp ikkje berre for oss, men for helle arbeidarklassen, for alle demokratisk innstilte menneske.

- Korleis fører ein best denne kampen ?

klassen. Det er difor viktig at flest mogeleg tek del, at t.d. familiene her står saman. Eg jobber difor i streikestøttearbeidet og sit no i styret for komiteen. Eit åtak på streikestøttekomiteane er eit åtak på dei streikande.

- Folk som stør oss gjer ikkje dette ved å sabotere streikestøttekomiteane - dei gjer det ved å aktivt ta del i desse, dei stør oss gjennom praksis, ved å ta opp saka i klubbar etc.

- Framover til rettssaka, 7. oktober ?

- Det gjeld om å mobilisere flest mogeleg til å forme ut støtteresu-

Reidar Usken

- Kva med studentane si rolle ?

- Studentane har kommet fort i gang, dei har jobba aktivt og godt i støttekomiteane. Eg rettar ei sterk oppmoding til alle progressive studentar om å halde fram med dette arbeidet. Parola einskap arbeidarar - studentar er ei god parole. Gjennom kampen vi fører har vi fått prov for at ho tyder mykje i praksis i dag.

Erling Jacobsen er sveiser ved Rosenberg Mekaniske Verksteder i Stavanger, som er en del av Kværnerkonsernet. I valg har han tidligere alltid støtta NKP og da SV blei danna, gikk han med der. I dette intervjuet forteller han om jobben og sin egen politiske utvikling den siste tida. Han sto på lista til Rød Valgallianse under kommunevalget i Stavanger i høst.

- Eg tok til å jobbe da eg var 14. Var på 4 gårdar under krigen, - det var mat å få der, veit du. Så var eg på tinnfabrikken. Hadde ikkje lov til det egentlig, for eg var ikkje så gamal: det var skiftsystem der. Da fekk eg 95 kroner i uka. Og etter det sto eg 7½ år til sjøs.

GYSELIG HETS MOT KOMMUNISTENE

Det var en gyselig hets mot kommunistene etter krigen, veit du. Eg sa til dem ombord at eg var kommunist, eg. Da fekk eg beskjed: Eg kunne berre mønstre av båten. Her på verftet har eg så jobba i 24 år nå.

- Har du sveisa i alle desse åra?

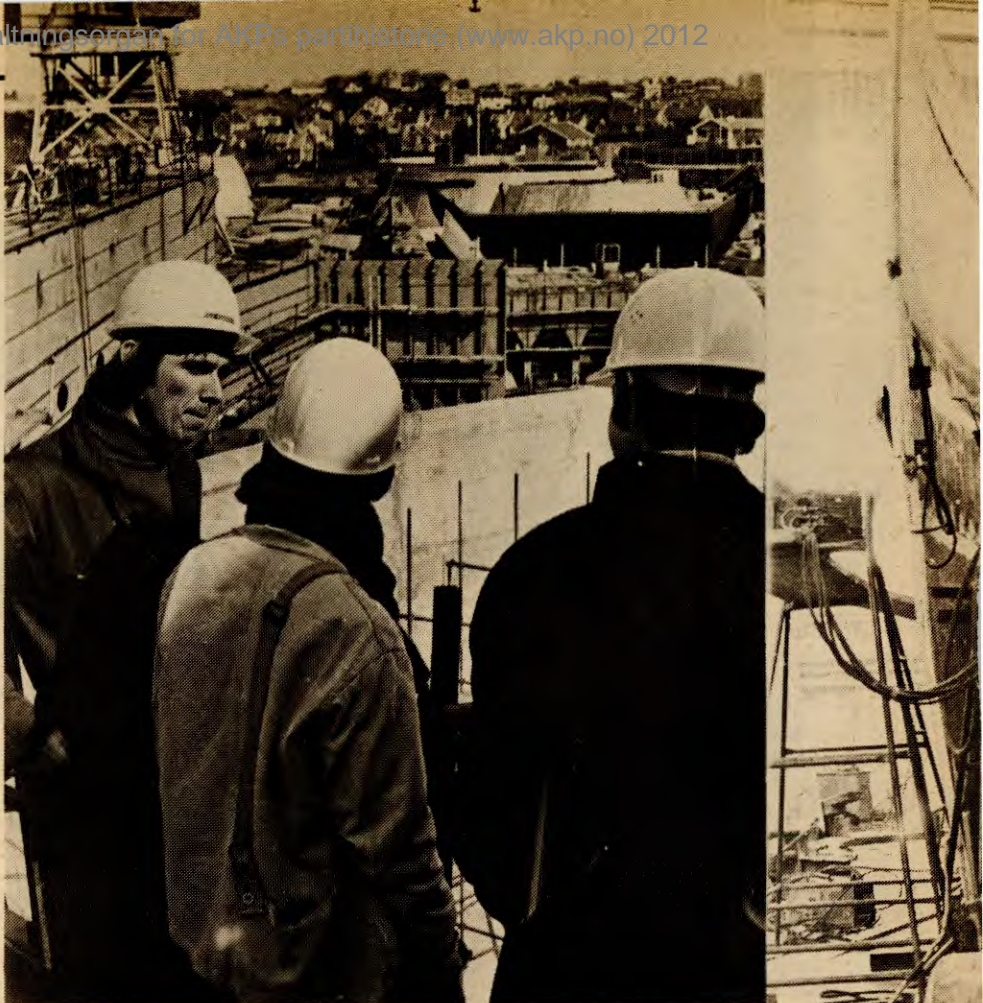
- Eg har vore med på all slags arbeid. Da det var lite sveising, så var eg med på opprydding, og eg var med å laga "Burma-veien" for 20 år siden (det er en vei her på øya). Da ville Bergesen d.y. som eide verftet, seie opp 200-250 mennesker. Vi krevde at de skulle ta av det enorme overskuddet de hadde hatt på oss. Det blei til at vi måtte gå ned i lønn mens vi jobba med denne veien, men vi hindra i alle fall at folk blei kasta på gata.

- Åssen er det å være sveiser?

SVEISING: ET MERKELIG FAG

- Det med å sveise, - det er merkelig fag, det. Du kan vere opplagt og få det te berre 2-3 dagar etter at du har begynt. Så får du ei anna oppgave og så blir du nervøs og får det ikkje skikkeleg til, - kanskje ein måned kan du holde på. Så eg seier: 2 år så er du nesten utlært, - det kan alle som har sveist noen år seie: de hadde problemar dei 2 første åra.

Det er ikkje så vondt idag, - det var mye værre før da det var akkord. Da var det liksom formenna som hadde alt å seie. Om dei ikkje likte personen, - anten han gjorde godt arbeid eller ikkje, så var det vanskeleg. Folk satt og svetta enormt av di dei fekk det ikkje te, og så fekk dei overhaling av formannen og enda meir nerver fekk dei. Det var så mykje sjau at folk sov ikkje om nettene ein

Erling Jacobsen, sveisar, til Hva Må Gjøres:

"SV er å rekne eit nytt DNA,

gong, - reaa for at dei skulle få spar-ken.

GRASSAT MED FORMENN - GRASSAT MED OVERSKUDD

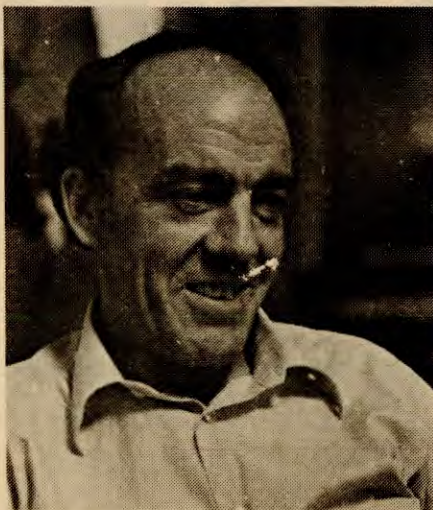
Det har jenka seg noe nå. Nå har formenna fått liksom ein psykologisk

linje dei skal følgje, så nå er dei temmelig like. Men det er blitt så grassat med formenn her, så det må være et grassat overskudd og det er berre det at det er den lille mann som slit for dette her, - han ute i produksjonen, han skal ikkje ha noe. Med dei husleiane vi har idag, strømgjeringer og moms og matpriser, - det er mykje hardare idag enn det var for 18 år sidan da eg bygde dette huset. Da fekk eg garanti på 15 år på 2,5% rente på lånet. Men idag er renta meir enn fordobla og med dei store låna og grassate skattane er det blitt nesten urå å betale alt dette her.

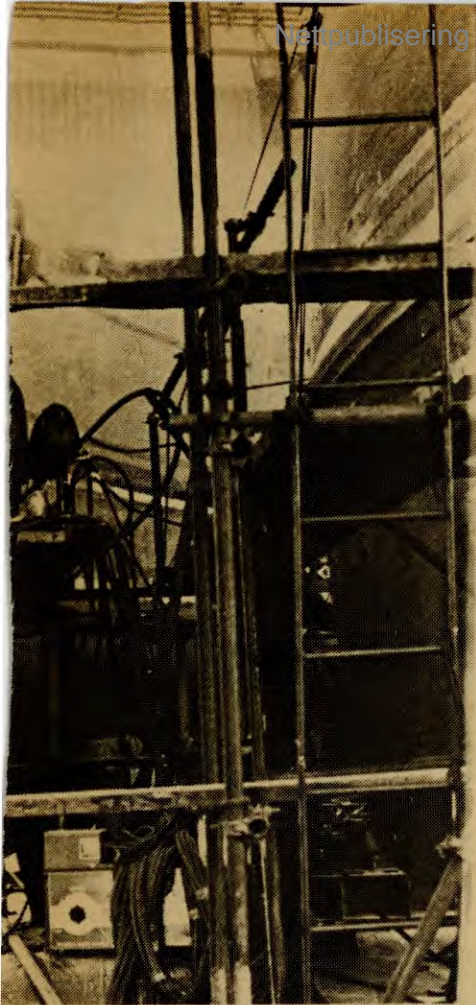
DET TAR PÅ HELSA

- Har du arbeida mykje utendørs?

- Eg har arbeida ute heile tida, stort sett heile tida. Men det å jobbe i hallane er mest son å være ute det og, svære åpne dører så det er så trekkfullt der. Det tar på hel-

Erling Jacobsen

Frå Rosenberg Mekaniske Verkstad, Stavanger

som veit du."

sa, Her må sikkert over 50% slutte før dei når aldersgrensa, - dvs. av dei som er ute i produksjonen. Særleg dei som jobber på "huå" (skroget) har det gyseleg kaldt. Sveisesømmene vert fotografert, og gjer ein dårleg arbeid, må ein brenne opp den gamle sveisen og leggje ny, og det tar 3 gonger så mykje tid.

- Har du hatt problemer med helsa sjøl?

- Eg har vært plaga i 4 år, kan eg trygt seie, med verk i leddene. Så var eg på sjukehus og det viste seg at det var det eg alt hadde funne ut, - det var leddgikt.

DEI TEK GULLET UT AV FOLK OG SKRAPAR DEI

Så skulle eg liksom ikkje sveise lenger, men da eg kom tilbake hit så blei eg berre sett på ei enda værre oppgave. For eg måtte ned i dobbeltbånn og der ligger det på 0° om morran for jernet er kaldt. Men så kjem sola midt på dagen, og så går det

piskadø opp i 40°. Den temperaturforskyvinga der er livsfarlig for leddgikt-folk.

Eg ville ha retrettjobb og trodde det skulle være greit etter at eg har jobba her så lenge. Men eg veit om ein som hadde jobba her i 30 år. Han måtte ha lettere arbeid, men tror du han fekk det? Etter at dei hadde tatt så mykje gull ut av denne karen, så berre skrapet dei han og han måtte gå av med uførestrygd. Men eg vil ikkje gje meg, sjøl om de helst ser at eg også skal gå den vegen.

SOM EIT NYTT DNA

- Sosialistisk Venstreparti står sterkt i klubben her på verftet. Åssen ser du på SV?

- Eg var på 3 møter, og der var han Berge Furre og Berit As og desse. Og så sa dei at det var folk, - at det var den lille mann som skulle være med å bestemme. Dette her det nevnte dei så klart og tydeleg så mange gonger at vi måtte jo ha tiltro til det da med dei fine talane.

Men både her i klubben og kanskje særleg i Hammerverk-saka så ser ein jo at det ikkje er sant. SV er å rekne som eit nytt DNA, det, veit du.

Det var eit møte her i avdelinga. AP-folka tok og henta gamle og unge, folk som nok var organiserte, men som aldri hadde vore på eit møte, folk som var heilt "analfabeter" når det gjaldt politikk og fagforening. Eg kallar dem det for dei visste ikkje hva dei stemte på, - dei var berre henta for å kaste Hammerverk-arbeidarane ut av avdelinga sine lokaler og berge han Quanvik, - en forferdeleg sjau, altså.

Og så treffe eg tilfeldig ein av dei streikande ved Filmteateret her før det møtet. Og så seier han til meg at, jo, det skal gå bra i kveld for SV har sagt at dei skal mobilisere folk til støtte for oss. "Ja, det trur eg ikkje før eg har snakka med folk", seier eg. Og seinare spurte eg dei borte på verftet om dei hadde fått beskjed om møtet. Nei, dei hadde ikkje fått beskjed. Og så har altså desse SV-lederne sagt til arbeidarane på Hammerverket at dei skulle mobilisere! Som du veit, så var det møtet et nederlag for Hammerverk-folka.

- Kvifor kjører SV ei slik linje?

- Eg går ut fra at SV skal ha støtte i kommunevalet og i neste stortingsval fra AP-folk, - og derfor kjører dei inn med sin taktikk for å få del med seg, og det menneskelege med Hammerverket, - det kjem i andre rekke. Det er det som gjør meg så mektig forbanna, får eg sei.

DET INDRE TEL IKKJE

Skikkeleg faglig arbeid er det og lite av. Dei seier ein ting, og meiner noko anna. Den dei snakkar med sist, held dei med. Når dei snakkar med meg, - og eg er jo reine kommunisten eg - så er dei svært til kommunisten. Det indre tel ikkje, - det er berre å hiva det ut, og så er det gløymt. Her hadde vi nylig tingingar om tillegg i lønna. Eit heilt greit krav ville være 2 kroner i timen. Veit du hva SV ville ha oss til å godta? 40 øre! Og dei forklara dette med at bedriften sto så svakt og at krisa hadde ramma fylket og slikt.

SOM DIREKTØR'N

På møtet i gruppa mi var det ein som reiste seg og sa til dei at dei prata akkurat som direktøren, og det stemmer. Men folk våkner opp, - spesielt når det gjel fagleg arbeid. Det er heilt sikkert.

- Korleis ser folk på AKP (ml)?

- Det er en del skepsis overfor AKP, men dei har gått veldig fram i siste år når ein samanliknar med korleis det var tidlegare. Det er jo folk som forstår sanninga, og det vil sikkert auke meir. SV-folka her gjekk rundt og sa ting om at AKP-arane var "Kina-agenter" og i røynda berre ville tene monopolkapitalen.

IKKJE MED PÅ FALSKHET

Men folk tar til å undre seg, - personleg så lurte eg ein del og turte ikkje seie noko med det første. Men eg så jo hva AKP-folka gjorde her, og det var jo dei som hadde rett og dei andre hadde spinn gale, og derfor måtte eg bryte med SV. Eg er ikkje med på falskhet, i aller høgaste grad falskhet, - det er eg ikkje med på.

- Det er vel ikke så rart at folk er skeptiske, så mange partiar det er som kallar seg kommunistiske og seier dei vil folk sitt beste.

- Jo eldre du blir, jo leiere blir du det, veit du. Ein får jo aldri se rett-skaffenhet! Det eine året går, det andre året, - nyttår kjem, men det blir det same.

- Er du ikkje redd for at AKP skal bli slukt opp og kjøpt opp?

- Det er eit problem det der. Men eg må ha mi faste tru eg, og seier: Nei, eg trur ikkje det vil bli kjøpt opp. Eg trur det vil halde, - ein må tru det. Litt skepsis er det hos meg og, men eg trur det skal gå.

Kambodsja:

”Med geværet i den ene handa og hakka i den andre...”

Etter droyt 5 års frigjøringskamp har nå Kambodsja kasta av seg imperialismen. Det er andre oppgaver som står for døra, det krigsherja landet skal bygges opp igjen og demokratiet skal utvikles. I denne artikkelen vil vi ta opp tre sentrale emner: hvem har makta i Kambodsja, hvordan foregår den økonomiske oppbygginga av landet og til slutt spørsmålet om sjølberging og uavhengighet.

HVEM HAR MAKTA I KAMBODSJA?

I FUNKS program heter det at "makten er og alltid kommer til å være i hendene på de progressive, flittige og virkelige arbeidende menneskene". Etter frigjøringa er det kommet tallrike eksempler på at dette ikke bare er ord, men en politisk realitet. Det er folket som har makta i Kambodsja.

Folket har i kampen mot USA-imperialismen ført en revolusjonær krig. Hva vil dette si?

Vi kan se på klassestrukturen i landet under Lon Nol-klikkens quislingstyre. De egentlige makthaverne i landet var sjølsagt USA. Uten støtte fra Pentagon ville ikke Lon Nol ha sitti ved makta et døgn. Men foruten Lon Nol var det et fåtall mennesker som tjente på krigen: bankiere, industriherrer, godseiere, høyere militære, en del akademikere og intellektuelle, reaksjonære yrkespolitikere osv. Før kuppet i 1970 var det disse pro-imperialistiske elementene, dvs. denne klassen som hadde makta. I og med frigjøringa

av Kambodsja skjedde to ting. 1) USA-imperialismen var fullstendig slått. 2) Den pro-imperialistiske klassen ble fratatt all makt. Andre klasser hadde overtatt makta. Det er derfor riktig å kalle det en revolusjonær krig. Kambodsja har vært gjennom en nasjonal-demokratisk revolusjon.

Det er ikke det samme som en borgerlig-demokratisk revolusjon som f.eks. i Frankrike i 1789. De som har makta i en borgerlig-demokratisk stat som Norge er monopolkapitalistene, dvs. den imperialistiske klassen. Og det er nettopp imperialismen som er hovedfienden i den nasjonal-demokratiske revolusjonen.

Statsformen i Kambodsja kan vi kalle ny-demokratisk. Hva slags statsform er dette?

Mao har skrevet en grunnleggende artikkel som nettopp heter "Om ny-demokratiet". (1940). Her sier han at ny-demokratiet karakteriseres ved å være anti-imperialistisk og anti-føydal. Ny-demokratiet angriper

Kambodsjanske frigjørings-soldater bevokter Pochetong-flyplassen etter seieren i april (foto: Hsinhua).

imperialismen i en av dens kjernepunkter, den økonomiske kontrollen over et land (Kambodsja) og den er derfor progressiv.

De som har den politiske ledelsen i en ny-demokratisk stat er arbeiderklassen. Ny-demokratiet er en nødvendig revolusjonær overgangsfase i alle halv-føydale og halv-koloniale land på veien fram mot sosialismen. Med et halv-føydalt land kan vi tenke på Vietnam fram til frigjøringa hvor godseierne eide det meste av jorda. Disse godseierne slutta opp om USA-imperialismen. I Kambodsja har godseierne aldri hatt en tilsvarende makt. Med et halv-kolonialt land kan vi tenke på Vietnam og Kambodsja fram til 1954 da franskmennene ble endelig slått. Men vi kan også tenke på USAs nykolonialistiske utbygting av de samme landa seinere.

Arbeiderklassen i Kambodsja er liten, anslagsvis 200 000, men viktig og politisk ledende. Under frigjøringskampen var det arbeiderklassen som gikk i spissen for kampen, spesielt i de store byene. Khieu Samphan, som er sjef for frigjøringshæren og visestatsminister, har oppsummert at arbeiderklassen var den mest progressive klassen i frigjøringskampen.

FUNK representerer 95% av den kambodsjanske befolkningen.

De som har makta er arbeiderne, de fattige og mindre bøndene. Men også småborgerskapet, deler av det nasjonale borgerskap og deler av den kongelige familien.

Ny-demokratiet vil være en overgangsfase i den kambodsjanske historia. Det er fremdeles motsigelser mellom arbeiderklassen og de borgerlige klassene. Vi kan tenke på Kina etter at japanerne var hivi ut. I Kina ble det etter ei tid oppretta proletariatets diktatur. Men i den nåværende fase av historia er det viktigere å peke på at folket har makta og at imperialistene og quislingene har mista den.

Det kambodsjanske folket organiseres nå på en demokratisk måte på alle plan, fra regjeringa og FUNK til de lokale komiteene. Vi kan spesielt merke oss noe som kalles "Solidaritetsgrupper for å øke produksjonen". Vi siterer fra den kambodsjanske radioen:

"I landsbyen Trapoung organiserer "Solidaritetsgruppene for å øke produksjonen" og befolkningen seg demokratisk: alle har sitt arbeid og sin arbeidsplan. De gamle gjør også sitt; vokter okser og bøfler. De tar seg av barna og lærer dem å lese og skrive. De er fornøyd og lykkelige over det nye revolusjonære samfunnet." (AKI, 14. juni.)

OPPBYGGINGA

"Den revolusjonære hæren og det revolusjonære kambodsjanske folket har vunnet over USA-imperialismen og foræderklykken. Alle har nå to fundamentale oppgaver: bygge og forsvare landet." (Fra en radiomelding til det kambodsjanske folk.)

Vi må aldri gløkke hva USAs krigsherjinger førte til: mellom 0,6 og 1 million mennesker drept, like mange skadd, flere millioner flyktning er, all industri, alle veier, alle byer og landsbyer, alle viktige jordbruksstrøk terrorbomba. Elveleiene minelagt. Dette er fasiten for USAs og Nixons forsvar av sivilisasjonen og demokratiet i Kambodsja.

Det er derfor en enorm oppgave å bygge opp igjen landet. Bare 3 måneder etter frigjøringa kan FUNK vise til strålende resultater.

For det første må det som ble ødelagt settes i stand igjen. Folket har makta, derfor må industrien produsere hva folket trenger. De trenger maskiner og utstyr til jordbruket. Derfor prioriteres å gjenutbygge maskinindustrien. Folket trenger en masse klær. Derfor prioriteres tekstilindustrien. Også soldatene arbeider dag og natt for å få igang produksjonen.

Alle de 7 viktigste hovedveiene er gjenåpna. Likeledes er hovedveiene 13, 14 og 15 i kjørbær stand. Kvinnene har deltatt aktivt i dette arbeidet.

De to jernbanelinjene Phnom Penh - Sihanoukville og Phnom Penh - Battambang er gjenåpna. Mekong elva er renska for miner. Amerikanske og andre fartøyer som ble senka, er hevet og vil gå inn i ny produksjon, bli smelta om til ploger, spader osv. Den store flyplassen utafor Phnom Penh, Pochonton, er åpna. Det samme er flyplassene i 4-5 andre byer.

Oppgave nr. 2 i gjenoppbygginga er å øke produksjonen. Prinsippet her er at landet skal være økonomisk sjølberga. Ris er den viktigste matvaren og også den viktigste eksportartikkelen. Det er satt igang en kampanje for å øke risproduksjonen med 100 til 200%. Kampanjen har brakt frukter allerede nå. Tidligere lå produksjonen av ris pr. mål langt tilbake å ønske, 1 tonn pr. mål. I landsbyen Chamcar Loeu produseres det nå 6,5 tonn pr. mål!

Pentagon satte i gang ei hetskampanje rett etter frigjøringa, at befolkningen i Phnom Penh ble drevet med pisk ut av byen. Dette har aviser som New York Times og Arbeiderbladet måttet gå tilbake på seinere. Folk flyttet fordi det ikke var nok mat i byen. Maten fantes på landsbygda. Det er derfor satt i gang en kampanje for at folk i byene skal reise ut på landet og delta i risproduksjonen.

Produksjonen av andre jordbruksartikler øker på samme måte. Den røde kambodsjanske jorda er god. Dette gjelder også for gummiproduksjonen. I 1974 ble alle gummiplantasjer i de frigjorte områdene nasjonalisert av FUNK.

Fremdeles er Kambodsja et jordbruksland. Men industriproduksjonen vil øke for å dekke folkets behov. Ved å utvikle økonomien er man med på å forsvare landets uavhengighet.

STOL PÅ EGNE KREFTER

20. juni sendte den kambodsjanske radioen ut en melding hvor det bl. a. heter: "Ved å bygge et nytt Kambodsja vil folket vårt og den revolusjonære hæren fortsette å sette i verk linja om uavhengighet og sjølberging på samme måte som de gjorde i den revolusjonære krigen mot USA-imperialismen og dens lakeier".

Folket har vunnet en stor seier. De lar ikke denne seieren gli ut at henda på seg. De reiser nå parola "Hold geværet i den ene hånda og hakka i den andre". Dette er ei linje som utvilsomt vil føre til store resultater.

Det er satt i gang ei sjølbergingskampanje i hovedstaden Phnom Penh. Det dyrkes korn, ris og grønnsaker på hver minste liten flekk i omegnen av Phnom Penh. Hovedstaden skal ikke være til belastning for landet. Alle deltar i produksjonen: politiske kadre, folk i administrasjonen, intellektuelle osv.

FORSVAR LANDET!

I forbindelse med Mayaguez-saken het det i kambodsjansk radio: "USA-imperialistene har ubønhørlig blitt drevet ut av den revolusjonære hæren, men de ønsker fortsatt å dominere landet vårt: de bruker enhver mulighet til å fortsette forbrytelsene sine."

Det kambodsjanske folket vil ikke på ny slippe fremmede imperialister inn i landet sitt. De vil heller ikke la de reaksjonære elementene som er igjen i landet, folk som drømmer om gamle gode dager, få underminere folkestyret eller organisere kupp e.l.

Kambodsja fører en konsekvent politikk mot begge supermaktene USA og Sovjet. De sovjetiske ambassadefolkene som var igjen i Phnom Penh til frigjøringa, måtte gjøkke seg i den franske ambassaden for å unngå folket og revolusjonen. GRUNC har flere ganger kritisert Sovjet.

Det tok bare 5 år før frigjøringshøren heiv ut USA-imperialismen, den mektigste imperialistmakt hittil i historia. Men historia slutter ikke med det. Kambodsja ser ei lysende framtid i møte. Landet og folket trenger all vår støtte og solidaritet.

TH

Bresjnev & co: UTBYTTING I «SOSIALISTISK» BUNAD

Teorien om "sosialistisk arbeidsdeling" går ut på at det ikkje er naudsynt for alle sosialistiske land å utvikla ein allsidig produksjon, men at dei bør "spesialisera seg på produksjonen i desse industrigreinene som dei har beste naturlege og vitskaplege føresetnader for". (1)

Teorien vert brukt på økonomiske tilhøve mellom Sovjet og austeuropiske land (Comecon-land) og Mongolia. Utanfor dette området, dvs. i verda elles, særleg med omsyn til u-land, vert teorien utvida til "internasjonal arbeidsdeling". Sovjet-leiarane har snakka mykje om at land med rike naturressursar, men med liten industrikapasitet ikkje burde vera åleine om å råde med sine ressursar.

Desse "nye" teoriane har nær samanheng med Sovjet si utvikling til ei imperialistisk supermakt. Dei utgjer ein del av Sovjet sin imperialistiske økonomiske politikk. Denne bør ein sjå att i samanheng med dei politiske, ideologiske og militære framstøytar frå Sovjet-imperialistane. Eg skal syne her med nokre døme korleis "sosialistisk arbeidsdeling" slett ikkje har noko med sosialisme å gjera, men er ein lekk i ein imperialistisk politikk ikledd sosialistiske fraser.

SUKP har i nær fire tiår hatt den ærefulle plassen i leiinga for den

Denne artikkelen er den tredje og siste delen av ein serie artiklar om den moderne revisjonismen i Sovjet. I dei to førre artiklane som kom i HVA MÅ GJØRES nr. 2/75 og 3/75 tok vi opp teorien om heile folket sin stat, om fredelige overgang til sosialismen og synte korleis desse revideringane av marxismen

internasjonale kommunistiske rørsla i kampen for sosialismen, men så snart revisjonistane sigra vart dei leiande i kampen mot sosialismen. Krustsjov sa i ein tale i Moskva i februar 1960: "Hva gir 'i ledelsen' oss materielt? Det gir oss verken melk eller smør, verken poteter eller grønnsaker eller leiligheter. Kanskje det gir oss noe moralsk? Ikke i det hele tatt!" (2)

Same året brukte Sovjet-imperialistane økonomisk press mot eit dåverande medlem i Comecon, Albania, for å få det til å gje etter for Sovjet sine krav. Albania var dette året råka av mange naturkatastrofar og folket var tynga av sveltenaud. Albania søkte hjelp frå Sovjet, men denne ålvorlege situasjonen for Albania vart kynisk utnytta av leiarane i SUKP til å pressa Albania økonomisk for å oppnå ideologiske konsesjonar. (3)

Spesialiseringa i produksjon etter "sosialistisk arbeidsdeling" har som fremste sikte å gjera Comecon-landa økonomisk avhengige av Sovjetunionen.

skulle tene til å dekke over det faktum at Sovjet har endra farge, tene som skal skjul for dei nye tsarane i Kreml. Denne gongen tek vi opp »sosialistisk arbeidsdeling» som er teorien om korleis imperialistisk utbytting av andre land vert pakka inn i »sosialistiske» fraser.

Eg skal ta nokre døme. (Når det vidare i artikkelen ikkje står kildehenvisning, er opplysningane henta frå "Sovjet i dag" og frå "Clarite" 4/5-1974.)

Råstoffproduksjon: Ungarn har nest største bauxittreservar i Europa, men ingen utvikla aluminiumsindustri. Malmen vert eksportert til Sovjetunionen.

Traktorproduksjon, som er grunnlag for jordbruksproduksjon: Bulgaria produserte i 1956 40% av traktorar til eige bruk, i 1968 vart alle kjøpt i Sovjet. Ungarn fekk i perioden 1967-68 ein nedgang i traktorproduksjonen på heile 22%. DDR vart pressa til å innstille vidare utvikling av sin eigen traktorproduksjon.

Produksjon av forsvarsviktige produkt: Sovjet kontrollerar produksjonen av datautstyr. (Korleis dette speglar seg av på industriveksten i nokre av desse landa samanlikna med Albania - som har gått ut av Comecon i 1961 - og Romania som lik Albania, legg vekt på allsidig utvikling (etter FN's år-

Sovjet og India

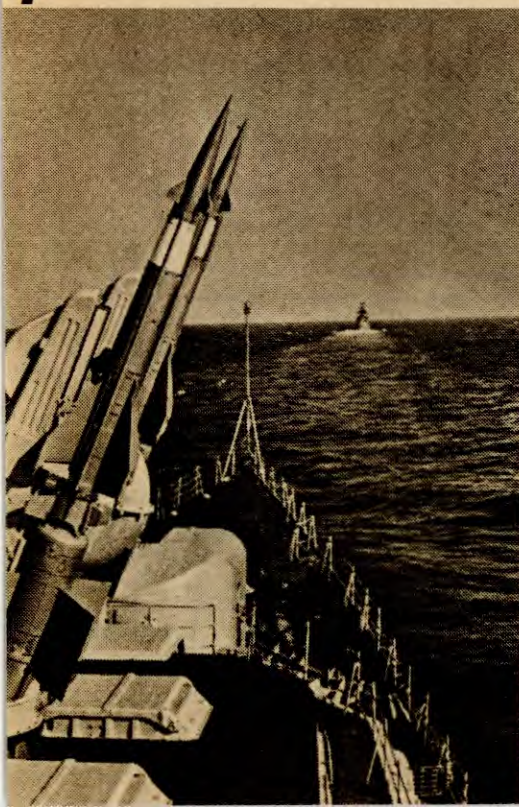
Vi tar her med eit døme på korleis teorien om "internasjonal arbeidsdeling" og "sovjetisk vennskap" med u-landa vert omsett i praksis. Artikkelen er eit utdrag frå ein rapportasje fra Calcutta som det amerikanske vekebladet "The Guardian" publiserte tidlegare i år.

Dei sosialimperialistiske leiarane i Kreml går tilmed ikkje av vegen for å lovprise Indira Gandhis freistnader på å knekkje all opposisjon i India. I ein artikkel i Pravda i slutten av juni uttrykkjer dei moderne revisjonistane si fulle støtte til alle fasciseringstiltak reaksjonen i India måtte kome med og tek det som eit foredøme på korleis eit u-land bør

handsama dei som mistrur Sovjet og Sovjets allierte.

I Guardian-artikkelen syner ein korleis den sovjetiske "hjelpa" er heilt på line med kva andre imperialistiske land yter. Artikkelen lister opp ei rekkje fakta for å syne at den sovjetiske økonomiske og militære "hjelpa" til India har som siktemål å utbytte og kontrollere landet.

I det ein refererer til sovjetisk "hjelp" til å sette i gang tungindustri-verksemdar i India, seier artikkelen: "Når eit lån til eit prosjekt er garantert, vert alt - frå utplukking av staden der verksemda skal settast opp, konstruksjonen, investeringane, for-

bok 1972), syner denne statistikken):

1963 - 100	1970
Ungarn	144
DDR	153
Tsjekkoslovakia	154
Romania	229
Albania	ca. 214

Slik spesialisering fører til at ein-skilde land produserer meir av eitt produkt enn dei har bruk for sjølve. Produktar som dei ikkje produserar, må dei kjøpe utanlands. Sal av over-skotsprodukt og kjøp av underskotsprodukt/ikkje-sjølvsproduserte varer er innretta på Sovjet og gjer desse landa avhengige av Sovjet. Etter det sovjetiske tidsskriftet "New Times" 7/74 sto Sovjet for følgjande del av utanrikshandelen til land som er avhengige av Sovjet:

Romania	25%
Polen	33%
Tsjekkoslovakia	34%
Ungarn	36%
DDR	38%
Cuba	50%
Bulgaria	55%
Mongolia	77%

Etter same tidsskrift, 5/74, importerte Sovjet ca. 3/4 av alle maskinar og utstyr frå Comecon-land. Typen av maskinar og utstyr syner at Comecon-landa må spesialisera seg på slik produksjon som passar inn i sovjetisk økonomi.

La oss så sjå på eit einskild land, Tsjekkoslovakia (tala gjeld for midten av 60-åra):

Ca. 2/3 av den tsjekkoslovakiske økonomien var knytt til Sovjet. Sovjet kontrollerte 35% av Tsjekkoslovakias eksport av tunge industriprodukt og sto for 95% av Tsjekkoslovakias import av olje, 65% av jernmalmimporten og 50% av kopparimporten.

Prisane på ymse produkt syner den imperialistiske utbyttinga enda klå-

delinga av råmateriale og utstyr og distribuering av dei produserte varene - avgjort med sovjetisk "rådslaging". Alle reservedelar må faktisk og kjøpast frå Sovjet som og vil ha veto-rett ovafor alle forslag og avgjerd som dei indiske ingeniørane måtte ta på vegner av indiske nasjonale interesser.

"Vilkår er lagt på foretak som er sett opp med sovjetisk hjelp. Eit døme: Alt stål som vert produsert i dei kjempestore Bokara Stålverker må eksporterast til sovjetisk marknader fram til 1978. I tillegg må reservedelar kjøpast frå Sovjet, trass i det faktum at dei er dårlegare enn dei som kan skaffast frå andre land."

Artikkelen peikar på at Sovjet har gått forbi USA-imperialistane når det gjeld handsaminga av sine "eksportar".

"Det er framleis ca. 500 slike eksportar ved Bokara Stålverker: dei

Sovjetiske landgangsfartøy

rare. Eg vel ut to strategiske råstoff, jernmalm og olje, og samanliknar Sovjets salgsprisar for "sosialistiske broderland" med prisane for kapitalistiske land:

Jernmalm (rublar pr. tonn): (4)			
Bulgaria	8,31	Japan	3,51
Polen	8,36	Storbri-	5,31
Tsjekko-	9,58	tannia	
slovakia			

Olje:

I 1968 selde Sovjet olje til Comecon-land for \$2,61 pr. barrel, men til Japan for berre \$1,26 og Italia \$1,31 pr. barrel, dvs. halve prisen. Prisane på Sovjets varer stig og raskt. Særskilt drastisk har prisane auka i år: Prisen på sovjetisk olje levert til Comecon-land har på eitt år gått opp frå 16 til 37 dollar pr. tonn. Ei prisauka på 120%! Den nye prisen må då vere godt over prisen på verdensmarknaden om ein reknar om frå tonn til fat med sjølv dei mest gunstige (for sosialimperialistane i Kreml) omrekingstal. (1 fat - 926.491 liter). Til samanlikning kan ein ta Libya som selde råolje for 18,76 dollar pr. fat i desember 1974.

lever eit lukseriøst liv der i ein separat koloni, og dei vert lønna langt over det som er normalt for indiske arbeidrar...

India er nøydde å produsere maskinverktøy og ullprodukt for den sovjetiske marknaden åleine - laga av utelukkande sovjetisk råmateriale...

Etter ein rapport i "Financial Express" måtte India importere 20 000 tonn ull frå USSR i 1972. Sjølv om prisane på ull i India var \$237 pr. bale, måtte India betale \$325 pr. bale til Sovjet. Dei produkta som vart produsert av dette måtte India selje til Sovjet igjen til prisar som låg under marknadsprisen her", legg dei til.

"Sovjet, på si side selde desse same varene vidare til andre land til skyhøge prisar, nokre ganger marknadsførar dei jamvel varene som "made in USSR", trass i indiske protestar...

La oss så ta eit Comecon-land og samanlikna med eit vestleg land: DDR (Aust-Tyskland) og BRD (Vest-Tyskland) og sjå på prisane Sovjet sel for til desse: (5)

	DDR	BRD
Steinkol	12,65	6,94
Kvalitetsasbest	121,37	108,86
Grafit	122,87	103,74
Trekol	55,00	26,14

Desse tala skulle syne klart at det dreier seg om rein imperialistisk utbytting, imperialistisk utbytting som bind desse landa til Sovjet økonomisk, ideologisk, politisk og militært.

Freistnader på å lausriva seg frå denne underkuinga og utbyttinga slik det vart gjort i Tsjekkoslovakia vert knust med militær makt, lik den måten USA gjorde det og gjer det i ei rekkje land.

p.t.

Kjelder:

- 1)Krustsjov på den 20.kongressen i SUKP i 1956 (etter "Sovjet i dag", Oktober(svensk)1974, s. 71).
- 2)Etter "lederne i SUKP er de største splittelses-makerne i vår tid", Oktober, Oslo 1971, s. 24.
- 3)Jfr. Enver Hoxha:Talet i Moskva den 16.nov. 60. Svensk-albanska föreningen, Uppsala 1972, s. 38 ff.
- 4)Etter Vresnaja Torgorlja SSSR, 1972.
- 5)Etter Vresnaja Torgorlja SSSR 1971, s. 147-93.

Kva er dette om ikkje eksport av kapital og utvinning av ekstraprofitter frå Indias arbeidarklasse? India har visseleg fått betale dyrt for "venskapen" med Sovjet...

Sovjet utbytter India gjennom lån: India fekk \$52,5 millionar som eit lån frå Sovjet i 1968-69 og betalte \$78,7 millionar i renter og avbetaling - i 1971-72 lånte India \$242,5 millionar og betale attende \$437,5 millionar til Sovjet...

Dei sovjetiske MIG-21 flya vert selte for \$775,000 på verdsmarknaden, men det same produktet produsert i India kostar \$1,3 millionar, sidan komponentene som er importerte frå Sovjet kostar \$1 million åleine."

"Desse døma på Sovjet si rolle i India syner at så langt frå å assistere det indiske folket sin kamp for uavhengighet og revolusjon, tyder Sovjets "venskap" underkuing og forraderi", konkluderar artikkelen.

INDIA 1962-1967:

PÅ VEG MOT FASCISME

Fascisme og sosial-
imperialisme er våpnet
mot dei indiske massane:
Gandhi saman med Kosygin,
Podgorny og Bresjnev i
Moskva i 1971.

»Spring Thunder Over India» skreiv Peking Review i ein rubrikk i mai 1967. Det spela hen på eit svært bondeopprør som starta i Naxalbari i Nord-Bengalen, og som spreidde seg som ild i turt gras over store delar av India. Kva var bakgrunnen for denne hendinga? Korleis ser (eller rettare såg) Indira Gandhis «demokrati for 600 millionar» ut? For å få svar på desse og fleire andre spørsmål har HVA MÅ GJØRES intervjuet ein indisk revolusjonær som sjølv tok del i Naxalbari-opprøret og som sjølv har fått kjenne Gandhis «demokrati» på kroppen. Intervjuet kjem i to bolkar, og vi prentar første bolken her.

- Alt fra trettiåra var studentane særskild aktive i den revolusjonære rørsla. Dei hadde ikkje vike attende for polititerror korkje frå dei britiske imperialistane eller dei heimlege reaksjonære. Men la meg hoppa fram til 1962 - det året da indiske reaksjonære gjekk til åtak på Folkets Kina. Då vart den revolusjonære studentrørsla splitta i to. Ei gruppe støtta Moskva-revisjonistane, medan vi andre støtta Kina. Dei nasjonalistiske studentleiarane skilde ikkje mellom desse to. Med hjelp frå politiet og betalt hjelp freista dei skape ei terrorstemning i studentmassane. Halv-fascistiske grupper som grunna seg på sjåvinisme, utstyrte seg med knivar og våpen for å gå laus på venstreorienterte. Desse gruppene gjekk til åtak på møter, ga opp navna på leiarane til politiet osv. Dei var få i talet, men dei freista skape ein situasjon der dei kunne ture fram med sine fascistiske idear. Mot slutten av -62 reiste venstresida seg til ein sams de-

monstrasjon under hovudparola: lenge leve broderskapet mellom det indiske og kinesiske folket. Fascistiske element truga med å kaste bomber frå sine gøymestader mot demonstrasjonen, men dei lukkast ikkje, og demonstrasjonen samla 50 000 studenter. Revisjonistane tok del i denne demonstrasjonen, men på talerstolen snakka dei likeeins som dei nasjonale fascistane. Dei gjekk til åtak på Kina!

FORBOD MOT REVOLUSJONÆRE ORGANISASJONAR

- Etter denne demonstrasjonen vart difor studentrørsla splitta i to delar - men dei revolusjonære var i fleirtal i dei fleste studentorganisasjonar. Regjeringa gjekk då til det skritt å laga forbod mot desse organisasjonane, dei freista knekke alle som hadde revolusjonære sympatier. Dei revolusjonære vart soleis drive ut av organisasjonane og revisjonistane kunne operere fritt. Vi vart derfor tvungne til å byggje opp eigne organisasjonar på nytt og på to år hadde vi vunne fleirtalet og kunne vippe revisjonistane ut av sine leiande posisjonar.

- I -64 skipa vi Student Federation Marxist som spela ei heilt sentral rolle i skipinga av CPIM (Communist Party of India - Marxist). SFM synta veg for andre revolusjonære i oppbygginga av CPIM.

CPIM VERT SKIPPA

- CPIM vart stifta i 1964 etter at CPI (Indias Kommunistparti) - eit totalt Moskva-orientert parti i 1962

hadde gjeve si fulle støtte til dei indiske reaksjonære sine åtak på Folkets Kina. Tusental kadrar trudde at dette nye partiet ville stå på marxismen-leninismen sin grunn, at dei ville lansere væpna kamp mot dei reaksjonære.

- Det må likevel seiast at det var nokre revolusjonære studentar som stilte seg kritiske til CPIM sin politikk alt frå skipinga. Vi grunna det på at det ikkje vart erklært noko internasjonale line frå partiet si side, dessutan var vi ikkje samde i den klasseanalysa av det indiske samfunnet som vart lagt fram og vedteke på partikongressen. Men vi kunne ikkje syne til noko praktisk politisk handling som avslørte dette, så vi tok alle del i skipinga og den første oppbygginga av CPIM.

SETTE FYR PÅ 14 TRIKKAR

HMG: - Det vart Naxalbari-opprøret som vart det avgjerande skille?

- På eit vis ja, men alt tidlegare hadde mange innsett at CPIM og ville bli revisjonistisk. I juli -65 gjekk studentane saman med arbeidarane i byane i spissen for ei kampanje mot dei auka transportprisane. Det første møtet som vart halde, samla 30 000. Politiet skaut mot demonstrantane og kasta tåregassgranatar.

- Dagen etter brente studentane 14 trikkar i protest mot politiet si framferd. Trikkane brant frå elleve om føremiddagen til seint på kvelden - og studentane tillet ikkje korkje politi eller brannvern å kome i nærleiken.

- Sjølv sagt vart fleire arrestert etter dette, og det utvikla seg til regelrette "slag" mellom studentar og politi. Politiet kasta tåregass mot demonstrantane, men studentane var blitt herda gjennom kampen. Dei utstyrde seg med tørkler kring augo, og handsker på hendene, greip fatt i gransane og kasta dei attende mot politiet. Og steinar, bomber og Molotov-cocktails vart brukte. På nokre få veker vart 15-20 000 studentar arresterte. Politiet gjorde husransakingar for å få tak i studentar. På denne tida var det ikkje mogeleg å vere nøytral i kampen. Vi hadde militant støtte frå både transportarbeidarane og andre arbeidarar. Dette opprøret spreidde seg frå Bengal til andre provinsar som Kerala, Punjab, Andhra - alle steder kor dei revolusjonære var i leiinga.

- Sjølv om alle leiarane var i fengsel, heldt massane fram med sine spontane aksjonar. På få månader vart og prisen på ris fordobla, og situasjonen utvikla seg slik at dei reaksjonære ikkje var i stand til å kontrollere han. Ministrane og medlemmer av regjeringspartiet flykta ut av provinsen for å komme unna folket sin vrede. Med studentane i leiinga brente ein husa til ministrane og braut seg inn i kornlagra. Ikkje eingong dei militære kunne hindre dette. Geriljamønsteret vart på denne tida adoptert av studentane og arbeidarklassen.

CPIM GÅR ÆREND FOR BORGER-SKAPET

- Gandhi innså sjølv at for å gjen-

Mykje har gått føre seg i India sidan dette intervjuet vart halde. I sommar vart dei siste restar av dei borgarlege rettane fjerna, og det opne terroristiske diktaturet, fascismen, vart oppretta med full stønad frå sosialimperialistane i Kreml. Bakgrunnen for kuppet var at Indira Gandhi var livredd for å misse makta si etter at ho vart avslørt som valsvindlar. At revolusjonære vert forfulgt og fengsla er ikkje noko nytt, men no vert alle opposisjonelle råka av terroren - det gjeld og borgarlege og liberale. Dei einaste som no går fri er Indira Gandhis eige parti, Kongresspartiet og dei Moskva-trugne revisjonistane. Den sovjetisk-indiske venskapspakta frå 1971 er i røynda ei militærpakt som gir sosialimperialistane rett til å gripe inn om India vert «truga». Det er vidare ikkje nokon løyndom at det indiske havet er ein viktig tumleplass for Sovjets gigantflåte. Sosialimperialistane er difor særst interesserte i å opprette baser i India og stasjonere eit større antall militære rådgjevarar der. Innføringa av fascismen i

India sikrar sosialimperialistanauka makt over eit av verdas største land. Viktige industri- og militæranlegg i India vert kontrollert av Sovjet.

Da Klassekampen i sommar peika på desse tilhøva, nølte ikkje Friheten med å stemple AKP som reaksjonens løpegutter og samstundes forsvarte dei fascist-kuppet av di det «kun rettet seg mot landets overklasse og CIA-agenten». Friheten kan ikkje ha vore blind for at tusener av revolusjonære i årtal har sete i fengsel og at terroren til Indira Gandhi no rettar seg mot all opposisjon. Men i iveren sin etter å gi sin stønad til sine åndsbrør i India og Sovjet, velgjer dei å halde kjøft om dette. Ein tankekross må det likevel vere at den overklassa som Friheten meiner fascismen rettar seg mot nett er den same som har sett heile aksjonen i gang. Men slik går det når revisjonistane set reaksjon lik revolusjon. Vi kan venta oss litt av kvart når revisjonistane skal innføre «revolusjonen» i Noreg.

vinne kontrollen måtte ho vende seg til CPIM. Ho henta derfor Jyoti Basu til Dehli for å rådføra seg med han. Basu var leiar for CPIM og hadde ei høg stjerne hjå folk. Han kunne samle møter med meir enn ein million tilhøyrarar. Basu og Gandhi var gamle kjenningar frå studietida i Storbritannia, og alt dagen etter at dei hadde tinga, vart det offisielt gjort kjent at dei politiske fangane skulle bli sett fri. Dette var og kravet til folk, så det syntes som om Basu hadde oppnådd mykje. Det var berre ei hake ved denne kunnngjeringa - og det var at det vart gjort eit unntak - nemlig skulle ikkje marxistane settast fri.

OPP TIL KAMP - VALKAMP

- For dei revolusjonære vart det med eitt klårt at det Basu og CPIM-leinga ville, var å endre kampen frå ein valdeleg-revolusjonær kamp til ein ikkje-valdeleg parlamentarisk kamp. I staden for å reise massane til kamp mot reaksjonen straks - lanserte ein visseleg kamp - valkamp. Stem på oss skal vi gjere dykk fri, vart parola.

HMG: - Korleis reagerte dei revolusjonære på denne lina?

- Vi hadde heilt frå første stund vendt oss bort frå den parlamentariske vegen. Leiarane for CPIM hadde og tidlegare sagt at dei trudde på den væpna revolusjonen. Men kva hadde skjedd? CPIM fekk verkeleg fleirtal i Kerala-provinsen i -64 og satt i leiinga i halvanna til to år - men ikkje hadde ein sett nokon mobilisering av folket. Og så snart dei hadde ført fram eit krav som dei reaksjonære ikkje kunne gå med på, vart dei sparka av det nasjonale partiet og revisjonistpartiet i fellesskap. I spissen for valkampen for CPIM i Bengal sto altså Basu og ein annan CPIM-leiar, Nabudripad, som bae satt i regjeringa i Kerala nokre få år tidlegare. Dei hadde altså ikkje lært av det som skjedd der, dei ville ikkje lære. Valet i -67 vart ein stor seier for ein venstrefront med Basu og CPIM i spissen. Dei kalla valforbundet for ein einskapsfront, men eigentleg var det berre ei eining av politiske leiarar på toppplanet, og politikken var i samsvar med herskarklassen sine mål.

- Kampen blant studentane vart hard, dei revolusjonære tok leiinga frå dei revisjonistiske CPIM-studentleiarane. Dei revolusjonære studentane innafor CPIM lanserte ein demonstrasjon mot einskapsfrontregjeringa. Vi bar store bilete av Mao i toget. Parolane var: Ten folket! Kjemp mot revisjonismen! Kamp mot sosialimperialismen! Bombarder revisjonismens hovudkvarter! Oppslutninga var stor, det tok del studentar frå alle collegar i Calcutta. Dette var den første demonstrasjonen mot regjeringa.

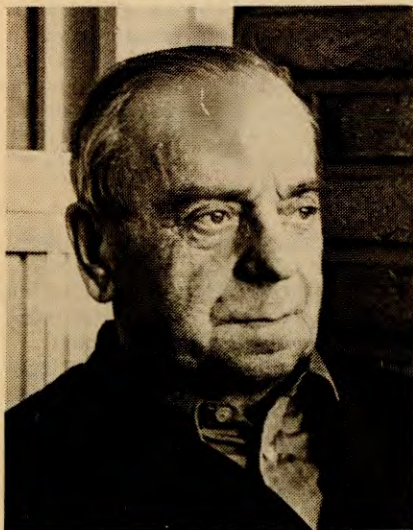
Anti-fascistisk veteran
til Hva Må Gjøres:

«Vi ga dem rett og slett bank»

- Normann Gulbrandsen, du har lang erfaring i kampen mot fascismen. Hvordan ser du på at fascistene nå er i full gang med å danne et nytt naziparti, aksjonspartiet?

- Jeg vil protestere på det sterkeste mot at et nazistisk parti igjen skal bli tillatt i Norge. Vi må aldri glemme 1940. Arbeiderklassen må gå først i kampen mot dette partiet. Fagforeningene må reise en sterk protest mot at nazistisk virksomhet skal bli lovlig i Norge.

I 30-åra møtte vi nazistene militant! Jeg kan huske de hadde møter bl. a. på Grønerløkka. Vi sto utafør og venta på dem. Vi visste svært godt hva disse folka sto for, særlig overfor arbeiderklassen. Så når disse nazi-dekorerte svina kom ut, ga vi dem rett og slett bank.

Normann Gulbrandsen

Fra aksjonen i Molde

I krisetider trenger borgerskapet fascistiske stormtropper som kan settes inn mot arbeiderklassens kamp. I dag ser vi at klassestaten og de borgerlige politikerne åpent beskytter de fascistiske bandene til Erik Blucher og Tore Rygh. Nynazistene får nyte godt av den »demo-

kratiske retten» til ksjoner mot pro monstrert under o Studentby. Hvordan fascistiske trusele blei gjort i den a før og under 2.

- Hvordan var forholdet mellom NS og ledende offiserer den gangen?

- Om en undersøker listene til NS fra 1933 så vil en fort se at mange høyere offiserer sto på lista, bl. a. Sundlo i Nord-Norge. Det var mannen som overga Narvik til tyskerne 9. april 1940 og seinere var aktiv quisling under hele krigen. En allianse mellom fascistene og militære er svært farlig, og det er viktig å få avslørt slike forhold.

- Hvordan stilte sosialdemokratiet seg til fascismen?

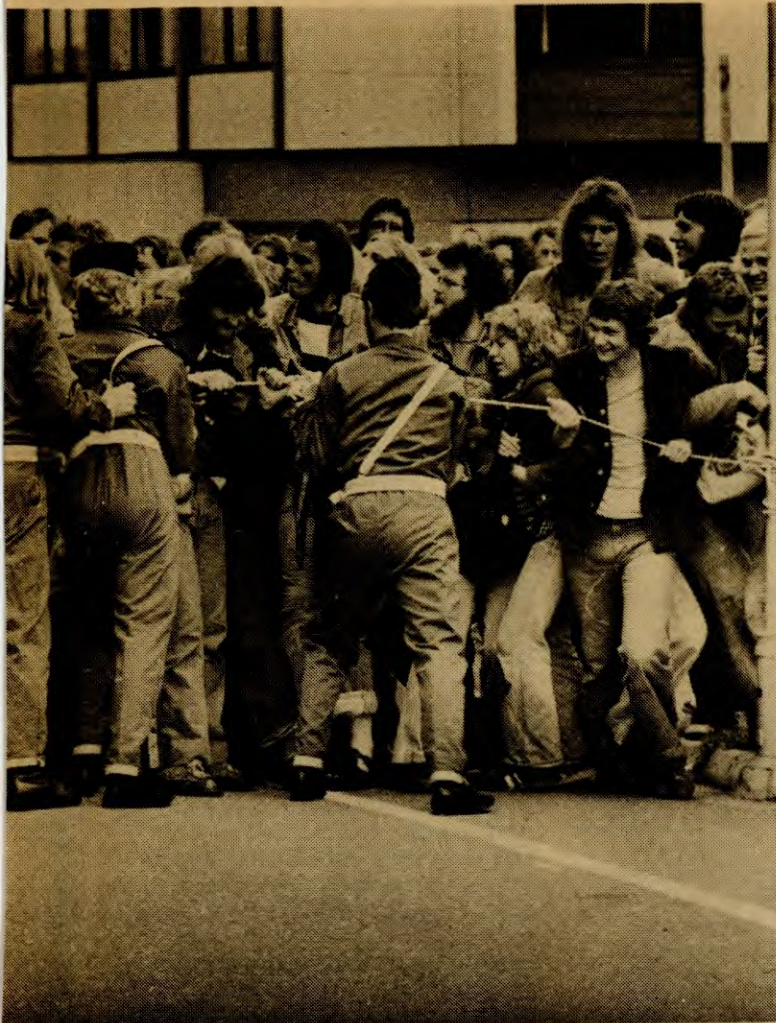
- Deres rolle i den anti-fascistiske kampen i 30-åra var å svike arbeiderklassen. Før Hitler tok over, tok ikke sosialdemokratiet opp mot nazistene. De vakla, og retta stort sett angrepa mot kommunistene

i steden. Hadde arbeiderklassen stått enhetlig i kampen mot nazistene, hadde de aldri greidd å komme til makta.

- Du opplevde jo sjøl den nazistiske terroren i den tyske konsentrasjonsleieren. Sto borgerlige og revolusjonære anti-fascister sammen da?

- Jeg trudde at vi skulle stå enhetlig. Men jeg ble svært skuffa. Også her fantes det borgerlige karrierejegere som splitta enheten. 3 kommunister sto i ledelsen for den norske kontingenten, og de fungerte svært godt.

Imidlertid kom 3 høyrefolk og borgerlige karrierister (Odd Nansen og en Jensen) seg inn i ledelsen ved en "palassrevolusjon", og de lyktes i å få sendt de tre kommunistene ut av leieren og over på transport. Veien bar til dødsleieren Bergen Belsen hvor 2 døde, den tredje døde rett etter han kom ut av leieren etter krigen.

Finn Sjue:

NUF frykter militante aksjoner!

STRIKEBRYTERE FØRST OG FREMST

- Hvis vi ser på nazi-aktivistene i NUF, Aksjonspartiet og andre dekkorganisasjoner, mener jeg bestemt at de har lidd en rekke tilbakeslag, sier Sjue. La oss for eksempel se på Sporveisaksjonen mot de to nazistene Hadland og Farre. Det finnes en myte som sier at det først og fremst er gunstig PR for seg sjøl nazistene oppnår ved slike aksjoner mot dem. En ytterst falsk myte! For hva skjedde? I flere år har nazistene forsøkt å bite seg fast i nettopp Sporveisbetjeningas forening. De har infiltrert foreninga i det stille for å fylle sin viktigste historiske oppgave: Å bli en streikebryterorganisasjon for monopolborgerkapet. Men før de kom så langt at de virkelig kunne bite seg fast, feia sporveisaksjonen dem overende. Aksjonen brøt det stille infiltrasjonsarbeidet, ødela mulighetene for tysting og overvåking, og ødela tålmodig organisasjonsarbeid for nazistene, sjøl om nazistene nå forsøker å komme seg inn igjen i Sporveien via bakveier. Aksjonen markerte at arbeiderne så på nazistene som politiske forbrytere, de viste det skremte borgere kalte konturene av proletariatets diktatur. Utmerket!

KRISEHJELP BLIR AVLØST AV HOVEDAVTALE

- Jeg nevner Sporveisaksjonen spesielt fordi de setter fingeren på nazistenes viktige klasseoppgave, fortsetter Sjue. - Se tilbake på tida etter den første verdenskrigen og framover i 20-åra. Viktige deler av arbeiderklassen førte hard klassekamp,

Forts. Vend!

ldsangrep og provokative - seinest deokupasjonen på Sogn skal vi møte den Hvilke erfaringer -fascistiske kampen -den skrig? Hvordan

har de borgerlige arbeiderpartiene stilt seg til kampen mot fascismen?

Dette har HVA MÅ GJØRES tatt opp med krigsveteranen Normann Gulbrandsen, i dag styremedlem i Anti-Fascistisk Komite, og med Finn Sjue, redaktør av AKP(m-l)s avis Klassekampen.

Disse borgerlige karrieristene var derfor den egentlige årsaka til at disse kameratene ble drept. Til og med som fanger i tyske konsentrasjonsleirer satte en del innen borgerkapet kampen mot kommunistene over enheten i kampen mot fascismen.

- Hva mener du vi skal gjøre i kampen mot ny-nazismen?

- Vi må slå tilbake disse nazistene. Ingen demokratiske rettigheter skal eksistere for slike. Vi må reise folk til et felles krav om forbud mot det nye nazipartiet. Videre er det viktig at fagforeningene vedtar protestaksjoner mot danninga av det nye partiet. Sjøl skal jeg ta opp dette i Krigsinvalidforeninga som jeg er medlem av.

Til slutt oppfordrer jeg flest mulig til å ta kontakt med AFK og ta aktivt del i den anti-fascistiske kampen.

REVISJONISME

I krisetider mobiliserer monopolkapitalen sine fascistiske reservetropper mot en arbeiderklasse som reiser seg til kamp. Blücher & co. er et eksempel på dette. Men monopolkapitalen nøyer seg ikke bare med å bruke "kjeppen". Et likeså viktig middel er "gulrota". I dag spiller de borgerlige arbeiderpartiene og den moderne revisjonismen spesielt denne rollen. En resolutt kamp mot fascismen henger derfor uløselig sammen med kampen mot disse håndlangere for imperialismen og sosialimperialismen. Finn Sjue kom også inn på denne viktige kampsaka i intervjuet. Av plasshensyn må vi dessverre forskyve denne delen av intervjuet til neste nummer.

Finn Sjøe

Forts. fra forr. side

NUF FRYKTER MILITANT AKSJON!

mot dyrtid, mot politisk undertrykking. Svære streiker som jernstreiken i 1923/24 satte grå hår i hue på herskerne. Monopolborgerne kunne ikke herske uten å legge forholda til rette for nye og sterkere herskemidler. Det reformistiske arbeideraristokratiet i LO-ledelsen måtte oppmuntres og støttes. Og som en reserve - om reformister av Tranmæl og Halvard Olsens type ikke klarte å holde stand - måtte monopolborgerne utvikle åpent fascistiske organisasjoner. Om de ikke kunne sikre streikebryteri på "legalt" vis, måtte de ha nazistene og fascistene i bakhanda. En rekke organisasjoner sprang opp: Arbeidets Frihet, Økonomisk Verneplikt, Nordisk Folkereisning, Krisehjelpen, Fædrelandslaget, Samfundshjelpen, "De borgerlige arbeiderforeninger", og halvmilitære foreninger av typen Leidangen, Pistilklubben, osv. Hva som var felles for dem? "Forsoning mellom arbeid og kapital". Sikre utbyttinga med streikebryteri. Som det het i statuttene for Norges Samfundshjelp: "... å holde samfundets livsviktige bedrifter i funksjon ved frivillig arbeidskraft." Bankforeninga, Industriforbundet, Handelsstandforbundet, o.l. sto bak. I virkeligheten fungerte en rekke av disse organisasjonene som et slags uformelt reservepoliti for kapitalen.

HOVEDAVTALEN OG FASCISMEN
TJENTE SAMME FORMÅL!

- Men legg merke til hva som skjer 1935, sier Sjøe. - Quisling og de ulike naziorganisasjonene blomstrer ikke opp som en kanskje skulle forvente. For hva hadde skjedd? Etter årelang kamp hadde monopolkapitalen og Landsorganisasjonens forræderiske ledelse klart å tråkle Hovedavtalen ned over hodet på kampvillige arbeidere. Gjennom Hovedavtalen -

"arbeidslivets grunnlov" - blei så og si streikebryteriet legalisert, beskytta ved avtaleverket. Og behovet for en rekke nazi- og fascistorganisasjoner blei mindre akutt for å sikre borgerdiktaturet. Idag dukker på nytt naziorganisasjonene opp fordi klassekampen skjerpes, monopolkapitalen er inne i ei djup krise. I sånne tider frykter herskerne at reformismen og revisjonismen, den ideologiske fernissen over klassesamarbeidet, skal sprekke. På nytt springer det fram fascistorganisasjoner, i Norge, i hele Vest-Europa. Så la oss holde fast på at terroreren og streikebryteriet er nazistenes fremste oppgave under det borgerlige demokratiske diktaturet. Nettopp derfor betyr aksjoner av Sporveistypen alvorlige tilbakeslag for nazistene - og derfor for herskerklassen.

SVEKKER MORALEN HOS NAZISTENE

- De andre aksjonene, enten det gjelder NRK-aksjonen, Moldeaksjonen, eller andre, så synes jeg det har vært begrunna godt og solid gjennomført. Og raskt. De setter støkk i ny-nazistene: De føler at arbeidere, studenter og andre har forstått hva de står for, at de er villige og i stand til å knuse den politisk. La oss ikke ha et økonomistisk syn på nazistene: At de liksom skulle eksistere til evig tid bare i kraft av pengene de får fra sine oppdragsgivere i monopolborgerskapet og borgerskapet for øvrig. Nazistene må også holde oppe moralen og kampgløden. Jeg trur den er blitt svekka i løpet av de siste månedene. Legg merke til at det er ytterst få aktivister som står åpent fram, enten det er i Molde eller under provokasjonene mot studentenes husokkupasjon i Oslo. Er det uttrykk for ei streng illegal linje? Tull. Jeg trur ganske enkelt at mange sympatisører er skuddredde for tida. Aksjonene fra arbeidere og progressive har svekka moralen.

KAPITALEN HAR OBJEKTIVT BEHOV FOR NAZISTENE

- Mener du at ny-nazistene egentlig ikke betyr noen trussel nå etterhvert?

- Såvisst ikke. Nazistene er ikke i ferd med å blomstre av og dra politisk hinsides. Aksjonspartiet vil nok se dagens lys, provokasjonene vil fortsette, nye aktivister vil nok stå fram. En volds- og streikebryterorganisasjon er jo nettopp et objektivt behov for monopolborgerne jo mer krisa skjerpes på alle områder. Årvåkenhet og kamp mot disse reservetroppene er såvisst nødvendig i tida framover. Men det som er viktig å peke på, er at nettopp en rask, konsekvent og kompromissløs reaksjon mot dem setter dem tilbake, svekker dem. Jeg nevner dette såpass grundig fordi denne myten om at de styrker seg uansett hvordan de

"oppnår reklame for seg sjøl", er bunnfalsk. Joda, NRK-programmet styrket dem fordi det hjalp dem nettopp til å organisere seg, nå nye kontakter, og til å bli oppfatta som legale. Kort sagt, et sanseløst reaksjonært programopplegg. Men det var aksjonene etterpå som bremsa opp og svekka framgangen til nazistene. Det var ikke nazistene som tjente på den publisiteten som denne aksjonen skapte!

MONOPOLBORGERSKAPET BESKYTTER OG OPPMUNTRER NAZISTENE

- Borgerskapet og revisjonistene sier alltid lite eller ingenting om nazistenes klassekarakter. Hva med den?

- Jeg trur nok at vanlige arbeidsfolk og studenter har oppdaga hvordan herskerne aler opp og beskytter nazistene. Se på noen få eksempler: Riksadvokat Dorenfelt avblåser undersøkelser av nazistene, sjøl om han veit at de driver illegal våpenhandel og privat trening. Kollegaen i Bergen, Rynning-Tønnesen nekter å etterforske hva nazistene gjør i byen. Ei praktisk talt samlet borgerpresse prøver raskt å bruke sitt eget hykleri om "disse fæle ekstremistene" til en planmessig kampanje mot kommunistene og revolusjonære. Departementet ved Bjartmar Gjerde unnlater å kaste en av sjefsideologene, Hoås, fra Stokmarknes Gymnas. Og det er ingen tvil om at politiets behandling av nazistene under husokkupasjonen på Sogn nylig forbauset og satte rynker i panna på folk som ellers synes klassestaten og politiet gjør en grei jobb. 300 kroner i bot for AKA-fyren Inge Løken for forsøk på mordbrann, hva skal slikt kalles? Og null og niks straff for Arne T. Flateland, "sikkerhetsmannen til NUF", etter forsøk på å kaste tåregassbombe mot okkupantene, hva er det? Det er en type klassejustis som ikke bare tar sikte på å legalisere nazistene, men å oppmuntre til terror mot kjempende arbeidere og studenter. I et nøtteskall et forvarsel om det monopolkapitalen gjennom sin presse og andre media forsøker å legge grunnlaget for, å forby det kommunistiske partiet, revolusjonære masseorganisasjoner og andre, om det blir nødvendig for å sikre borgerdiktaturet.

AFTENPOSTEN OG GOEBBELS

- Da Goebbels 20. april 1935 sendte et varmt hilsningstelegram til Aftenposten på avisas 75-årsdag og ønsket avisa god framtid, stilte dette på spissen monopolborgerskapets kjærlighet til nazistene og fascistene. Denne klassesolidariteten er nøyaktig den samme i dag: Det er monopolkapitalen som på ulik vis aler opp og beskytter nazistene. Rimeligvis, ettersom de er deres reservetropper.

»Frigjøringa av arbeiderkvinnene er uløselig knyttet til arbeiderklassens seier som helhet. Bare når deres egen klasse vinner seier kan de oppnå virkelig frigjøring.»

Mao Tse Tung.

JENTER! VELG SIDE I KLASSEKAMPEN!

Tema: KVINNEKAMP

Kvinnene

monopolkapitalens reservearme

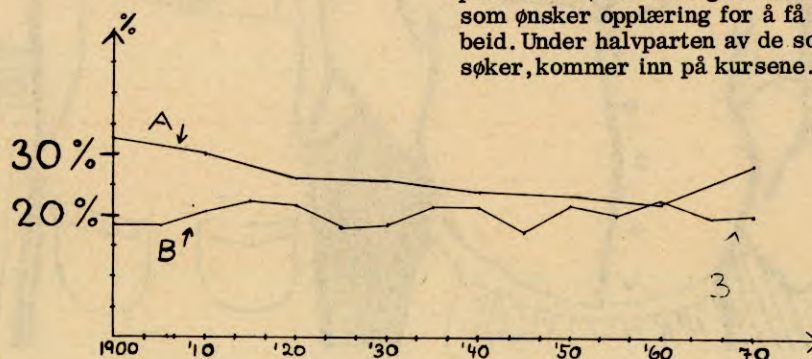
Kvinnene er en industriell reserve-arme for kapitalen. Samtidig som deler av dem utgjør en stabilt ikke-arbeidende gruppe. Borgerskapet har holdt fram »oljefylket» Rogaland som prakteksempelet på kvinnenes »mange muligheter» på arbeidsmarkedet. Denne artikkelen bygger på tall og undersøkelser fra dette fylket og landet som helhet.

Else (17 år) er uten arbeid. Gjennom arbeidskontoret har hun fått gå på et "yrkesrettleingskurs". Det betød å jobbe i butikk for kr. 2,50 pr. time 4 dager i uka, med "bedriftsbesøk" den 5. dagen. I forretningen sa de at hun skulle få fast jobb etter kurset, men da det nærmet seg tida, ble den ikke så fast likevel; det var sommerjobb de kunne by på. Men hun ble satt på gata. I stedet fikk de inn en ny "elev" til 2,50 i timen, - det var så mange å ta av. Nå vasker Else gulv for søsteren sin. Hun er en av de mange tusener som utgjør den kvinnelige arbeidskraftreserven i Norge.

"Mens en overskytende arbeiderbefolkning imidlertid er et nødvendig produkt av akkumulasjonen, - blir denne overskytende befolkning - til og med et eksistensvilkår for den kapitalistiske produksjonsmåte. Den utgjør en disponibel industriell reserve-arme som tilhører kapitalen like ubetinget som om kapitalen for egen regning hadde opprettet den. Den leverer det alltid beredte utbyttable menneskemateriale for kapitalens skiftende verdiskapningsbehov, uavhengig av de grenser den faktiske befolkningstilvekst setter." (Marx, Kapitalen, s. 59, bind 2, Pax.) Gjennom historien har de gruppene som har stått svakest i kampen om arbeid utgjort den "relative overbefolkningen". Slik har store deler av kvinnene blitt holdt utenfor produksjonslivet.

I Norge har kvinnene for en stor del vært holdt utenfor arbeidslivet i hele dette århundret. Tall fra den borgerlige statistikken viser at bare ca. 20% av de sysselsatte i industrien i 1970 var kvinner. Denne andelen har variert en del i takt med konjunktorene, men kvinnene har aldri i dette hundreåret utgjort stort mer enn 20% av industriarbeiderne. Tall over kvinnenes prosentvise andel av yrkesbefolkningen totalt viser samme relativt stabile tendens. I 1970 var kvinnenes andel av yrkesbefolkningen faktisk mindre enn ved århundreskiftet!

Det er særlig de gifte kvinnene som blir holdt utenfor arbeidslivet. Mangel på daghjemsplasser og arbeid der folk bor gjør at kvinnene blir tvunget til å være hjemme. Statistikken viser at under 30% av kvinnene mellom 25 og 50 år er i arbeid. At gifte kvinner ønsker å gå ut i arbeidslivet viser en undersøkelse fra 1968. (Likestillingsrådet: Gifte kvinners ønsker og behov for sysselsetting, 1968.) 41% av de gifte kvinnene som ikke var i arbeid, sa at de ønsket å komme ut i arbeidslivet; objektive hindringer og borgerlig ideologi til tross. En gjennomgåelse av søknader til en del voksenopplæringskurs ved arbeidskontoret i Rogaland viser det samme. Flesteparten av søkerne er gifte kvinner som ønsker opplæring for å få arbeid. Under halvparten av de som søker, kommer inn på kursene.

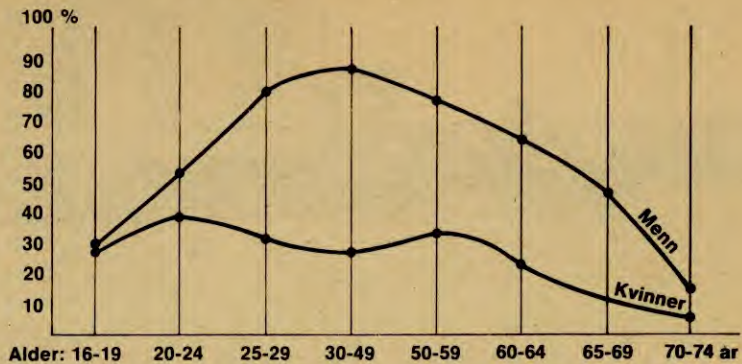

Kurve A
Kvinner med yrke i % av total yrkesbefolkning.
"Artikler 10" Statistisk sentralbyrå 1964.

Kurve B
Kvinner totalt i industri i % av totalt sysselsatte i industri.
"Kvinnene på arbeidsmarkedet i Norge 1970..."
Kjeldstad m. fl. 1973.

Personer i inntektsgivende arbeid 30 timer eller mer pr. uke, etter kjønn og alder. Arsgjennomsnitt 1972. Prosent.

Kilde: "Fakta om likestilling". Likestillingsrådet, Oslo 1974.

Den borgerlige statistikken lyver. Den forsøker å skjule virkeligheten og framstille kvinnenens situasjon som bedre enn den er. Om tallene er dystre, vet vi at virkeligheten er enda mer dystre. Ta for eksempel arbeidsløshetsstatistikken. Bare arbeidssøkere som kontakter arbeidskontoret minst en gang i uka uten å bli tildelt arbeid, blir registrert som arbeidsløse. Antall arbeidsløse kvinner i 1973 var derfor beregnet til 3450, dvs. langt under $\frac{1}{2}\%$ av kvinnene i yrkesaktiv alder i Norge.

Staten lager hvert kvartal statistikk over antall "sysselsatte" i Norge. I denne statistikken blir alle personer som arbeider minst en time i uka regnet som "sysselsatt". Når Arbeidsdirektoratet (Sysselsettings-tall fra Arbeidsdirektoratet. Stensil 1974) forteller oss at antall "sysselsatte" kvinner har økt med 4000 fra 1972 til 1973, er dette en ren provokasjon. For å kunne leve av arbeidslønna, trengs idag minst ei 30-timers arbeidsuke. Om vi omdefinierer "sysselsatt" til en person som kan tjene til livets opphold (30 timer eller mer i uka), så sank antall arbeidsplasser for kvinner i samme tidsrom med 8000!

Den offisielle statistikken framstiller utviklinga som lys for kvinnene. Realiteten er imidlertid at kvinnenes rett til arbeid ikke er mer anerkjent i dag enn den var det for 75 år siden.

"Den moderne industris karakteristiske livsløp... med perioder av middels aktivitet, produksjon under høytrykk, krise, stagnasjon, er basert på at den industrielle reservearme eller overbefolkning stadig dannes, absorberes i større eller mindre grad og dannes på ny." (Marx i Kapitalen, s. 60, bind 2, Pax.) Kvinnene er en slik viktig del av kapitalens industrielle reservearme og trekkes inn i produksjonen og skyves ut ettersom konjunktorene skifter.

"GIFTE KVINNER MED FORSØRGER"

Virkningene av storkrisa i 1920-åra var ikke over før krakket i Wall Street innleda den enda mere dyptgripende krisa i 30-åra. Arbeidsløsheten steig voldsomt, og særlig hardt ramma den de arbeidende kvinnene. I 1929 uttalte både LO og styret i DNA seg mot "dobbelstillinger" i statlig og kommunal tjeneste, og mot at begge ektefeller hadde lønnsarbeid. I juni beslutta Oslo formannskap med Arbeiderparti-stemmene at kommunen ikke skulle ansette "gifte kvinner der har forsørger" og at kommunen ved innskrenkning først skulle si opp "gifte kvinner med forsørger uten hensyn til ansiennitet eller stilling".

Hermetikkindustrien - utrygge arbeidsplasser, dårlig betaling. Slik utnytter kapitalistene kvinnene for å rane til seg mer profit.

Oppsigelsene ved Våler Skurlag i vår demonstrerte klart hvordan kvinner brukes som reservearbeidskraft.

I 1935 vedtok så landsstyret i DNA at "begge ektefeller ikke bør ha lønnet arbeid når den ene av dem oppbeærer full og forsvarlig lønn".

EI VISS MOBILISERING AV KVINNENE

Brutale slag mot arbeiderkvinnene under krise, - lokkende toner når konjunktorene er for oppadgående. "Arbeidsdirektoratet legger stor vekt på aktive tiltak for å lette adgangen til arbeid utenfor hjemmet for de kvinner som ønsker det..." (Arbeidsdirektoratets årsmelding 1971, s.17. Vår utheving.) Så veldig "aktive" er nå ikke statens og monopolkapitalens tiltak, for en all menn mobilisering av kvinnene til å søke arbeid

er umulig før proletariatet sjøl har oppretta sin statsmakt. Men på enkelte felter har de feberaktige investeringene i olja ført til en viss mobilisering av "reserven". Kapital-eierne (Mekaniske Verksteders Landsforening) tok i 1971 kontakt med sine klassevenner i LO (Norsk Jern & Metall-arbeiderforbund) og staten med den målsettinga å få "en mer systematisk rekruttering av kvinnelige arbeidskraft til verkstedsindustrien". Både sentralt og lokalt skulle statsapparatet (Arbeidsdirektoratet og arbeidsformidlingskontorene) engasjere seg i å skaffe kvinnelig arbeidskraft. Det blei satt igang annonsekampanje, det blei holdt "informasjonsmøter" og bedriftsbesøk og satt igang voksenopplæringskurs i sveising. Borgerpressen fulgte opp med storslagne reportasjer om "KVINNEN som inntar manns-industrien". I Rogaland økte tallet på kvinnelige arbeidere i 22 jern & metallbedrifter med bortimot 100% i løpet av 1974.

Men nå når krise rammer stadig kraftigere, ser vi borgerskapet snu på flisa. De blomstrende reportasjene blir færre, og i Rogaland er det plutselig vanskeligere for jentene som kommer fra sveisekurs å få seg jobb. Reaksjonære fagforeningsfolk på jern

& metallbedrifter begynner å snakke om muligheten for oppsigelser og at de da vil gå inn for å bruke "sosiale kriterier", - i klar tekst: at det er de gifte kvinnene som først blir satt på porten. At 30-åras hets mot de arbeidende kvinnene er like om hjørnet, har vi et godt eksempel på i VG fra 27. august i år. Hele baksida blir brukt til å rapportere fra Danmark (der krise har ramma raskere enn i Norge) om at "anerkjente psykoanalytikere har vitenskapelige bevis" for at kvinnens oppgave er "å være mor" og å "gi barnet den ømhet det skal bruke som voksen" som "bare inngis ved mors bryst"... "de 4 første år av barnets levetid"(!)

24 UNGER FOR HVER DAGHJEMSPLASS

En metode til å sjonglere med den kvinnelige arbeidskrafta, er takten i daghjemsubbygginga. Monopolkapitalen forsøker å gi inntrykk av at det er for dyrt med en kraftig økning i antall plasser. Dette er løgn, - les bare hva formannen i Likestillingsrådet, Reulf Steen, synes er viktig å få fram: "... bygging (av daginstitusjoner) kan likevel være økonomisk lønnsomt for kommunen... Den økte skatteinntekt som kommunen får ved at begge foreldrene er i arbeidslivet, vil i mange tilfelle overstige de utgiftene kommunen har ved daginstitusjonsplass til barna." (Fakta om likestilling, s. 10). Det er med andre ord arbeidsfolk sjøl som betaler for daghjemsubbygginga! Det er bygd ut noen fler daghjems plasser de siste åra. Men forholdet mellom tilbud og behov viser, og vil fortsette å vise at kapitalismen aldri vil frigjøre kvinnene fra det private barne-stellet og gi henne mulighet til å delta i produksjonen på like fot med menn. I 1972 var det i hele landet som helhet 24 unger i daghjemsalder for hver eneste daghjems plass!

DELTIDSARBEID BETYR HARDERE UTBYTTING

For kraftig å styrke sitt grep om

reservearmeen og gjøre det praktisk og politisk lettere å manipulere med den, har monopolkapitalen i økende grad tatt i bruk deltidsarbeidere. En relativt representativ undersøkelse fra industribedrifter i Rogaland viser at heldagsstillinger for kvinnelige industriarbeidere gikk ned med 7,3% fra 1970-1975. Mye over halvparten av nedgangen i arbeidsdager blei kompensert for gjennom økning i tallet på deltidsansatte. Med det oppnår ikke bare kapitalen å holde kvinnene med en fot i hjemmet og en i industrien med de "fordeler" det fører med seg ideologisk og politisk. Den deltidsansatte er og som en pariaklasse innafor arbeidernes rekke når det gjelder rettigheter forøvrig. Ved Øglend sykkelfabrikk er dette systemet veivutvikla. De deltidsansatte kan "tilkalles etter behov", - dvs. at de kan få innskrenka arbeidstida helt ned til en dag i uka uten rett til å kalle seg delvis arbeidsløse og heve arbeidsløshetsstrygd for de øvrige dagene. De får "tilbud" om lange ferier når bedriften har for store lagere og ofte "fri" om fredagen som er "sååå velkomment" for da kan kvinnen få stelt hus og hjem for helga. De har ikke stemmerett til bedriftsforsamlinga med begrunnelsen at "de kunne jo to seg to halvdagsjobber og dermed stemme to steder".

Og sist, men viktigst: Det er de deltidsansatte som får sparken først om det blir innskrenkninger.

Deltidsarbeid for kvinner betyr en reindyrking av deres funksjon som reserve-arme for kapitalen.

Disse eksemplene viser til det objektive grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Det er en lovmessighet under kapitalismen at deler av befolkninga stenges ute fra arbeidslivet, og at det i vår tid spesielt rammer bl. a. kvinnene. Derfor kan kvinnene først få en virkelig RETT TIL ARBEID når monopolkapitalens diktatur blir knust gjennom den sosialistiske revolusjonen.

Central Canning - et eksempel

Jørpeland er et typisk utkantområde i Rogaland tvers over Bokn-fjorden fra Stavanger. Stedet er bygd opp rundt Stavanger Stål, en kjempebedrift der omtrent hele den mannlige befolkninga er sysselsatt.

Med tilskudd fra Distriktenes Utbyggingsfond og kommunen, og med det vanlige akkompagnement om

"distriktsutbygging" fra avisene, blei det i 1969 åpna en avdeling av Central Canning på stedet. Et 80-talls hermetikkarbeidersker blei ansatt, og 30 sto på venteliste for det var ikke annet arbeid å få for kvinnene. Og arbeidskrafta blei regna som "stabil" og "effektiv", - ikke så rart når bedriften kunne true de ansatte med å "skifte ut" i arbeidsstokken.

Klokka 06.50 den 28/11-1974 fikk arbeiderne høre at de var satt på porten. Bedriften skulle legges ned, og de måtte til og med be om at driften skulle fortsette noen uker så folk kunne områ seg. "Hver måned har vi hatt møter med bestyreren, og da har vi alltid spurt om vi er på en trygg arbeidsplass. Det trodde vi helt til onsdag da sjokkmeldingen kom." Sånn fortalte tillitskvinnene til ei lokalavis om hvordan de var blitt holdt for narr.

Som en ekstra provokasjon ble de "tilbudt arbeid" på Central Canning-fabrikken inne i Stavanger. Ikke bare ville det bety en hard arbeidsdag på 10-12 timer når en tar med reise, - det var så likevel klart at det var umulig å sysselsette folka i Stavanger uten å si opp de som allerede jobba der.

Hva var årsaken til at en bedrift blei lagt ned slik bare 5 år etter at den var starta?

Om vi går nærmere inn på forholda rundt driften, finner vi årsaken. Smedvig, som kapitaleieren heter, hadde ikke bare fått skattepenger til å starte opp med. Han bygde ikke lagerplass på stedet, maskinene som kom i 1969 var gamle (tatt rett fra en annen hermetikkfabrikk som var lagt ned), og de blei kjørt flate i de åra det varte. Og til sist: da han "mätte" lagde ned, sto kommunen med lua i handa og ville kjøpe bygningen.

Når vi så veit at monopolkapitalen lenge har visst at fiskehermetikk-industrien på litt sikt ikke gir høy nok profitt og at markedet for industriens produkter var særdeles godt i begynnelsen av 70-åra, - blir det klart hva målsettinga til Smedvig var. Bedriften blei satt igang for å møte "toppene" i etterspørselen på verdensmarkedet. Den blei lagt på et sted der det var masse overflødig arbeidskraft: kvinnene. Og straks markedet snudde og maksimalprofitten var tatt ut av arbeidsfolka, blei den lagt ned. At Smedvig forøvrig er et kjent og sentralt navn i norsk oljeindustri hører med til historia.

Fordi kvinnene føder barn, har de behov for spesiell beskyttelse fra helsefarlig arbeid. Kampen for særvern er en del av kampen for rett til arbeid. Et sitat fra Engels er velegna til å illustrere kommunistenes syn på dette spørsmålet: (Brev fra Engels til G. Guillame-Schak) "Det

pløarerad som mannen är vanligen själva direkt eller indirekt engagerade i det system som syftar till ett hänsynslöst utnyttjande av både könen. För min egen del får jag erkänna at jag intresserar meg mer för den kommande generationens hälsa än för gjennomdrivandet av en absolut likestellighet mellom könen ..."

at mange kvinner der var redde for stille spesielle kvinnekrev. "Særlig i krisetider sprer redselen seg for å bli sett på som mindre attraktiv arbeidskraft". "Kvinnene er redde for å lage bråk". Ledelsen har begynt å kjøre hardt på kvinnenes sykefravær for å sette mennene opp mot kvinnene og for å svekke kvinnenes posisjon ved eventuelle innskrenkninger. En kan tydelig merke at denne heten har blitt mer intens etter at høykonjunkturen har tatt slutt.

Feministene går i spissen for at kvinnene må bli "så attraktiv arbeidskraft som mulig". Å gå inn på deres linje er i virkeligheten å undergrave kvinnenes rett til arbeid. Gravide kvinner for eksempel er aldri "attraktiv arbeidskraft" for kapitalen. Kampen for særvern for kvinner er derfor en del av kampen for rett til arbeid.

SÆRVERN

förefaller mig vara uppenbart att kvinnelig arbetare på grund av sin ömtåligare fysik behöver skyddas i ekstra hög grad, om man inte vill at de skall bli utnyttjade av det kapitalistiska systemet. De engelska damerna som kempar för kvinnans rättighet att bli lika grundligt ex-

Kampen for særvern er også en ideologisk kamp, nettopp fordi arbeidsgiverne ofte bruker svangerskap, mye fravær på grunn av barns sykdom osv, som begrunnelse for oppsigelser av kvinner. I en samtale HMG hadde med 2 kvinner på et mekanisk verksted kom det også fram

Li Su-wen:

Kvinnenes frigjøring uløselig knyttet til folkenes frigjørings

Li Su-wen (t.v.), medlem av Sentralkomiteen i KKP, arbeider ofte i sitt gamle yrke som grønnsakhandler framleis.

Kvinner i alle land må kjempe mot imperialism, kolonialisme og hegemonisme for å kjempe for frigjøring. Rivaliseringa mellom de to supermaktene blir mer og mer intens og krigsfaen øker. Folkene og kvinnene i hele verden må høyne deres årvåkenhet og forberede seg.

HVA MÅ GJØRES trykker her utdrag fra talen til Li Su-wen, lederen for den kinesiske delegasjonen ved FNs internasjonale kvinnekongress i Mexico i juni i år.

Kvinnenes frigjøring er et spørsmål av stor betydning. Kvinner utgjør halvdel av verdens befolkning, og ingen store samfunnsmessige endringer kan fullføres uten deres deltagelse. I kampen mot imperialism, kolonialisme og hegemonisme er de brede massene av kvinner i ferd med å bli stadig mer våkne, kvinnebevegelsen utvikler seg i dybden, og kvinnene er blitt en stor dynamisk revolusjonær kraft. Kvinnene i Sør-Vietnam og Kambodsja er de beste vitnesbyrdene om dette faktum.

I hvert land utgjør kvinnene en del av hele nasjonen og folket. Skjebnen deres er uten unntak forbundet med skjebnen til hele nasjonen og folket. Frigjøringen deres er derfor en uatskillelig del av kampen til hele nasjonen og folket. Nettopp nå gjennom-

fører imperialism, kolonialismen og ny-kolonialismen fortsatt aggresjon og utplyndring; spesielt de to supermaktene praktiserer over alt hegemonisme og maktpolitikk og kjemper om innflytelsesfaer, og de gjør alvorlige inngrep i og truer alvorlig suvereniteten, selvstendigheten og de grunnleggende rettighetene til folket i mange land. Alt dette truer også tilværelsen og sikkerheten til de brede massene av kvinner og barn i disse landene. Under disse omstendighetene kan ikke kvinnene vinne frigjøring uten å ta del i hovedkampen mot imperialism, kolonialisme og ny-kolonialisme, spesielt mot de to supermaktene hegemonisme.

Kvinnenes frigjøring er en felles sak for hele folet. Dens framgang krever

den felles innsatsen og kampen til hele folket. På samme tid er kvinnenes frigjøring av livsviktig betydning først og fremst for kvinnene, og den må vinnes gjennom deres egen kamp. De må ikke vente å få frigjøring som en gunst, eller vente på at et lite antall folk vinner den for dem.

SUPERMAKTENE VIL FØRE KVINNEBEVEGELSEN PÅ VILL- SPOR

Det som fortjener vår skarpe årvåkenhet er at samtidig som kvinner over hele verden er i ferd med å bli stadig mer våkne og kaster seg aktivt inn i kampen mot imperialism, kolonialisme og hegemonisme for å vinne og trygge nasjonal selvstendighet, sosial framgang og kvinnenes rettigheter, gjør supermaktene sitt ytterste for å lede kvinnebevegelsen på villspor. En supermakt insisterer på at kvinneproblemet er "ikke-politiske", mens den andre supermakten preker at "avspenningen åpner for gunstige framtidssikter" for at en kan oppnå hensikten med

kamp

det internasjonale kvinneåret, at "bare på betingelse av fred og reduksjon i militærutgiftene" kan kvinner "vinne de klart fastsatte sosiale rettighetene sine", osv. I følge logikken til denne supermakten er forutsetningen for kvinnenes frigjøring ikke utholdende kamp mot imperialism, kolonialisme og hegemonisme eller mobiliseringen og organiseringen av kvinner, men å vente på og tigge om "fred", "avspenning" og "nedrustning", og å være avhengig av vennlige gunstbevisninger som blir skjænket av supermaktene. Slikt snakk blir spredd med baktanker. Som enhver klart kan se er det nettopp denne supermakten som messer "avspenning" og "nedrustning" så høyt den kan, som løper fortest i rustningskappløpet og strever hardest i kampen for verdenshegemoniet. Flåten dens krysser farvannene fra Stillehavet til Den meksikanske gulf, fra Middelhavet til Det indiske hav. Det er også denne supermakten som til denne dato hardnakket har nektet å undertegne "Tilleggsprotokoll II til Avtalen om forbud mot kjernefysiske våpen i Latin-Amerika" og å trekke tilbake alle de væpnede styrkene sine som er stasjonert i utlandet, og å demontere de militære basene sine i andre land. Det er også denne supermakten som samtidig med at den prater om "europaisk sikkerhet", i høy grad har økt troppene sine som er stasjonert i Øst-Europa, og sine konvensjonelle og kjernefysiske våpen som har spydspissen rettet mot Vest-Europa.

Dagens harde virkelighet er at kappstriden mellom de to supermaktene er i ferd med å bli mer og mer intens, og at krigsfaktorene øker. Folket og kvinnene i hele verden må høyne årvåkenheten sin og forberede seg.

Kinesiske kvinner hadde lenge og energisk lett etter veien til frigjøring og hadde ført langvarige kam-

per for å virkeliggjøre den. Utallige tilbakeslag og nederlag hadde lært dem at systemet med menneskets undertrykking av mennesket var den grunnleggende årsaken til den diskrimineringen og undertrykkingen de led under, og at de for å oppnå frigjøring først og fremst måtte kjempe for nasjonal frigjøring og sosial framgang. Under lederskapet til formann Mao Tsetung og Kinas Kommunistiske Parti kastet kinesiske kvinner seg inn i kampen sammen med hele det kinesiske folket mot imperialism, føydalisme og byråkrat-kapitalisme og vant til slutt seieren for folkets revolusjon og opprettet Folkerepublikken Kina. Det kinesiske folket har reist seg, det har også de kinesiske arbeiderkvinnene som var på bunnen av det gamle samfunnet. Opprettelsen av det sosialistiske systemet i Kina utryddet den århundrer gamle grunnleggende årsaken til undertrykking av kvinnene. Det arbeidende folket er blitt landets herrer, og kvinnene har vunnet samme rettigheter som menn på alle områder av livet. Det har utviklet seg et nytt menneskelig forhold som er særpreget av kameratslig gjensidig hjelp og samarbeid. Menn og kvinner hjelper og lærer av hverandre, deler arbeidet i samfunnet og husarbeidet og går sammen framover.

"HOLDER HALVE HIMLEN OPPE"

Ved å gi fritt spillerom for klokskapen sin spiller de flittige og modige kvinnene den store rollen som er å "holde halve himmelen oppe", på alle fronter av den sosialistiske oppbyggingen. I Den store proletariske Kulturrevolusjonen og bevegelsen for kritikk av Lin Piao og Konfutse gjennomførte massene av

Kvinnelig ingeniør ved Taching-oljefeltet i det sosialistiske Kina.

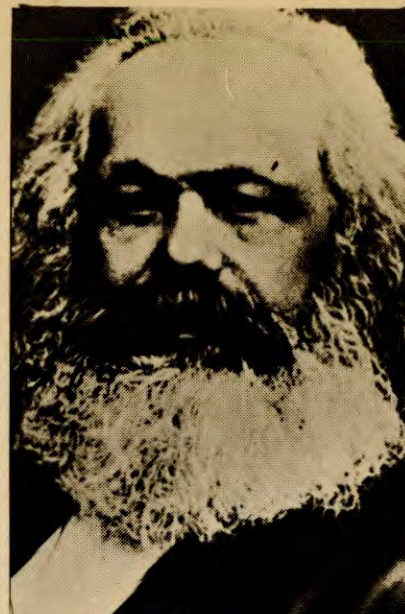
folket, menn og kvinner, dyptpløyende kritikk av de konfutsianske og menstianske tankene som har forgiftet folkets bevissthet i mer enn to tusen år. Det har kritisert slike reaksjonære tanker som at "menn er overlegne og kvinner underlegne", og bryter med foreldete tradisjonelle tanker og hever kvinnens tenkesett til nye høyder. Sinnets frigjøring har drevet bevegelsen for kvinnenes frigjøring framover. I dag har kinesiske kvinner interessene til hele landet og hele verden i tankene, og er først og fremst opptatt av statssaker og verden. De påtar seg en stor sak som aldri har vært gjennomført av forgjengerne deres. Utallige kvinner gjør arbeid som tidligere ble ansett for bare å være høvelig for menn, og fler og fler fyller ledende stillinger på alle plan.

Kina er et sosialistisk utviklingsland. Vi gjør de største anstrengelsene for å konsolidere proletariatets diktatur, hindre gjeninnføringen av kapitalismen og føre den fortsatte revolusjonen under proletariatets diktatur fram til slutten. Kina er ikke en supermakt, landet vil heller aldri prøve å bli en. Kinesiske kvinner har alltid stått sammen med verdens undertrykte kvinner. Vi vil urokkelig oppfylle de proletariske internasjonale forpliktelserne våre, styrke enheten vår med de undertrykte nasjonene, folkene og kvinnene i hele verden og støtte hverandre.

Til slutt erklærte Li Su-wen at de kinesiske kvinnene resolutt støtter de rettferdige kampene til folkene i Indokina, Korea, Palestina og andre land i Latin-Amerika og andre deler av Den tredje verden.

Kampen for kvinnes frigjøring er både materiell og ideologisk. Den må føres i den økonomiske basis – for å gjøre slutt på de kapitalistiske produksjonsforholda, dvs. kapitalistenes utbytting av det store flertallet av kvinner og menn. Og den må føres i overbygninga, mot borgerskapets politiske institusjoner, mot reaksjonær borgerlig ideologi. Men kommunister har et klart syn på forholdet mellom basis og overbygning. Basis er grunnleggende, overbygninga »motsvarer basis» og kan bare forstås ved en analyse av basis.

MATERIALISME OG KVINNEKAMP

Marx belyser forholdet mellom basis og overbygning i forordet til "Kritikk av sosialøkonomien" (1859):

"I den samfunnsmessige produksjon av sitt liv inngår menneskene bestemte, nødvendige, av deres vilje uavhengige forhold, produksjonsforhold, som svarer til et bestemt utviklingstrinn av deres materielle produktivkrefter. Disse produksjonsforhold i sin helhet danner samfunnets økonomiske struktur, den reelle basis, som det hever seg en juridisk og politisk overbygning på, og som motsvares av bestemte samfunnsmessige bevissthetsformer. (Dvs. ideologi, min tilføyelse). Måten å produsere det materielle liv på, betinger den sosiale, politiske og åndelige livs-prosess i det hele tatt. Det er ikke menneskenes bevissthet som bestemmer deres tilværelse, men det er omvendt, deres samfunnsmessige tilværelse som bestemmer deres bevissthet."

Dette forholdet gjelder naturligvis også kvinnene. Deres funksjon i samfunnets økonomiske basis, dvs. i produksjonen, spiller den avgjørende rolle for deres politiske og juridiske stilling, og for de idéene som hersker omkring deres rolle i samfunnet.

Men vi må passe oss for å undervurdere den rollen som menneskenes idéer kan spille i historia.

"Det er feilaktig," sier Engels (i brev til herr Starckenburg, 1894), "å oppfatte den økonomiske situasjonen

som utelukkende årsak - som en alltid aktiv faktor, og tro at alt annet bare kan opptre som en passiv virkning. Det dreier seg isteden om en vekselvirkning, der den som grunnvoll fungerende økonomiske nødvendighet spiller en avgjørende rolle i siste instans."

Ideologiens område er altså også slagmark i klassekampen, dermed også i kvinnes kamp for frigjøring. Materiell og ideologisk kamp utelukker ikke hverandre, men er nødvendige, sammenhengende deler av kampen, både på kort og lang sikt. Som Mao sier: "Teorien blir en materiell kraft når massene har grepet den."

HVA ER DA KVINNES STILLING I BASIS?

Under monopolkapitalismen holdes kvinnene som gruppe borte fra produksjonen. Samtidig fungerer kvinnene som reservearmé som kan ansettes og sparkes etter behov. Det vil si: Monopolkapitalen er ikke i stand til å sysselsette hele befolkninga. Den vil stadig rasjonalisere vekk arbeidsplasser for å øke profitten. Samtidig vil den ikke investere kapital i ny produksjon i en slik grad at den må senke prisene for å få solgt. Sjøl allerede utbygd produksjonskapasitet blir ikke utnyttet mer enn ca. 80% (gjennomsnitt 1920-1974). Derfor holdes en stor del av befolkninga, ungdom, eldre, og spesielt kvinner, konstant utafør produksjonen. Bare i perioder med høgkonjunktur trekkes endel av kvin-

nene inn som reservearbeidskraft, for så å sparkes først, ved neste krise (jfr. situasjonen i Norge idag).

Av denne grunn er det færre kvinner i lønnet arbeid idag enn ved århundreskiftet.

Det er disse forholda som er årsak til at så mange kvinner går hjemme. Hverken arbeidsbyrden i hjemmet (den var utvilsomt større ved århundreskiftet), eller mannens kvinnesyn, forklarer kvinnes situasjon slik som så mange borgerlige feministar hevder.

IDEOLOGIENS ROLLE

Ideologien fungerer til å opprettholde den herskende klassens makt. "De herskende idéer, er den herskende klassens idéer". For kvinnene idag betyr dette: Monopolkapitalen trenger en rettferdiggjøring og en tilsløring av kvinneundertrykkinga. Idéer sprøytes ut om at kvinnene har naturgitte egenskaper som mor og husmor. Hun har også spesielle "myke" egenskaper som gjør det "upassende" å reise lønnskrav og å slåss mot oppsigelser for eksempel.

Samtidig endres ideologien etter monopolkapitalens behov. Et eksempel: Under krigen i England var kvinnens arbeidskraft "nyttig for landet". Men da det ikke lenger var bruk for dem i krigsproduksjonen, ble det satt igang en omfattende forskning som "beviste" at barna trenger å ha mor rundt seg hele døgnet. I USA skjedde det samme. Myten om "den

gode mor" ble intenst propagandert. Det ble "moderne" å ha 4 til 5 barn. I en lang periode overgitt USAs fødselstall Indias. (Se Betty Friedan: Myten om kvinnen.)

DEN TILSYNELATENDE LIKHETEN

Den kvinnefiendtlige ideologien er tilsynelatende allmenn. Den gjelder alle kvinner. Likevel rammer den kvinnene fra overklassen og kvinnene fra lavere klasser på ulikt vis.

Ingen krever at overklassekvinnene skal stelle hus og passe barn hele dagen, det er tvert imot mer passende å la fremmed arbeidskraft ta seg av disse oppgavene. Riktignok er det ofte en viss arbeidsdeling mellom kvinnene i overklassen, kvinnene er vanligvis opptatt med representasjons- og veldedighetsoppgaver. Men det har liten hensikt å kalle dette for kvinneundertrykking. Det overklassekvinnene opplever av "diskriminering", er iallefall grunnleggende forskjellig fra kvinneundertrykkinga i lavere klasser og lag.

En kvinnelig kapitalist er naturligvis ikke et hår bedre enn en mannlig. Og en kvinne som f. eks. er gift med en kapitalist, snylter som han på arbeiderklassen, tjener på utbyttinga av den og er følgelig også tjent med kvinneundertrykkinga.

IDEOLOGISK KAMP

Ideologisk kamp er som nevnt en viktig del av kampen for frigjøringa av kvinnene. Den går hånd i hånd med den materielle kampen og springer ut av denne.

Den ideologiske kampen er en kollektiv kamp i like stor grad som den materielle kampen er kollektiv. Den krever derfor også bl. a. organisering. Den står i motsetning til den individuelle kampen som feministene går inn for, at kvinnene enkeltvis må kjempe, mot enkeltmenn, og der "bevisstgjøring" er det viktigste. Denne kampformen endrer ikke en tøddel på det faktum at kvinnene mangler lønnet arbeid, og dermed er tvunget til økonomisk avhengighet av mannen. Den endrer ikke basis, og dermed heller ikke den kvinneundertrykkende ideologien vesentlig. Tvert imot passer den monopolkapitalen utmerket.

Naturligvis er det svært viktig at kvinner og menn diskuterer arbeidsdeling i hjemmet og alle andre områder hvor den kvinnefiendtlige ideologien splitter mann og kvinne. Men å gjøre dette til en hovedsak, er som vist foran, et blindspor.

KAMPEN FOR RETT TIL LØNNET ARBEID

Dette er innlysende nok en materiell kamp. Vi krever utbygging av arbeidsplasser, vi kjemper mot alle nedleggelse, oppsigelser og permitteringer, vi kjemper mot kvinnens økonomiske avhengighet. Men for å slå gjennom blant kvinner og menn med

slike krav, må vi også føre ideologisk kam. Vi må blant annet tilbakevise sosialdemokratiets løgner om at det viktigste hinder for å få arbeid, er holdningene hennes mann har til dette. I et foredrag sa Reulf Steen:

"Jeg tror det vil bli atskillig vanskeligere å bryte med denne barrieren enn den som består i å få kvinnene akseptert i arbeidslivet."

DNA har tidligere vist sitt sanne ansikt når det gjelder parolen om kvinners rett til arbeid. I de harde 30-åra gikk DNA til en ideologisk offensiv for å få gifte kvinner til å gå fra arbeidet og overlate det til menn. I stedet for å reise kampen i arbeiderklassen mot rasinga av arbeidsplassene, oppfordret DNA halvparten av dem til å godta situasjonen og stille og rolig forsvinne ut av bildet. Under krisa vi nå er inne i, strever man med å holde skjult det som virkelig foregår ved å rette oppmerksomheten inn på de kvinneundertrykkende holdningene hos menn, og nytte de m som forklaring på at kvinner ikke får arbeid. Nedleggelse av kvinnearbeidsplasser, permitteringer og oppsigelser av kvinner søker man å forbigå i stillhet.

KAMPEN FOR DAGHJEM

Denne er nært sammenbundet med kampen for lønnet arbeid, og er en materiell kamp. Vi krever at skikkelige daginstitusjoner bygges, vi krever at prisene holdes lave (i den seinere tid har DNA og SV i en rekke kommuner gått inn for prisforhøyelser på daghjem), og vi krever godt utdannet personale. Disse kravene retter seg først og fremst mot stat og kommune, altså i høy grad mot sosialdemokratiet som kapitalens forvaltere.

Når vi fører fram daghjemskravet, må vi bekjempe idéer som går på at barn er familiens private ansvar, at kvinnen helst bør være hjemme og oppdra sine barn, at barna trenger mor rundt seg hele døgnet, osv. Å bekjempe disse idéene er høyst nødvendig for å reise kvinner og menn i kampen for daghjem, og det er en ideologisk kamp.

SJØLBESTEMT ABORT

Abortlova idag er en klasselov. Kampen for sjølbestemt abort er en materiell kamp som springer ut av arbeiderkvinnenes interesser av sjøl å kunne planlegge om og når hun vil ha barn.

Samtidig er det en ideologisk kamp, der den grunnleggende idéen vi må slåss for, er at kvinner er voksne mennesker som sjøl er istand til å overveie og avgjøre en slik sak.

VEIEN TIL KVINNEFRIGJØRING

Rett til lønnet arbeid er kvinnebevegelsens viktigste krav. Dette er fordi økonomisk uavhengighet er en forutsetning for kvinnefrigjøring.

Økonomisk uavhengighet for kvinner er bare mulig i et sosialistisk samfunn. Derfor er kvinnens frigjøring uløselig knytta til arbeiderklassens frigjøring, og kvinnens kamp kan ikke løsrives fra arbeiderklassens kamp. En sosialistisk revolusjon legger grunnlaget for frigjøring av kvinnen. Det skjer imidlertid ikke automatisk, men gjennom fortsatt klassekamp både på det materielle og det ideologiske området.

dt

Iste mai-forside på *Arbeiderkvinden*, 1923.

I St.meld. 17 karakteriseres statens utdanningspolitikk på en utmerket måte:

»De samfunnsøkonomiske argumenter for å heve utdanningsnivået peker i retning av at utdanningen ikke må være for sterkt spesialisert eller for snevert innsiktet på en bestemt yrkesfunksjon. Kravet til grunnutdanning blir i stigende grad at den må utvikle evnen til å tilegne

seg nye kunnskaper, bruke disse under skiftende forhold, og i det hele tenke og arbeide selvstendig. Den vesentlige del av yrkesspesialiseringen vil og bør skje i arbeidslivet eller gjennom selvstudier, kurser eller kombinasjonsundervisning etter en tids yrkespraksis.»

Hvordan vil en slik utvikling slå ut i forhold til kvinnens rett til utdanning?

Rett til utdanning!

RETT TIL UTDANNING

For hundre år siden var det ikke engang nødvendig å kunne lese og skrive for å få jobb her i landet. Produktivkraftenes utvikling var ikke kommet lenger. Men siden da har det skjedd en rivende utvikling som har ført til at kravene til arbeidskraftas utdanningsnivå er øka enormt. Idag er kapitalen konsentrert, og under kontroll av få, men mektige monopoler. Typisk for monopolene er at konkurransen dem imellom ikke gjelder priser. Derimot konkurrerer de ved hjelp av avansert teknologi, enorme reklamekampanjer, og mer effektiv og fleksibel utnyttning av arbeidskrafta.

Monopolkapitalens behov er følgelig at allmennutdanninga er lang og grundig, og yrkesutdanninga ikke "fastlåst", men lett "omskolerbar".

Videre har kapitalen et konstant behov for å gjøre utdanninga av arbeidskrafta billigst mulig. Dette skjerper seg ytterligere i krisetider, og fører til stadige rasjonaliseringer og økt statlig kontroll over utdanningssektoren.

Det er i lys av dette vi må se utviklinga i utdanningssektoren, med 9-årig skole, "enhetsskolen", slagordet "å lære for å lære" sitt inn- tog i skolen, "utdanningsekspløsjonen" i 60-åra, en mer allmenndannende, mer effektiv og mer gjennomrasjonalisert høyere utdanning, stadig høyere krav for å komme inn på yrkesutdanning, og en kortere, mindre grundig yrkes- og fagutdanning.

UTVIKLINGA RAMMER ARBEIDERKLASSEN OG KVINNENE.

Hvordan slår så denne utviklinga ut

i forhold til kravet om lik rett til utdanning for arbeiderklassen og for kvinnene? Noen tall fra høyere utdanning kan gi oss et holdepunkt:

Klassefordelinga ved universitetene 1970. (1)

Store/mellomstore borgerskapet:

Menn : 13,5%

Kvinner : 17,0%

Småborgerskapet:

Menn : 47,5% (av disse ca.

55% intellektuelle)

Kvinner : 50,0% (av disse ca.

60% intellektuelle)

Arbeiderklassen:

Menn : 25,0%

Kvinner : 19,0%

Altså: kvinnene rekrutteres fra høyere lag enn mannlige, og er enda mer avhengig av "pappa" enn menn for å få høyere utdanning.

Videre: Kvinnene viser en langt høyere frafallsprosent på alle utdanningsnivåer. (Mens kvinneprosenten ved Ex. Phil. er 45%, så er den 22% på hovedfagsnivå (2)).

HVORDAN RAMMES KVINNENE I UTDANNINGA?

Endel viktige faktorer begrenser kvinnenes muligheter til utdanning. Jeg tar dem for meg en etter en:

- Opptakskravene som den enkelte institusjon stiller. Her går tendensen i retning av (god!) artium pluss tilleggsopeng. Noen eksempler: Sjukepleien krever (i praksis) artium idag. 4-årig lærerskolelinje er på vei ut. På barnevernsakademiet faller forpraksiskravet bort.

Innafor en typisk kvinnesektor som helse- og sosial, sparer staten penger ved ikke å utdanne nok personell. Det fungerer slik: Opptakene til sjukepleien holdes nede, sjøl om det er et skrikende behov for sjukepleiere

i samfunnet. (I år ble 95% av søkerne til Ullevål og Aker i Oslo avvist). Ved at krisehjelpene ved sjukehusene fra 1976 skal få "praktikantstatus", dvs. gå ned til under det halve i lønn for samme jobben, skal staten profittere på poengsamlerne, som ekstra billig arbeidskraft.

Også sosionomer er det mangel på. Likevel kommer bare ca. 20% av søkerne inn, og tallet er synkende. Også i lærerutdanninga er opptaksrammene synkende, og opptakskravene dermed stigende. Her skylder staten på overproduksjon av lærere, mens faktum er at den sjøl raserer vekk nødvendige arbeidsplasser. På grunn av dette, går flere og flere kvinner år etter år og samler ekstrapoeng uten å lykkes.

- Arbeidspresset i studietida.

Som følge av statens rasjonalisering har dette vært stadig økende. Det er interessant at mens kvinneandelen i høyere utdanning totalt har økt siden krigen, har kvinneandelen ved studieretninger som odontologi, veterinær og realfag sunket fra slutten av 60-åra. Omtrent samtidig med at realfag ble et lukket studium med kortere kurs og stort eksamenspress (Ottosenkomiteen), sank kvinneandelen betraktelig. Kvinnene søkte seg i større grad inn på åpne studier som hist. fil. og samfunnsvitenskap, der en i større grad kan regulere arbeidstida si sjøl. (2)

Nå er også disse studieretningene i ferd med å lukkes. 600 er allerede avvist fra HF i Oslo - nesten utelukkende på grunnlag av artiumskarakterer. Likkंगा er derfor et hardt slag mot kvinnenes muligheter til høyere utdanning.

- Muligheter til å kombinere familie og studier.

Viktig her er barnepass, men dag-hjemsdekningen på Oslo universitet f. eks. er uhyre lav og de færreste andre høgere læresteder har dag-hjemsplasser overhode.

Videre er det viktig at lærestedet ligger slik til at ektefellen evt. kan få jobb der, og at det er muligheter for familieleilighet.

For det tredje må det gis mulighet for fravær under barns sykdom. Derfor må vi kreve at 20% grensa for fravær ved lærerskoler og andre skoler, bortfaller.

- Studiefinans.

Stortingsmelding 17 sier at i framtida vil kombinasjonen jobb/studier bli mer og mer vanlig. Alt i lengre tid har prisene løpt fra lån og stipend. Hvilken mulighet har en kvinne med barn til å finansiere sine studier ved å jobbe? - Lånekassa bekrefter at fler og fler kvinner får barn i studietida (En naturlig utvikling i og med at studietida strekker mer og mer ut for mange).

Og lånekassereglene er slik at bare mora får lån til ekstraseksemester ved fødsel. Hun må altså utsette studiene, sjøl om kanskje ektemannen hadde større muligheter.

VIDEREUTDANNING/VOKSEN-OPPLÆRING.

Vi vil først referere konklusjonen på en svensk undersøkelse (3) fra 1972. Voksenopplæringa har tre viktige funksjoner:

I oppgangstider arrangeres en rekke korte kurs, som sveisekurs o.l., som kan dekke kapitalens behov i en periode. Typen kurs sammenfaller med bransjeutviklinga.

I nedgangstider forlenges kursene for å skjule ledigheten.

Dessuten har voksenopplæringa som uttalt mål å understøtte struktur-rasjonaliseringa i samfunnet.

Vi har ingen liknende undersøkelse i Norge, men vi ser tendensen. F. eks. oppfordres lærere som ikke får jobb, til å ta videreutdanning med det samme, og mange gjør det.

Iflg. St. meld. 17 skal voksenopplæringa utbygges raskt. Det henvises til de gode erfaringer med "Open University" i England, som baserer seg på brevkurs, TV-undervisning, og ferie- og helgeseminarer. Altså ytterst billig for staten og ytterst vanskelig å kombinere med familie og barn. -Forøvrig er det verd å merke seg at engelskmennene for lengst har funnet ut at folk fra arbeiderklassen har liten glede av denne typen utdanning - naturlig nok.

PH/DH- SYSTEMET.

Jeg vil ikke gå inn på dette her, bare nevne en ting, nemlig lokaliseringa av studiesentrene. De skal i hovedsak legges til steder som allerede er skolesentra, og som har lite å by på av arbeidsplasser, daghjem osv. Volda, Sogndal, Levanger, Stord, Stavanger, et sted i Akershus (Skeds-

mo er foreslått), Kristiansand, Lillehammer, Bodø, Alta. De to lærerskolene i Oslo, som tradisjonelt har hatt mange gifte kvinner med store barn skal på sikt forsvinne. (En skal bli videreutdanning, en skal flyttes ut av byen). Lokaliseringa vil altså bety ei forverring av mulighetene for gifte kvinner til å ta høgere utdanning, spesielt fordi en ikke skal kunne velge sjøl, men dirigeres til lærestedene av en opptakssentral.

SOSIALASSISTENTUTDANNINGA (4).

Det er en kortvaring utdanning som er tenkt opprettet høsten -76 og som i hovedsak skal baseres på brev-undervisning. Sosialassistenten skal jobbe for mindre lønn, men gjøre mye av det samme som sosionomene. Vi siterer rektor Audun Ervik, formann i utvalget som foreslår dette: "Man tror en slik ordning vil være mest hensiktsmessig for kvinner som enten har barn å passe, eller et arbeid".

- Altså et nykonstruert kvinne- og lavtlønnsyrke, som skal understøtte statens rasjonalisering i helsesektoren - samme jobb for mindre lønn.

RETT TIL UTDANNING ER LIK RETT TIL ARBEID.

Undersøkelser viser at yrkesfrekvensen for kvinner med høgere utdanning, er 3/4 høgere enn for kvinner med bare folkeskole (2). Fordi kvinnene har svakere muligheter for utdanning, forberedes deres rolle som reservearbeidskraft allerede i ungdomstida. Kampen for rett til utdanning er altså endel av kampen for rett til arbeid.

Kampen for lik rett til utdanning er en kollektiv kamp for at ungdom fra arbeiderklassen skal ha rett til å lære seg et fag, og for at utdanninga i størst mulig grad skal tjene folkets behov, og ikke monopolkapitalens helt kortsiktige profittbehov. Et viktig eksempel er håndverkerne og fagarbeidernes kamp mot uthuling av faga sine.

Kvinnenes kamp for retten til utdanning er en del av arbeiderklassens kamp. Men det er ingen hovedsak i kvinnekampen. Spesielt er ikke kampen for høgere utdanning noen hovedsak. Vi må rette oss mot feministiske ideer som vil gjøre spørsmålet om høg utdanning og konkurranse om jobbene på lik linje med mannen, til en hovedsak for kvinnene. Det viktigste er kampen for arbeidsplasser. Den retter seg mot monopolkapitalens gambling med arbeidsplassene for å sikre sin profitt og dens utnyttning av kvinnene som reservearme.

Likefullt er det riktig og rettferdig å sloss, sammen med de mannlige utdanningsøskende - mot rasjonaliseringa i utdanningsverket, for rett til utdanning for alle.

Kilder:

- 1) Bygd på materiell fra Statistisk Sentralbyrå.
- 2) Tove Bydal: "Kvinner og menn i gymnas og høgere utdanning".
- 3) "Arbetsmarknadutbildning - før vem?", Stockholms universitet, Pedagogiska institutionen, feb. 72.
- 4) Sosionomen, 11/75 (om sosialassistentutdanninga).

H., Lærerstudent

SV's kvinnepolitikk: Flere kvinner i spissen for borgere

Vi skal i det følgende vise den revisjonistiske karakteren av SV's kvinnepolitikk - særlig i forbindelse med

- synet på "veien til kvinnefrigjøring"
- kampen for "rett til arbeid"
- kvinnenes rolle i verdens folks frigjøringskamper - kampen mot imperialismen.

La oss se på SV's praksis. Fører deres linje i kvinnepolitikken oss nærmere kvinnefrigjøring?

Jeg skal i hovedsak ta opp SV's holdning til to sentrale saker: "retten til arbeid" og hovedmetoden for kvinnekamp.

Radikale frasemakere i SV kaller Kvinnefrontens organisering bak kravet om rett til arbeid "illusjonsmakeri". Lenins ord skulle til fulle vise hvem det er som skaper illusjoner - det er dem som i marxismens navn, bak paroler om sosialisme - overser de faktiske forhold, saboterer dagskampen og driver "formynderkap" gjennom et parti som ikke engang varsler arbeiderne på Nyland Vest om at de trues av oppsigelser - og som istedet for å oppfordre de ansatte på Borregaard (deriblant de fleste kvinner) til å reise kamp mot permitteringer, mener at veien å gå er "om staten" - dvs. staten sikrer arbeidsplassene. Dette er ikke bare å skape illusjoner - det er bevist å føre kvinnekampen på avveier å hevde at "staten sikrer kvinnelige arbeidsplasser". Oljemeldinga, og den raseringa av viktige kvinnearbeidsplasser som den legger opp til, skulle være et klart bevis på det motsatte.

Dette er ikke noe "tilfeldig ugjennomtenkt krav på grunn av varme eller tidspress" fra SV's side - det er en klar konsekvens av revisjonismen: Posisjoner i staten kan erobres til å tjene arbeiderne - og staten kan erobre posisjoner innafor næringslivet - slik SV foreslår i Borregaard-saken: "Ta dem på ordet", foreslår Ny Tid nr. 2, s.14. "Det finnes her en måte staten kan opptre på som kan klippe klærne på den geskjeftige ledelsen

på Borregaard. Staten kan og bør sikre spinneriets drift - i alle fall de årene framover det er nødvendig for å sikre omplassering eller nye arbeidsplasser for alle de ansatte. Og Borregaard kan betale prisen for dette gjennom å måtte slippe staten inn i konsernledelsen." (!!) (Og hvorfor skal staten inn i konsernledelsen - jo til det svarer SV klokt: "Det er mange grunner til det." (!!!) Revisjonismen kan ikke vises klarere.)

Vi sier ikke at kvinnenes fulle deltagelse i produksjonen er mulig under kapitalismen - tvertimot nei, vi sier at det bare er mulig under proletariatets diktatur. Men de faktiske forhold i kapitalismens Norge forteller oss at flere og flere arbeidsplasser blir nedlagt. Kvinnene rammes særlig hardt av oppsigelser, vi fungerer som monopolkapitalens reservearme, og det eneste midlet vi har for å stå imot statens og monopolkapitalens rovdraft er vår egen kamp!

Så med bakgrunn i SV's revisjonistiske linje - teller enkeltkravene, "sukkerkulene" de lokker med, svært lite. Men hva legger de f. eks. vekt på i kommunevalget?

SV's KVINNEPOLITISKE LINJE I KOMMUNEVALGET

I brosjyren "kvinnepolitikk" heter det: "Kravet om kvinnenes frigjøring har vokst seg sterkt de siste åra. Formelle skranker for likestilling er fjernet på en rekke områder. Dette har betydd forbedring på mange måter..."

Ikke et ord om kvinnenes kamp! Ikke engang når det gjelder kravet om rett til arbeid nevnes nødvendigheten av å reise kamp. Det står følgende: "SV kan ikke gi deg jobb og bedre betaling, men vil arbeide for å skape bedre arbeidsvilkår for kvinner i alle sammenhenger. I bystyret vil SV gå inn for at kommunen som arbeidsgiver skal: ..." og så følger

Torild Skard, SV:
"Vi har mye til felles med høyrekvinnene"

Hva er så SV's hovedmetode?

Ganske klart og tydelig: veien om parlamentariske organer! Studer SV-partienes ulike organer, aviser etc. i de siste månedene før valget - hva er det som prioriteres? Stoff om hvor viktig det er med lik representasjon i kommuniststyrene - kvinnene må ruste seg til å bekjempe de asfaltefskende mennene! (Intervju med SV-jente i Sirenes valgnummer.)

Betyr en stemme til en SV-kvinne et skritt nærmere sosialismen? Nei og atter nei! Det er tvertom å styrke et parti som hevder "individets frihet" framfor folkets krav (abort-saken), som oppfordrer til statsmonopolkapitalisme framfor kamp for sosialismen (et eksempel: Borregaard), som streber etter å administrere kapitalismen framfor å lede folkets kamp for revolusjon.

en liste med løfter! Igjen det samme: kvinnenes egen kamp er ikke nevnt med et ord. SV og DNA skal med sitt "sosialistiske flertall" sørge for at "kommunen som arbeidsgiver" skal innfri en rekke ting!

"Er du lei av at menn bestemmer for deg?" står det videre. Det er altså der problemet ligger. Dersom flere kvinner blir valgt inn i parlamentariske organer, vil "likestillingen" være nærmere! "Lik representasjon av kvinner og menn" er et av SV-kvinnenes hovedkrav i valgkampen.

Jeg er ganske sikker på at det folk - og ikke minst kvinnene er lei av her i landet - er borgerlige politikere som lover dem gull og grønne skoger bare de kommer inn i parlamentariske organer. En stemme til en SV-kvinne vil si det samme som

Naum Guxo, medlem av Arbeidets Parti i Albania sier om forholdet mellom den borgerlig-revisjonistiske linja for kvinnefrigjøring, og den proletære, marxist-leninistiske at: »Det er to diamentralt

forskjellige linjer som er i krig med hverandre».

(»Problems of the struggle of the Complete Emancipation of Women», s. 108.)

borgerskapets diktatur

en stemme til sabotører av kvinnens krav om rett til arbeid, om sjølbestemt abort - det betyr å gi sin stemme til folk som "synes de har mye til felles med høyrekvinnene" (Torild Skard fra Stortinget). Det er ikke tilfældigheter som gjør at SV tar "en del gale standpunkter". Det er en følge av en konsekvent revisjonistisk politikk. SV's strategiske linje går ut på å sikre seg ledende posisjoner i statsapparatet og bygge ut den statsmonopolistiske kapitalismen i Norge. Målsettinga for kvinnepolitikken deres er rett og slett å sikre at SV-kvinner får fine stillinger i den borgerlige klassestaten. Denne politikken tjener ikke arbeiderkvinnene. Den tjener karrieren til folk som Berit Ås og Torild Skard.

KAMPEN MOT IMPERIALISMEN

Den albanske kvinneunion har i 20 år bekjempet den revisjonistiske politikken i "Kvinnenes Verdensforbund". Dette forbundet (KVF) ble stiftet i 1945 - med hovedformål å bekjempe fascisme og imperialisme for å oppnå fred. Dette på bakgrunn av tusener av kvinners aktive kamp mot fascismen under 2. verdenskrig.

Fra 1953 til idag er Kvinnenes Verdensforbund omformet fra en kamporganisasjon mot imperialisme og fascisme til et redskap for Sovjet-revisjonistene.

Kursen ble endret til "pasifisme" istedet for kamp mot imperialisme - tillit til parlamentariske organer, især FN, istedet for kamp. (Denne "fredselskende" organisasjon vendte f. eks. det døve øret til Sovjets okkupasjon av Tsjekkoslovakia.)

Norsk Kvinneforbund er tradisjonelt NKP's kvinneorganisasjon. Ifølge programmet er deres hovedoppgave å "støtte arbeidet for fred i verden". Kvinneforbundet er et lite, men ikke uviktig middel for å spre "Bresjnev-pasifismen" i Norge.

Under kvinnekonferansen i Mexico stemte USA og SV's Torild Skard i mot en erklæring som slo fast at kvinner så vel som menn må delta i

Hvem av disse har Torild Skard mest til felles med ?

(Tegninger fra vittighetsbladet Hvepsen 1919)

«Nu er da endelig engang rike og fattige kvinder ganske like.»

«Ti begge livagtig minder en om det gamle mundheld «skind og ben».» Hvepsen, nr. 46, 1919.

kampen mot imperialisme og fremmedherredømme - og med hvilken begrunnelse fra Torild Skard:

"Men samtidig har kvinnenes problemer forsvunnet noe, slik at mange kvinner kan føle at deres vansker er blitt brukt for andre formål istedet for å bli betraktet som viktige i seg selv. Skal en gå litt videre, kan det bemerkes at man i erklæringen er mer opptatt av det urettferdige verdenssystemet enn av den urett mannssammenheng (og mennene) begår mot kvinnene i hvert enkelt land. Maktspørsmålet er behandlet temmelig lettvtint, og det er lagt liten vekt på hvilke konsekvenser likestilling for kvinnene vil ha for mennene og deres roller." (Orientering nr. 25).

Hva er vel mer "lettvtint" for de to imperialistiske supermaktene USA og Sovjet enn SV's linje (som er helt i tråd med det revisjonistiske Kvinnenes Verdensforbund), nemlig å oppfordre til nedlegging av kampen mot imperialismen for å drive kamp mot

kjønnsroller! Hadde kvinnene i Vietnam oppnådd nasjonalt sjølstyre dersom de hadde fulgt denne linja? Vi kan jo spørre Torild Skard.

Vito Kapo, president for den albanske kvinneunion sier "Disse borgerlige og revisjonistiske intellektuelle som kaster seg opp som teoretikere for kvinnenes frigjøringskamp, anbefaler kvinnene å gi opp kampen for revolusjonen fordi "kapitalismen har forandra seg og derfor må en kultur-revolusjon komme først". I kor med de sovjetiske sosialimperialistene og Kvinnenes Verdensforbund hevder de at borgerskapets kvinner og folkets kvinner sammen kan slåss den samme kamp - for begge sider tilhører det samme kjønn - og i denne alliansen skulle kvinnene fra de herskende klassene gis oppgaven som "teoretikere og strateger for bevegelsen for kvinnefrigjøring". Dette betyr å la ulven passe saueflokket. Det er pene teorier for borgerskapet og revisjonistene - men ikke for folket!"

K,Oslo

Grappa KUL («Kommunistisk Universitetslag») i Oslo ble opprettet i -73 av ei gruppe filosofer, samt tre medlemmer av SUF(m-l). Ledere for grappa var folk som lenge hadde stilt seg fiendtlig til den marxist-leninistiske bevegelsen: Jørgen Sandemose, Harald Berntsen, Thomas Krogh. Grappa har i dag ca. 25 medlemmer, og har hatt liten vekst siden starten. I tillegg kommer ørsmå filialer i de andre universitetsbyene, samt i Ås. KUL-grappa har sin betydning ved at den utgjør det viktigste organiserte uttrykket

for en trotskistisk linje i den norske studentbevegelsen.

Lenge var lite kjent om de indre forholda i KUL-grappa, eller om dens allianse med Kjell Hovdens følgesvenner i det såkalte «Kommunistisk Arbeiderforbund» (KAF), og forbindelsene til det trotskistiske KFML(r) i Sverige. Det gleder oss i dette nummer av HVA MÅ GJØRES å kunne presentere uttømmende opplysninger om det indre livet og de indre vanskene i KUL-grappa.

"Inside" KUL

Utad liker KUL-lederne å framstille seg som "skolerte marxister" og store vitenskapsmenn" som kan gi svaret på alt. Men innad i deres egen organisasjon rår det rot og forvirring m.h.t. linja i nær sagt alle viktige politiske spørsmål.

Et viktig eksempel er forholdet til den sosialimperialistiske Sovjetunionen. Enhver gruppering som gjør krav på å være progressiv må i dag vurderes bl.a. utfra den stilling den tar til Sovjet. Men KUL-grappa klarer ikke en gang å ta noen stilling. Det er kjent at et møte i KUL i februar -75 behandlet Sovjets karakter. På dette møtet kom det fram to ulike linjer. Den ene hevdet at Sovjet var kapitalistisk og imperialistisk. Den andre linja - anført av KUL-lederen Aagaard fra Trondheim, påsto at Sovjet var et land med en økonomisk basis av prosesserende bruksverdi-produksjon (?) og dermed "ikke-kapitalistisk".

Diskusjonen var forvirret, og det ble ikke nådd enhet. Et stort antall av de tilstedeværende ville ikke ta standpunkt. Dermed kom det heller ikke fram noe flertall for noen av linjene. Denne motsigelsen er ett av flere uttrykk for situasjonen i KUL-grappa. Ved siden av ledergrappa (Berntsen, Sandemose etc.) som lojalt står på Hovden-grappas linjer og er medlemmer av Hovden-grappa, finnes det en ikke ubetydelig fløy som er moderne revisjonister av en type som likner svært på Kontrast-grappa. Hovedmotsigelsen i KUL går mellom disse fløyene - mellom en "venstre"revisjonistisk Hovden-kurs og en høyre-bresjnevisjonistisk linje med trotskistiske islett. Tendensen er at rekrutteringa til KUL vesentlig skjer fra grupper omkring SVs "Kontrast-fløy", og de høyreopportunistiske trekkene hos KUL-grappa vil trolig komme klarere fram i tida framover.

Helt i tråd med denne forvirringa omkring Sovjetunionens karakter, hersker det ulike oppfatninger om den internasjonale kommunistiske bevegelsens generallinje. Ei gruppe i organisasjonen mener

at Kominterns generallinje i tida 1918-28 har gyldighet i dag også. (Dette er linja med den såkalte "proletariske enhetsfronten" som trotskistene internasjonalt pleier å si de står på.) Den andre retningen i KUL mener at den internasjonale kommunistiske bevegelsen i dag overhodet ikke har noen generallinje. Dette strir igjen med Hovden-grappas (KAFs) linje, som (iallfall i ord) anerkjenner Kinas Kommunistiske Partis forslag til generallinje fra den store polemikken mot det sovjetiske partiet som retningsgivende. Akkurat den samme motsigelsen gjelder forholdet til Mao Tsetungs tenkning. Det er kjent at et av medlemmene som kom fra SUF (m-l) rett etter stiftelsen foreslo at KUL skulle stille seg på marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenknings grunn, og ble nedstemt. Noen folk i organisasjonen kaller seg marxist-leninister, andre bare "marxister".

Tilsvarende er det uenighet innen KUL om den leninistiske partimodellen og om den demokratiske sentralismens prinsipper. Disse motsigelsene kom fram i samband med behandlingen av KULs statutter, der noen medlemmer hevdet det trotskistiske prinsippet om tendensfrihet, og påsto at fraksjonsforbundet innebar at ledelsen tok all makt.

I KUL-grappa rår det vill forvirring om linja overfor de borgerlige arbeiderpartiene DNA og SV. Noen mener at disse partiene er borgerlige partier som det er utelukket å inngå enhetsfront med. Andre mener at det i visse fall kan komme på tale, f.eks. i kampen mot fascismen. Det rår tilsvarende stor forvirring om betydningen av borgerlig-demokratiske rettigheter og demokratiske krav. Noen i KUL mener at demokratiske krav bare hadde sin berettigelse for den borgerlig-demokratiske revolusjonen var gjennomført, som i Russland 1905. Andre mener at de fortsatt har betydning og skal stilles. Det hersker også stor forvirring og u-

enighet om hvorvidt fascismen med noen form for nødvendighet vil oppstå som følge av kapitalismens utvikling.

Et spesielt demokratisk krav er mye diskutert i KUL-grappa: kravet om Fri streikerett. Noen i KUL mener at det ikke finnes noen streikerett, eller at streikeretten alltid er organisk forbundet med voldgift. Andre mener at det er en rett som har en viss betydning, og som det i visse situasjoner kan være riktig å forsvare under en streik (og ikke ellers). KUL-lederne krangler også om taktikken i strekestøttearbeidet, der noen (bl.a. Berntsen) vil bryte ut av strekestøttekomiteene og danne såkalte "røde" strekestøttekomiteer med støtte av SVere. Andre mener dette er en eventyrpolitikk som ville lede til isolasjon.

Parola om 50 miles fiskerigrense har voldt KUL-grappa mye hodebry. Først hevdet de at kravet bare tjente det imperialistiske norske borgerskapet og de reaksjonære fiskerne. Imidlertid følte de seg nokså snart temmelig isolert på dette standpunktet. Etter lange interne utlegninger om torskens vandringer o.l. fant de ut at 50 miles grense var nødvendig for å bevare fiskebestanden for proletariatets diktatur. (Ingen konsesjoner til de reaksjonære fiskerne, nei!) Som kuriositet kan nevnes at KUL-grappas søsterorganisasjon på Island, der problemet nok var større, løste hodepinnen ved å finne ut at Island ikke er imperialistisk.

KAF OG KUL

Forholdet mellom KUL og Hovden-grappa (KAF) har lenge vært problematisk. KUL og KAF inngikk denne alliansen fordi de trengte hverandre i kampen mot ml-bevegelsen. Men det har hele tida vært vansker i forholdet: På den ene sida den alderstegne og sedate klikken av "super-proletære" gammel-revisjonister rundt Hovden. På den andre sida de svært så intellektuelle og kontinentalt salongfåhige marxologene til Berntsen & Co. Forholdet er preget av gjensidig mis-

tillit, og det er stadig nødvendig å klare opp i misforståelser og mis-tenke mellom organisasjonene.

På et møte mellom KAF og KUL høsten -74 ble det nådd enighet om en ordning der det åpnes for "dobbeltmedlemskap" i begge organisasjonene. Samtidig slås det fast at KUL skal være å betrakte som et "åpent internt forum" for KAFs medlemmer i KUL - dvs. at de ikke i alle saker er tvunget til å forsvare KAFs linje innad i KUL. Denne ordninga strir sjølsagt helt med den demokratiske sentralismens prinsipper. Den uttrykker at organisasjonene har mistillit til hverandre, og at KUL ikke vil underordne seg KAF helt og fullt. Det hersket også tvil om denne ordningen blant mange medlemmer i KUL, som ikke likte KAF. Siden begge gruppene godt veit at det hersker uenighet i en rekke saker, er de kommet til en prinsipiøs overenskomst om ikke å lage "kollisjon" på småsaker eller "mellomstore" saker.

KAF ville helst hatt full kontroll over KUL, men dette ble ikke godtatt. Ordninga med "åpent internt forum" regnes av KULerne som en innrømmelse fra KAFs side. Samtidig er KAF sykkelig mistenksomme mot KUL, redde for at KUL skal bruke ordninga til utpressing. Og de mistenker KUL for å ikke holde KAFs hemmeligheter skjult utad.

En spesiell komite vurderer hvilke KUL-medlemmer som finnes verdige til medlemskap i KAF, og fram til KAFs landsmøte i -75 tiltrådte en representant for KUL KAFs Arbeidsutvalg. På KAF-landsmøtet i -75 ble Harald Berntsen valgt til "politbyrået" og Jørgen Sandemose til "orgbyrået" i KAF. Berntsen sitter også i redaksjonen for KAF-bladet "Den Røde Arbeideren".

Et viktig stridsspørsmål mellom KUL og KAF er vurderinga av Stalin og Sovjetunionen under Stalin. Flertallet i KUL slutter seg til de tradisjonelle trotskistiske synspunktene på Stalin, og kritiserer dessuten Stalins bok om "Den dialektiske og historiske materialismen" for å "reduere" mennesket til natur. De mener Sovjet sluttet å være sosialistisk omkring 27-28. Flertallet i KAF forsvare Stalin, og benekter at han hadde feil overhodet.

Samarbeidet mellom de to organisasjonene gjelder at de sprer hverandres materiell. KAF gir kadre til oppbygging av KUL ved universitetene utenfor Oslo, med sikte på etablering av en landsomfattende studentorganisasjon. Samtidig yter KUL hjelp til KAFs propaganda. Det hersker ulike oppfatninger i KUL om dette samarbeidet.

INDRE MOTSIGELSER

KUL-gruppa er dominert av et lite antall personer med Berntsen og Sandemose i spissen. Disse medlemmene bestemmer uansett om de sitter i styret, og avgjørelsene i KUL tas i korridoren på filosofisk institutt mer enn på styremøter i KUL. Flertallet av medlemmene utfører passivt det lederne bestemmer.

Det er dette problemet som dekker seg bak fig. kryptiske formulering i KULs beretning for høsten -74: "Det kan ikke sies å være noen grunnleggende krise i laget. Men det er et faktum at noen få medlemmer har måttet påta seg mer arbeid enn andre. I vurderingen av

medlemmenes eventuelle manglende politiske initiativ, bør man ta med i betraktningen at i et lag som i så sterk grad ledes av et fåtall personer skapes det objektive interaksjonsstrukturer som i mange situasjoner vil hemme øvrige medlemmers initiativ. Oppgaven blir å finne institusjonelle virkemidler for å bøte på dette." (Vår utheving.) Slik kan det altså også sies at det hersker byråkratisk sentralisme! Vi skulle tro at det trengs mer enn "institusjonelle virkemidler" for å bli kvitt den.

Men KUL-gruppa er i full gang med iallfall et "institusjonelt virkemiddel" som de stiller store forhåpninger til. De kaller det "spesialisering". Tanken er at man skal kopiere den kapitalistiske arbeidsdelinga i samfunnet med en tilsvarende spesialisering innen organisasjonen. Hvert medlem skal få ansvaret for et bestemt område og arbeide med det. Denne planen er sjølsagt det vildeste rør, som vil overlata politikken til enkeltpersoner, oppheve all demokratisk kontroll, og føre til at organisasjonen smuldrer opp. Det skal vi ikke gråte over.

Det er sjelden KUL-gruppas stil å se problemene åpent i øynene. Det er med usedvanlig åpenhjertighet at gruppa vurderer sitt forslag om en sosialistisk front mot DKSFs "fei dem ut"-kampanje høsten -74. KULs forslag var tynn suppe på allmenne paroler for "sosialisme", og så utvannet at sjøl Bratteli ville godtatt det. De ble sjølsagt avvist av Rød Front som uakseptable. Interessant er det når KUL-beretninga innrømmer at "KULs enhetsforslag ble kjørt ut for sent, og fikk dermed et visst preg av det det faktisk var: et forsøk på å redde seg unna en kinkig situasjon..."

DEN "STORE" MOTSIGELSEN

I lang tid har ryktene gått innen KUL-gruppa om et angivelig motsetningsforhold mellom to av lederne - Jørgen Sandemose og Thomas Krogh. Motsetningsforholdet bunner i at Sandemose påstår at Krogh har sabotert trykking av KUL-materiell ved å hindre at andre enn han selv fikk kontakt med trykkeren! I samband med denne striden hevder Sandemose en rekke mindre smigrende (og trolig helt riktige) synspunkter på Kroghs vitenskapelige arbeid og karakter forøvrig. Han påstår Krogh bare plagierer andres arbeid i sine filosofiske arbeider, at han er ute etter å karre til seg en feit jobb som "Marx-ekspert", at han er lat, forfengelig og dum. (osv.)

Denne motsigelsen verserte i lang tid, og Sandemose (som er en temmelig paranoic herre) driver ivrig busk-agitasjon og produserer flammende stridskrifter. En spesiell komite har også uttalt seg i saka, før lokket ble satt på motsigelsen uten at enighet ble nådd. Vi har store forventninger til Sandemose når det gjelder å gjøre vei i vaklinga i KAFs markspiste orgapparat.

Det er ikke underlig at forfatteren av KULs beretning høsten -74 er nokså desperat: KULs evne til å løse motsigelser i laget "...kan ikke sees å være til stede i særlig stor grad. Behandlingsmåten av kontroversen mellom Jørgen og Thomas bør være uakseptabel innen enhver kommunistisk organisasjon. Saken er ennå ikke avklart. Plattformkomiteen er sterkt å bebreide for sin sene saksbehandling. Et helt semester har medgått til behandling av denne saken, det er oppsiktsvekkende at den ikke kan be-

handles på semestermøtet, alt mens detaljer fra plattformkomiteen florerer som rykter i laget. Her må hele laget i større eller mindre grad være ansvarlig: På den ene side må Jørgen bære sin del av ansvaret for den uklare måten saken ble kjørt ut på i begynnelsen, og som ga opphav til en stemning av mistanker, ryktemakeri og personhets som er livsfarlig for den demokratiske sentralismens funksjon. På den annen side må lagets øvrige medlemmer være ansvarlige for at de ikke har krevet åpenhet og avklaring, men avfunnet seg med tingenes skjøve gang. Dette sagt uten stillingtagen til realiteten i saken. Plattformkomiteen bør få i oppdrag å sluttbehandle saken før første møte i januar..."

Vi siterer såvidt utfyllende fordi denne saka forteller endel om den gruppa som kaller seg KUL. De strør om seg med felende pretensjøst snakk, men klarer ikke å løse de enkleste problemer.

FORHOLDET TIL KFML(r)

Både KAF og KUL anerkjenner den trotskistiske organisasjonen KFML(r) som sin søsterorganisasjon i Sverige. I den seinere tida har det vært store motsigelser innen denne (r)-gruppa, og mange medlemmer er brutt med organisasjonen. Denne oppløsninga begynte med en sjølkritikk fra KFML(r)s politbyrå, der organisasjonen gjorde sjølkritikk i spørsmål som er blant KULs og KAFs kjæreste kjøpphester. F. eks. kritiserte sjølkritikken den tidligere linja om at småborgerkapet var "reaksjonære", og betegnet det istedet som "vakkende". Og de kritiserte også bl. a. sin splittelseslinje i det anti-imperialistiske arbeidet i Sverige.

Umiddelbart etter at denne sjølkritikken ble offentliggjort, sa KUL-medlemmer på spørsmål at "småborgerkapet har overtatt i KFML(r)." Men det viste seg likevel at det ikke kom til brudd mellom organisasjonene. KAF sendte Egil Engeland og Jørgen Sandemose som gjester til KFML(r)s kongress ved årsskiftet 74/75, og de vendte dypt pessimistiske tilbake og rapporterte at kongressen hadde vært et oppgjør mellom høyrefløyen og ultra-høyrefløyen. De kreftene som sto på KAFs og KULs synspunkter var ubetydelige. Samtidig er det tydelig at KFML(r) ønsker å kjøle ned forbindelsene i Norge, siden Hovden-gruppa sikkert er en belastning for den nye profilen etter sjølkritikken. Betegnende nok har ikke KAF oppnådd å få ha møte med ledelsen i KFML(r) siden sjølkritikken. For ikke å stå fullstendig isolert uten internasjonale forbindelser opprettholder Hovden-gruppa det formelle båndet til KFML(r), men realiteten er brutt i kontaktene.

Oppsummeringsvis er bare en konklusjon mulig: KUL-gruppa er en ynkelig flasko ridd av indre motsigelser og uten evne til å løse politiske problemer. Den har vikla seg inn i et forhold til KAF som ikke kan holde i lengden. Det indre livet er preget av ryktemakeri og slarv der framtrødende personer driver vendetta mot hverandre. All kamp, alt arbeid og alle klare tanker dekkes over av et ugjennomtrengelig slør av pretensjøst snikk-snakk. De er på marsj mot nederlag.

b.h.

Da fascismen ble styrtet 25. april i fjor, sikret PCP seg posisjoner som ga dem en historisk enestående sjanse til å sette den moderne revisjonismens »strategi for sosialismen» ut i livet. Det er denne politikken som har spilt fullstendig fallit og har ført til at revisjonistene er fullstendig isolerte. Gjennom sine reaksjonære og fascistiske tiltak har de gitt gamle borgere og fascistere vind i seilene samtidig som de sjøl fortsatt i sin nære allianse med sosialimperialismen utgjør en alvorlig trusel mot det portugisiske folket.

Revisjonisme i praksis: Den såkalte revolusjonen består i å sette opp transparanter med "folkets bank" på de kapitalistiske bankene!

Portugal: Revisjonismen ved makta er borgerskapet ved makta

Den 25. april i fjor ble det fascistiske Caetano-regimet, tilsynelatende uten motstand, styrtet av de væpnede styrkers bevegelse MFA. Det er nødvendig å klargjøre omstendighetene rundt kuppet for å få en forståelse av den utviklingen som har ført fram til det politiske og økonomiske kaos som i dag preger Portugals politiske liv.

Det er viktig å slå fast at da fascismen ble styrtet skjedde dette i samsvar med store deler av borgerskapets behov. Fascismen som er uttrykk for borgerskapets mest terroristiske diktatur hadde utspilt sin historiske rolle. Utviklingen innen primærnæringen stanset opp, det var tendenser til stagnasjon i industrien som gjorde den lite konkurransedyktig, bl.a. p.g.a. den store fattigdommen og tilsvarende liten kjøpekraft i arbeiderklassen, kolonikrigen i Afrika skapte økonomiske og politiske vanskeligheter og stor misnøye i folket.

Borgerskapet trenger ny fasade

Kort sagt monopolkapitalen trengte en ny fasade: et samfunn i likhet med andre Vest-europeiske land med institusjonaliserte klassesamarbeidsformer og ekspansiv kapitalistisk økonomi. MFA-kuppet ble derfor hilst velkommen både av store deler av borgerskapet og av arbeiderklassen, som fikk borgerlig demokratiske rettigheter som organisasjonsfrihet, streikerett, trykke- og talefrihet som de ikke hadde hatt på over

40 år og som styrket deres taktiske utgangspunkt for videre klassekamp.

Tre fløyer i MFA

MFA som var hovedkarften bak kuppet er en uensartet gruppe som innebefatter ulike fløyer som har utvikla seg siden kuppet og stadig er i utvikling. Det som er felles for de 2-300 medlemmene ved siden av at de er offiserer er at de er anti-fascister. Dels skyldes det at de hørte til mellomsjiktet i hæren som kom fra arbeiderklassen og småborgerskapet, og sto økonomisk og sosialt i motstrid til toppsjiktet i militæret som var direkte knytta til fascismen og monopolkapitalen. Svært mange av dem hadde dessuten deltatt i kolonikrigen i Afrika og utviklet en sympati med frigjøringsbevegelsen og tilsvarende anti-pati overfor sitt eget fascistiske regime. En felles politisk betegnelse på MFA kan være en borgerlig eller småborgerlig radikalisme. Senere har det utkrystallisert seg tre klare fløyer i MFA. En fløy vil knytte seg til den vestlige verden med USA-imperialismen i spissen, en annen er sterkt påvirket av revisjonistene og tilsvarende knyttet til sosialimperialismen, mens den tredje utgjør en gruppe som mer eller mindre konsekvent vil at Portugal skal gå inn i gruppa av 3. verden-landene. Det har lenge vært revisjonist-fløyen som har vært på offensiven, men den senere tids politiske og økonomiske krise har satt enheten i MFA på en hard prøve.

Revisjonistenes strategi – en fiasko

Ettersom revisjonistpartiet var det eneste partiet som hadde en omfattende partiorganisasjon illegalt under fascismen stilte det i en taktisk gunstig utgangsposisjon da det portugisiske folket etter 40 års politisk mørketid fikk gi uttrykk for den revolusjonære entusiasmen de satt inne med. PCP sto fram med en tilsynelatende revolusjonær politikk og fikk i kraft av sin tillit rask økende oppslutning og sterke posisjoner i MFA og regjering. I og med denne posisjonen fikk de en historisk enestående sjanse til å sette den moderne revisjonismens "strategi for sosialismen" ut i livet. Det er nå i ferd med å bli en fiasko, samtidig som det er en bekreftelse på den kommunistiske tesen om at "revisjonismen ved makta er borgerskapet ved makta." Kort oppsummert har kjernen i denne politikken vært: "Offentlig kontroll av økonomien". Dvs. nasjonalisering av deler av bank og kredittvesen og deler av monopolkapitalen, staten skal ha 51% av aksjene i nøkkelinndustrien. Landeiendommer på over 500 mål skal eksproprieres, større offentlig innflytelse på transport og kommunikasjonsvesen, en del reformer innen helse- og sosialvesen etc. Kort sagt, en del reformer for å rette opp de mest ekstreme sidene ved fascismen, styrking av den statsmonopolistiske kapitalismen og selvsagt klassesamarbeid som et grunnleggende element. Dette

har på den ene sida ført til at den delen av borgerskapet som er truet av nasjonalisering sammen med gamle fascist-er som i forbausende grad opererer gritt, har gjort et par desperate kupp-forsøk (28. september i fjor og 11. mars i år.) Og på den annen side at arbeiderklassen mobiliseres til aktiv kamp mot de nye undertrykkerne og borgerskapet i PCP. Det viser mer enn noe annet klasse-karakteren av revisjonistenes strategi.

Arbeiderklassen offensiv

Arbeiderklassen kom rett etter 25. april raskt i en offensiv posisjon. De organiserte seg, satte igang omfattende streiker for bedring av sine elendige levevilkår: En del steder gjennomførte de bedrifts-okkupasjoner. Det ble en nyttig lærdom for dem at de som hevdet å være deres fortropp brukte sine nye posisjoner i byråkrati og regjering til å dolke deres rettferdige kamp i ryggen. Enten det dreide seg om bedrifts- eller husokkupasjoner eller bekjemping av gamle fascist-er, stemplet revisjonistene disse aksjonene som "objektivt reaksjonære". Man burde heller stole på regjeringa og MFA. Klassekamp skaper kaos var omkvedet, åpenlyst applaudert fra Moskva. Den reelle grunnen til at revisjonistene gikk i spissen for sabotasjen av klassekampen, lov-vedtak om forbud mot streiker, illegalisering og fengsling av revolusjonære, lå selvsagt i det faktum at disse aksjonene truet revisjonistenes egne klasseinteresser som det nye borgerskapet. En episode Hva må gjøres nylig opplevde i Nord-Portugal illustrerer dette på en utmerket måte. En av landets største tekstilfabrikker ble nasjonalisert, den gamle ledelsen sparket og et nytt administrasjonsråd med bl.a. tre revi-

sjonister ble innsatt. Disse fikk en månedslønn på 30-40 000 escudos, en lønn som er 30-40 ganger så stor som en vanlig industriarbeider.

Kapitalisme i krise

Da hjelper det lite om revisjonistene henger opp transparanger med "Folkets bank" på bankene og slenger om seg med revolusjonære fraser. Den enorme inflasjonen (30% i år), dyrtida, arbeidsløsheten på nærmere 300 000 og den harde utbyttinga talar sitt klare språk for arbeiderklassen. Dette er en beinhard kapitalisme i krise og deres eneste svar på dette må være: Klassekamp både mot det gamle og nye borgerskapet.

Sosialimperialismens agenter

I tillegg spiller også revisjonistene klart rollen som sosialimperialismens agenter. Ved siden av at pressa benytter enhver anledning til å skjønne male de øst-europeiske stater h ar sosialimperialismen benyttet den økonomiske krisa og de vestlige imperialistmaktene stilletiende sabotasje til å skaffe seg stor økonomisk innflytelse. Sovjet har også anmodet om å få bruke øya Madeira som bunkrings-stasjon for sin imperialistiske flåte. Bresnev & Co. får også støtte for sin gigantopprustning i PCPs parti-program, der det heter: På grunn av Sovjetunionens militærpotensial (...) vil det være mulig å hindre at det bryter ut en ny verdenskrig (s. 60) ! !

Revisjonistene isolert

Det som først og fremst slår en når en reiser rundt i Portugal i dag er at den revolusjonære entusiasmen som preget landet rett etter fascistens fall er erstattet av usikkerhet og defaitisme. PCP, som rett etter 25.

april sto relativt sterkt, er i dag iferd med å bli fullstendig isolert. Noe som understrekes av de omfattende demonstrasjonene mot partikontorene og den tilsvarende ynkelige oppslutning deres egne "støttestreiker" og manifestasjoner får. Riktignok er det sikkert både fascist-er og virkelige reaksjonære i disse demonstrasjonene, men det er revisjonistenes eget ansvar at disse nå får vann på mølla med sin sosiale demagogi fordi det er de som har påtatt seg ansvaret å administrere en fallegferdig kapitalisme, forsøkt å knekke massekampen og truet de borgerlige demokratiske rettighetene. En marxist-leninist vi snakket med sa det slik: Fascismen klarte aldri å oppnå noen massebasis i de 40 årene den hadde makta, nå har den muligheten til å få det og det skyldes utelukkende at revisjonistene i sosialismens navn har drevet en meget reaksjonær politikk.

Fascismen truer

I tillegg har revisjonistene tatt med silkehansker på de gamle fascistene og en god del ble nylig sluppet ut av fengslet sammen med noen gamle storborgere. Det er neppe å vente at de sitter med henda i fanget. Det ryktes også at fascist-organisasjonen ELP har flere hundre mann med våpen i grensetraktene mot Spania. Men fortsatt er det sosialimperialismen og revisjonistene sjøl som utgjør den største trusselen mot det portugisiske folket. Hendingene i India i sommer viste tydelig hva man kan vente fra den kanten hvis de blir desperate nok. Mot dette har arbeiderklassen bare sin egen kampkraft å stole på. De revolusjonære kreftene er i dag i rask framgang, og om ikke altfor lenge vil et nytt kommunistisk parti stå fram og lede kampen både mot vestlig imperialisme i nær allianse med de gamle fascistene og sosialimperialismen med sine allierte, sosialfascistene i PCP.

ad

Portugisiske revolusjonære demonstrerer mot det borgerlige diktaturet til revisjonistene.

Ivar Aasen, teikna av Andreas Bloch i 1886.

Full oppreising for det norske målet

NYNORSK EINASTE RIKSMÅL I LANDET

I det tredje nummeret sitt i år hadde "Hva må gjøres" ein god artikkel om kvar målungsdomsrørsla står etter landsmøtet i Volda 14-16. mars i år. Eg vil tru artikkelen var nyttig for mange. I sær var det bra at han understreka desse viktige punkta:

- Nynorsken er god nok som norsk skriftmål slik han er. Målrørsla vann ikkje på at det vert tukla med han for å få han til å nærme seg bokmålet. Tvert om!

- Striden for nynorsken er ikkje ein strid for "folkemålet mot målet til underkuarklassen". Det er ein strid for å reise nasjonalmålet til fulle rettar i Noreg. Her vil eg leggje til at kampen for norsk mål like fullt er ein klassestrid. Stridssoga til målrørsla syner at det er borgarskapet, i sær monopolborgarskapet og staten deira, som har stått mot målkrava. Og det er klassesviket til det borgarlege "arbeiderpartiet" - DNA - som har vore den viktigaste hjelpa for å hindre at målkrava vann fram i stordelen av folket, arbeidar-klassen.

Det var mangt anna godt i artikkelen og, men det skal eg ikkje ta opp att her. Grunnen til at eg skriv er at i sær det siste punktet vart grunngeve for lite. Slik argumenta vart lagt fram i artikkelen, meiner eg til og med at grunngevinga vart skeiv. Dette er viktige saker, og eg vil difor be om noko rom i bladet dykkar for å få fram nokre syns-punkt om kva som er rett.

MØNSTERFORMPRINSIPPET - EIT ALLMENT KRAV TIL EIT DUGANDE SKRIFTMÅL?

Under overskrifta "EITTSPRÅK-STRATEGIEN - KVA ER DET???"

seier "Hva må gjøres" dette:

"Skriftmålet må samle i seg grunn- draga til alle målføra, slik at det grammatiske systemet som kjem til uttrykk i målføra og kjem til uttrykk i skriftmålet. . . Dette prinsippet vert gjerne kalla mønsterformprinsippet. . . Dette er det einaste verkeleg demokratiske prinsippet for oppbygginga av eit skriftmål, det einaste som tek likt omsyn til alle målføra og gir alle målføra uttrykksrom. Difor går målrørsla inn for at nynorsk skal bli einaste skriftmålet i Noreg." (Utheva av meg.)

I samanhengen heiter det at heile målrørsla har stått på dette synet sidan 1973. Om dette er rett eller ikkje, torer ikkje eg avgjere. Til det kjenner eg ikkje heile målrørsla godt nok. Men same korleis dette måtte vere, meiner eg det må fram at dette er eit gale syn, og lite brukande for å få framgang i kampen for norsken.

Argumentasjonen er urett i seg sjølv, og kan ikkje greie opp i kvifor vi må stri for at nynorsken skal bli det einaste riksmålet i landet. Feilen ligg i at han grip tak i for men ved nynorsken, og ikkje det avgjerande, innhaldet.

Kva eg meiner med dette? Lat oss sjå på korleis dei krava som vert reiste til eit riksmål her høver med støda til andre riksmål enn nynorsken. Kva med engelsk? Eg kjenner ikkje den engelske målsoga godt nok, men eg trur dei som kjenner henne godt vil vite at det engelske riksmålet ikkje er laga etter "mønsterformprinsippet". Det er dyrka fram på grunnlag av ein dialekt i hovudsak. Eg meiner like fullt at det engelske riksmålet støttar dei krava

eg vil stille til eit riksmål: at det byggjer på nasjonalmålet, at det er brukande på alle omkverve av samfunnslivet, samsvarer med det steget målet har nådd i si eiga utvikling, og er levande nok til å ta opp i seg nye ord og selemåtar som samfunnsutviklinga fører fram - for å nemne somme krav.

Av desse krava er det første det viktigste (sjølv om dei andre og må vere med). Det første kan ein støtte på fleire vis. Målsoga i England, i Italia, i Sverige, i Russland, i Danmark osv, syner at det er råd å få dette til ved å bygge riksmålet på ein eller to dialektar i hovudsak.

Ved sida av at dette er ei historisk kjennsgjerning, kan ein og grunngeve dette med reint språkvitskapelege argument. Ein dialekt er ein del av heilskapen i målet i eit nasjonalsamfunn. Sjølv om denne eine dialekten ikkje speglar av alle systemdrag som finst i alle dei andre dialektane, er han like fullt ein del av nasjonalmålet. Han har dei systemdraga i seg som skil dette nasjonalmålet frå andre nasjonalmål. Difor har folk i England, Russland osv. kunne seie seg nøgd med målstoda i sine land. Vi har ingen rett til å klandre dei for det. Vi er på ville vegar om vi reiser eit allment krav som skulle ha i seg at dei måtte reise ein strid for å endre riksmåla sine - slik at dei høver med det prinsippet norsken er bygd opp etter!

GRUNNTANKEN TIL IVAR AASEN: DANSK OG NORSK STÅR MOT KVARANDRE I NOREG. NORSKEN MÅ REISAST SOM RIKSMÅL.

Dette er innhaldet i målreisingsarbeidet til Aasen.

Norsk målsoge sidan Aasen gjorde desse oppdagingane er ei strid for og mot at dette synet skulle vinne fram, det vil seie for og mot full oppreising for det norske målet mot det danske inntrengjarmålet. Her finn eg som kommunist grunnen til at eg strir for det nynorske riksmålet. (For dei som vil studere norsk målsoge sidan Aasen, syner eg til artikkelen "To vegar" i Materialisten att, og det ordskitte som kjem der i tida framover.)

Eg trur han eller ho som har skrivne artikkelen i bladet dykkar nr. 3/75 er samd i dette. Men det er over lag

Framhald side 12

JOHAN FALKBERGET:

"Det varme, røde flag!"

JOHAN FALKBERGET (1879-1967).

Mange stussar nok over at Johan Falkberget vert presentert i denne spalta. Dei spør seg: var han ein sosialistisk lyriker? Jau, Falkberget var både raud og lyriker, men lyrikken hans har vore underkjent både i samtida og i dag.

Han ga ut ei diktsamling i 1925 - "Vers fra Rugelsjøen", og kritikken frå dei borgarlege var ikkje nådig: "hald deg til gebetet ditt, Johan", var omkvedet.

Falkberget debuterte i lokalavisa på Røros, "Fjell-Ljom", kor redaktøren - "trøkkar'n" som han vart kalla - fatta interesse for han. Seinare vart han redaktør i arbeidaravisa "Nybrot" i Ålesund (1908) og medarbeidar og skrivar i dei fleste sosialistiske avisene, mellom anna "Klassekampen" og "Ung-Socialisten". Det var i denne perioden Falkberget skreiv den beste lyrikken, og han var blant dei første innafor arbeidarlyrikken som eksperimenterte med rimfrie dikt. Harmen over undertrykkinga og det elendige livet gruvearbeidarane levde i, går som ein raud tråd gjennom desse dikta. Men han misser ikkje perspektivet, han trur på og han veit at den einaste løysinga er sosialismen. Eller som han uttrykkjer det sjølv i sluttstrofa i diktet "Mineren" (1911):

I morgengryets flammeveir
planter han
med haarde tag
i tæleslaat jord
sit røde flag!
Taus han staa
stolt og bringesvær
med stangen -
end er der ild-drev
i hans vilje
og drønn av stenscred
i hans sind.
Og flaget,
det maa vaje
fra hans høie snefjeld
ut mot landet
og mot havet
... det varme, røde
flag!

Falkberget vart, som dei fleste kjenner til, meir og meir mystisk og prosaen hans fekk ei stendig sterkare religiøs undertone. Den sosiale romanen "Brændoffer" (1917) er ei viktig bok. Ho formar på eit vis brytingspunktet i forfatterskapet; vaklinga mellom ei materialistisk og ei metafysisk forklaring på arbeidarklassen si frigjering.

A. B.

EN HILSEN

Den ungdom,
som i hver en solnedgang
ei ser en fager morgenbrand -
en dag som bryter frem om alle fjeld,
har mistet gløden i sit syn.
Han er ei vaarens rike sang,
som løfter sig i jubel over landet
og vækker folket op av dvale,
naar tiden kalder dem til strid.

Her er atter vaar
og det som aldrig nogensinde før.
Men her er urtids is og sne,
som tusinder av lange aar
har grusomt mareridt til døde,
hver tanke født av trods
og som til oprør var bestemt.

Den ungdom,
som kan smile høvdingstolt,
naar blodet lyser paa hans sværd,
og kvæder livets sterke heltekvad
til staalets høie friske sang
og begestrings vilde skjoldegny,
der striden gaar i sol og storm,
den, vi alle slegters morgenhaab,
som ingen helheims nat kan naa.

Den som i trods kan gaa
med løftet blik og blodigt bryst
mot hat og iskold haan,
den gaar til bare seir,
til det hans sterke længsel
altid gik!

Johan Falkberget.

Ung Socialisten,
6-7/1909 (juni-juli),
side 28.

Sosialistisk og progressiv litteratur

Ny katalog 1975

Inneholder ca. 3000 boktitler, tidsskrifter, plater
og plakater.

I. TRONSMO A/S

Kr. Augustsgt. 19, Oslo 1

Bøkene kan bestilles pr. postoppkrav eller kjøpes direkte i bokhandelen. I tillegg til katalogen vil vi utgi en bokbulletin ca. 4 ganger i året (abonnement 10,- kr.). Katalogen blir tilsendt mot 3,- kr. i frimerker.

HVA MÅ GJØRES

AVISA TIL NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND

ADRESSE:Hva må gjøres, Boks 2072 Grønerløkka, Oslo 5

Ansvarleg:Bernt Holtsmark - postgiro: 2 23 26 43.

A/S Duplotrykk
Oslo 1975

ABONNER!

For å vinna fram i kampen for den sosialistiske revolusjonen må vi driva ein uforsonleg kamp mot allskens opportunistar i høgre såvel som "venstre" frakk. Eit viktig middel i denne kampen er den revolusjonære rørsle sin propaganda.

Den avisa du no har i handa utgjer ein del av denne propagandaen. Gjennom artiklar og reportasjar, bilete og tekst formar ho ut liner og oppgaver for den revolusjonære studentrørsle.

Men det kostar å driva propagandaarbeid. Utan ein sterk økonomi er det ikkje mogeleg å gje ut ei avis som Hva må gjøres.

Det er to vegar å gå:

- eit prinsipp er å lita på det borgarlege statsapparatet,
- eit anna prinsipp er å lita fullt og heilt på egne krefter.

SV står last og brast ved det første prinsippet. Ny Tid baserar seg utelukkanda på statsannonsar, partiet SV fell saman om statsstøtta fell bort. Slik er eit borgarleg arbeidsparti óg økonomisk bunden til den borgarlege staten.

Den marxist-leninistiske rørsle forlit seg ikkje på fienden. Vi skal knuse monopolkapitalen og staten hans, ikkje kysse og klemme han. Vi veit at om vi skal vinna fram må vi gå på tvers av staten, vi må stole på egne krefter, drive eit økonomisk arbeid der sjølvberging og sparsemd er nøkkelen.

Eit abonnement på Hva må gjøres er ei konkretisering av parola om å stole på egne krefter. Eit abonnement tyder ei sikrare og meir stabil økonomi for avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund. Eit abonnement er ei støtte til den revolusjonære rørsle.

For 30 kroner får du Hva må gjøres i eitt år - du går ikkje glipp av eit einaste nummer - og du får avisa i postkassa di.

Styrk HVA MÅ GJØRES sin økonomi - spre den revolusjonære propagandaen - ABONNER!

POSTG 2 23 26 43

HVA MÅ GJØRES,

Boks 2072 Grønerløkka, Oslo 5.